

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

วงจรกรองความถี่แถบผ่านย่านไมโครเวฟเพื่อการสื่อสารไร้สายสมัยใหม่

Microwave Bandpass Filters for Modern Wireless Communications

สมบูรณ์ อีรวินิจพงศ์¹

Abstract

This article describes planar microwave bandpass filters for modern wireless communications. In our study, resonator pattern can be classified into five major patterns as follows: straight-line resonator, stepped-impedance resonator, interdigital resonator, hairpin resonator, and ring resonator. Also, schematic of those patterns has been obviously shown. In addition, interesting filters have been presented in this paper that in particular shows enhanced filter performance including compactness, sharp skirt passband and excellent harmonic suppression.

Keywords: Bandpass Filter, Microstrip, Microwave Band, Modern Wireless Communications

บทคัดย่อ

บทความนี้กล่าวถึง วงจรกรองความถี่แถบผ่านย่านไมโครเวฟบนโครงสร้างระนาบเพื่อการสื่อสารไร้สายสมัยใหม่ จากการศึกษาพบว่ารูปแบบของเรโซเนเตอร์สามารถจำแนกออกได้เป็น 5 รูปแบบหลัก คือ เรโซเนเตอร์เส้นตรง เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้น เรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิทัล เรโซเนเตอร์รูปปิ่นปักผม และเรโซเนเตอร์วงแหวน โดยลักษณะทางกายภาพของเรโซเนเตอร์เหล่านั้นก็ได้ถูกแสดงไว้อย่างชัดเจนด้วยแล้ว นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอวงจรกรองที่น่าสนใจมาแสดงในบทความนี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประสิทธิภาพของวงจรกรองที่ได้รับการปรับปรุง คือ ความกะทัดรัด แถบความถี่ผ่านที่ชัน และการกำจัดฮาร์โมนิกส์ที่ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: วงจรกรองความถี่แถบผ่าน, ไมโครสตริป, ย่านไมโครเวฟ, การสื่อสารไร้สายสมัยใหม่

¹ดร.สมบูรณ์ อีรวินิจพงศ์. อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี, email: somboon@rmutt.ac.th

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

บทนำ

วงจรกรองความถี่แถบผ่านเป็นวงจรหนึ่งที่มีความสำคัญและถูกใช้งานอย่างแพร่หลายในระบบสื่อสารต่างๆ อาทิ โครงข่ายเซลลูลาร์ โครงข่ายท้องถิ่นไร้สาย และระบบการสื่อสารดาวเทียม เป็นต้น ในทางปฏิบัตินั้น วงจรกรองจะถูกติดตั้งที่ภาคส่วนหน้า-ปลาย (Front-end stage) ของภาครับและภาคส่ง ซึ่งภาระหน้าที่ของวงจรกรองนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบ เนื่องจากเป็นส่วนที่ทำหน้าที่ป้องกันสัญญาณรบกวนจากภายนอกที่รับเข้ามายังภาครับผ่านทางสายอากาศ ในขณะเดียวกัน ก็ป้องกันสัญญาณรบกวนของระบบเองที่จะถูกส่งออกไปจากภาคส่งผ่านทางสายอากาศ ด้วยเช่นกัน ซึ่งสัญญาณรบกวนนี้ จะส่งผลกระทบต่อตรงต่อสัญญาณข่าวสาร (Information) ทำให้ข่าวสารที่ได้รับเกิดความผิดเพี้ยนขึ้นได้ การพัฒนางจรกรองความถี่แถบผ่านบนโครงสร้างระนาบนั้น สามารถพัฒนาได้จากเรโซเนเตอร์ที่มีรูปร่าง (Pattern) ที่หลากหลาย โดยรูปร่างพื้นฐานของเรโซเนเตอร์ที่พบเห็นในหลายๆ งานวิจัย มักมีพื้นฐานการปรับปรุงมาจากรูปร่างหลัก 5 รูปแบบด้วยกัน คือ เรโซเนเตอร์เส้นตรง (Straight-line resonator) เรโซเนเตอร์แบบอิมพีแดนซ์ขั้น (Stepped-impedance resonator) เรโซเนเตอร์แบบอินเตอร์ดิจิตอล (Interdigital resonator) เรโซเนเตอร์รูปปิ่นปักผม (Hairpin resonator) และเรโซเนเตอร์วงแหวน (Ring resonator) โดยรายละเอียดด้านคุณลักษณะทางกายภาพและจุดเด่นของเรโซเนเตอร์แต่ละแบบนั้น จะได้กล่าวถึงในหัวข้อถัดไป โดยตัวอย่างของวงจรกรองความถี่รูปแบบอย่างง่ายในบรรจุภัณฑ์ แสดงดังภาพที่ 1 (ในกรอบเส้นประที่ลูกศรชี้) อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติพึงประสงค์ของวงจรกรองความถี่แถบผ่านที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าจะเป็นยุคใดก็ตาม นั่นคือ ผลตอบสนองของแถบความถี่ผ่านที่มีความชัน และการกำจัดฮาร์มอนิกส์ที่สองที่ต้องมากกว่าสองเท่าของความถี่หลัก ($>2f_0$) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการออกแบบวงจรกรอง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การออกแบบและพัฒนางจรกรองที่ดี จึงต้องคำนึงถึงคุณสมบัติสองข้อที่กล่าวมาด้วยเป็นสำคัญ

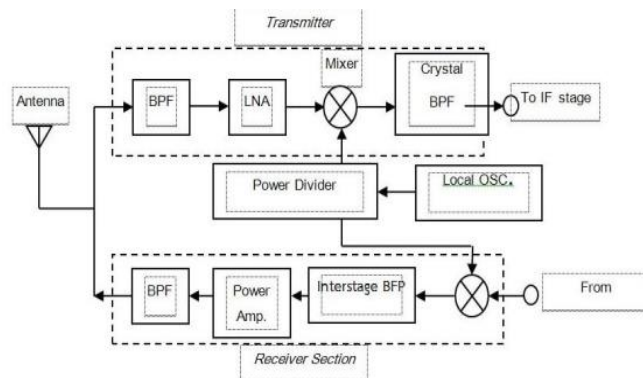
ภาพที่ 1 ตัวอย่างวงจรกรองความถี่แถบผ่านบนโครงสร้างระนาบ (ตามลูกศรชี้)

ที่อยู่ในอุปกรณ์แปลงความถี่ลงชนิดสัญญาณรบกวนต่ำ (LNB, Low noise block down-converter)
[http://www.ask.com/wiki/Distributed_element_filter]

ความสำคัญของวงจรกรองในระบบสื่อสาร

วงจรกรองความถี่แถบผ่านมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับระบบการสื่อสารไร้สาย โดยมีหน้าที่ในการกำจัดสัญญาณรบกวนที่ไม่ต้องการซึ่งรับเข้ามาผ่านทางสายอากาศ ดังนั้น วงจรกรองที่ดีจึงต้องสามารถกำจัดสัญญาณรบกวนเหล่านี้ออกไปให้ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะสัญญาณรบกวนที่มีความถี่ตรงกับความถี่หลักและฮาร์มอนิกส์ที่สองของสัญญาณข่าวสาร จำเป็นต้องถูกกำจัดออกไปให้หมดสิ้น ซึ่งในทางปฏิบัติวงจรกรองอาจมีความจำเป็นต้องใช้มากกว่าหนึ่งวงจร ดังแสดงในภาพที่ 2 ที่แสดงวงจรภาคอาร์เอฟของระบบสื่อสารไร้สายทั่วไป

ภาพที่ 2 บล็อกไดอะแกรมภาคอาร์เอฟของวงจรภาครับ-ส่งของระบบสื่อสารไร้สายทั่วไป

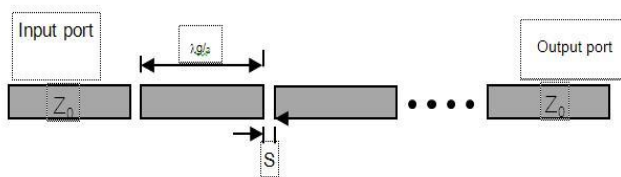
วงจรในภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า วงจรกรองความถี่แถบผ่านได้ถูกนำมาใช้ในหลายภาคด้วยกันทั้งในส่วนของการส่ง (Transmitter section) และรับสัญญาณ (Receiver section) โดยในกรณีส่ง สัญญาณรบกวนที่ไม่ต้องการจะถูกกำจัดออกไปก่อนที่จะมีการส่งออกอากาศ และในกรณีรับสัญญาณรบกวนก็就会被กำจัดก่อนที่จะรับเข้ามาภายในภาครับด้วยเช่นกันโดยทั่วไปแล้ว วงจรกรองความถี่แถบผ่านในย่านความถี่ไมโครเวฟที่ใช้ในระบบสื่อสารสามารถสร้างได้จากหลากหลายโครงสร้างด้วยกัน ได้แก่ โคแอ็คเซียล เวฟไกด์ และระนาบ เป็นต้น ในปัจจุบัน วงจรกรองบนโครงสร้างระนาบได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ คือ ราคาถูก ขนาดเล็ก น้ำหนักเบา ง่ายต่อการผลิต และโครงสร้างที่เอื้อต่อการต่อร่วมกับอุปกรณ์ประเภท SMDs (Surface mount devices) ในขณะที่วงจรกรองบนโครงสร้างสายโคแอ็คเซียล จะมีความยุ่งยากในการติดตั้งใช้งานร่วมกับแผงวงจรพิมพ์ (Printed circuit board) และวงจรกรองบนโครงสร้างท่อนำคลื่น (Waveguide) มีข้อด้อยในด้านน้ำหนักและขนาดที่ใหญ่เกินไป

รูปแบบพื้นฐานของเรโซเนเตอร์และวงจรกรองความถี่แถบผ่านบนโครงสร้างระนาบ

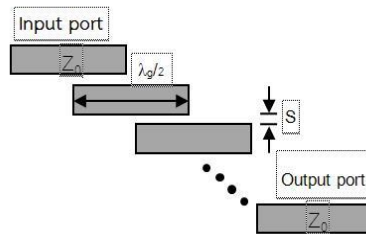
นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนารูปแบบของเรโซเนเตอร์ออกมามากมาย อีกทั้งยังได้มีการพัฒนาแนวทางการออกแบบใหม่ๆ ออกมาอีกด้วย ซึ่งทฤษฎีต่างๆ ที่ถูกนำเสนอมานั้น มีประโยชน์อย่างมากต่อนักวิจัยในรุ่นหลัง และยังคงมีการใช้งานกันอยู่ในทุกวันนี้แม้ว่า ปัจจุบัน จะมีรูปแบบของเรโซเนเตอร์และวงจรกรองที่ได้รับการพัฒนาออกมามากมายก็ตาม แต่เมื่อศึกษาวิเคราะห์แล้ว พบว่า วงจรกรองเหล่านั้นมีลักษณะรูปร่างที่อยู่บนพื้นฐาน 5 รูปแบบหลัก ดังนี้ เรโซเนเตอร์เส้นตรง (Straight-line resonator) เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้น (Stepped-impedance resonator) เรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิตอล (Interdigital resonator) เรโซเนเตอร์รูปปิ่นปักผม (Hairpin resonator) เรโซเนเตอร์วงแหวน (Ring resonator)

เรโซเนเตอร์เส้นตรง (Straight-Line Resonator) เรโซเนเตอร์ชนิดนี้เป็นแบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดย Bradley ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 โดยมีรูปแบบแสดงดังภาพที่ 3 โดยเรโซเนเตอร์แต่ละตัว มีความยาวของเรโซเนเตอร์เท่ากับครึ่งคลื่น ($\lambda_g/2$) ถูกนำมาต่อเรียงกัน โดยมีระยะห่าง เป็น S โดยที่อิมพีแดนซ์ของพอร์ตอินพุทและเอาต์พุท (Z_0) เท่ากับ 50 โอห์ม ซึ่งแบนด์วิดธ์ของแถบความถี่ผ่าน (Passband) สามารถกำหนดได้จากระยะห่าง S นี้

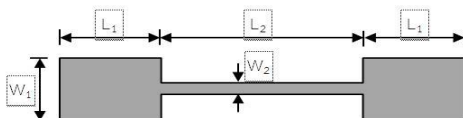
ภาพที่ 3 รูปแบบของเรโซเนเตอร์เส้นตรงแบบคัปเปิลปลาย

สองปีถัดมา ในปี พ.ศ. 2599 Cohn ได้ปรับปรุงรูปแบบการคัปเปิลของคลื่น เพื่อลดความยาวของวงจรกรองในภาพที่ 2 เป็นลักษณะการคัปเปิลแบบขนาน แสดงดังภาพที่ 4 โดยตั้งชื่อว่า “วงจรกรองเรโซเนเตอร์สายนำสัญญาณแบบคัปเปิลขนาน” โดยระยะเหลื่อมของเรโซเนเตอร์ที่ขนานกัน เป็นสัดส่วน เท่ากับ $1/4$ เท่าของคลื่น ($\lambda_g/4$) สำหรับข้อดีของวงจรกรองแบบนี้ก็คือ ความยาวที่ลดลง ผลตอบสนองของแถบความถี่ผ่านที่สมมาตร และระยะห่างระหว่างเรโซเนเตอร์ที่กว้างกว่า ทำให้ง่ายต่อการผลิต

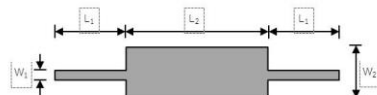

ภาพที่ 4 รูปแบบของเรโซเนเตอร์เส้นตรงแบบคัปเปิลขนาน

เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้น (Stepped-Impedance Resonator) เรโซเนเตอร์ชนิดนี้ถูกพัฒนาและนำเสนอเป็นครั้งแรกโดย Riblet ในปี พ.ศ. 2503 ด้วยข้อดีของเรโซเนเตอร์ชนิดนี้ที่มีขนาดสั้นและมีคุณสมบัติของการกำจัดการมอดูเลชันในตัวเอง จึงทำให้นักวิจัยชั้นนำหลายคนนำมาพัฒนางานต่อยอดเป็นจำนวนมาก โดยสามารถแบ่งประเภทของเรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้นได้เป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ อิมพีแดนซ์สูง (High impedance type) และอิมพีแดนซ์ต่ำ (Low impedance type) โดยพิจารณาจากอิมพีแดนซ์ของสายนำสัญญาณที่อยู่กึ่งกลาง หากมีความกว้างของสายนำสัญญาณแคบ ดังภาพที่ 5(ก) นั่นคือ มีอิมพีแดนซ์สูง และในทางกลับกัน หากมีความกว้างมาก ดังภาพที่ 5(ข) ก็คือ อิมพีแดนซ์ต่ำ เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้นประเภทอิมพีแดนซ์สูง ดังภาพที่ 5 (ก) มีความยาวของส่วนอิมพีแดนซ์ต่ำ (W_1) เป็น L_1 และความยาวของส่วนอิมพีแดนซ์สูง (W_2) เป็น L_2 โดยความยาว L_2 จะมากกว่า L_1 ในขณะที่เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้นประเภทอิมพีแดนซ์ต่ำ ดังภาพที่ 5 (ข) มีความยาวของส่วนอิมพีแดนซ์สูง (W_1) เป็น L_1 และความยาวของส่วนอิมพีแดนซ์ต่ำ (W_2) เป็น L_2 โดยความยาว L_2 จะมากกว่า L_1 ซึ่งการออกแบบขนาดความกว้างหรืออิมพีแดนซ์กับความยาวของทั้งสองส่วนจะต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยอัตราส่วนความสัมพันธ์ L_2/L_1 และ W_1/W_2 นี้ สามารถใช้ในการออกแบบตำแหน่งของความถี่ฮาร์มอนิกที่สองที่ต้องการได้ นอกจากนี้ เรโซเนเตอร์ชนิดนี้ยังได้ถูกนำไปพัฒนางจรกรองที่ใช้เรโซเนเตอร์ที่มีความยาวเต็มคลื่น (λ_g) ครึ่งคลื่น ($\lambda_g/2$) และหนึ่งส่วนสี่คลื่น ($\lambda_g/4$) ได้อีกด้วย

(ก) ประเภทอิมพีแดนซ์สูง

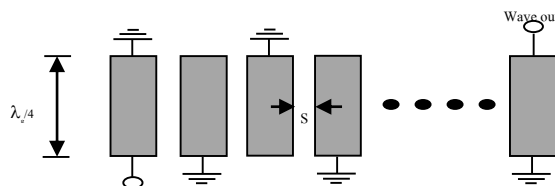

(ข) ประเภทอิมพีแดนซ์ต่ำ

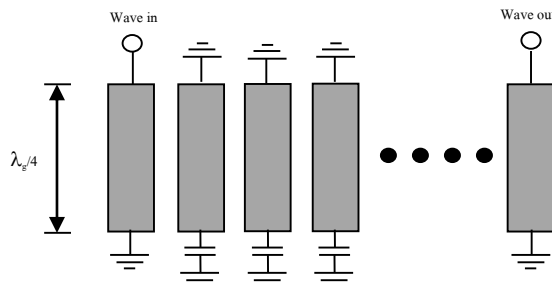
ภาพที่ 5 รูปแบบของเรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ขั้น

เรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิตอล (Interdigital Resonator) เรโซเนเตอร์ชนิดนี้ถูกพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกในราวปี พ.ศ. 2505 และถูกนำมาพัฒนาเป็นวงจรกรองความถี่รูปหวีในหนึ่งปีให้หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2508 Wenzel ได้นำเสนอวงจรสมมูลของวงจรกรองความถี่รูปหวีขึ้น ซึ่งช่วยให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ในขั้นตอน การออกแบบนอกจากนี้ ยังได้นำเสนอวงจรกรองความถี่แถบผ่านย่านกว้าง ในอีกหกปีถัดมาด้วยสำหรับลักษณะของวงจรกรองที่ใช้เรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิตอล แสดงดังภาพที่ 6 และวงจรกรองรูปหวี (Comb resonator) แสดงดังภาพที่ 7 ซึ่งจะสังเกตได้ว่า เรโซเนเตอร์ที่ใช้มีความยาวเป็นหนึ่งส่วนสี่คลื่น ($\lambda_g/4$) ทั้งหมด

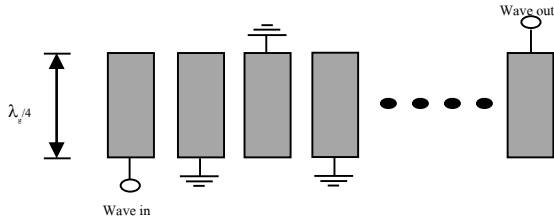
(ก) ประเภทวงจรปิด (Short-circuited transformer couple)

(ข) ประเภทวงจรเปิด (Open-circuited transformer couple)

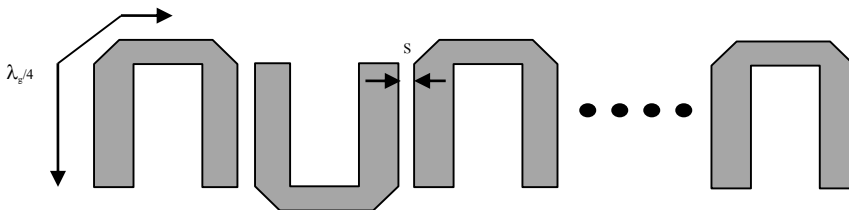
ภาพที่ 6 รูปแบบของเรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิตอล

วงจรกรองอินเตอร์ดิจิตอลเป็นการพัฒนามาจากวงจรกรองด้วยเรโซเนเตอร์เส้นตรงแบบคัปเปิ้ลขนาน โดยนำส่วนของการคัปเปิ้ลแบบหนึ่งส่วนสี่ความยาวคลื่น ($\lambda_g/4$) มาพัฒนา จากภาพที่ 6 ระยะห่างของ เรโซเนเตอร์ถูกกำหนดด้วยตัวแปร S และแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบวงจรปิด (Short-circuited) และวงจรเปิด (Open-circuited) ดังภาพที่ 6 (ก) และ (ข) ซึ่งจะมีความแตกต่างกันที่ส่วนแปลง (Transformer) ที่คัปเปิ้ลกับเรโซเนเตอร์ที่เป็นแบบวงจรปิดและวงจรเปิดนั่นเองสำหรับเรโซเนเตอร์รูปหวีในภาพที่ 7 จะมีรูปแบบที่คล้ายกับเรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิตอลแบบวงจรปิด โดยที่ปลายของเรโซเนเตอร์ทั้งสองด้านจะถูกต่อลงกราวด์ และมีปลายด้านหนึ่งที่ต่อกับตัวเก็บประจุก่อนลงกราวด์เพิ่มขึ้นมา

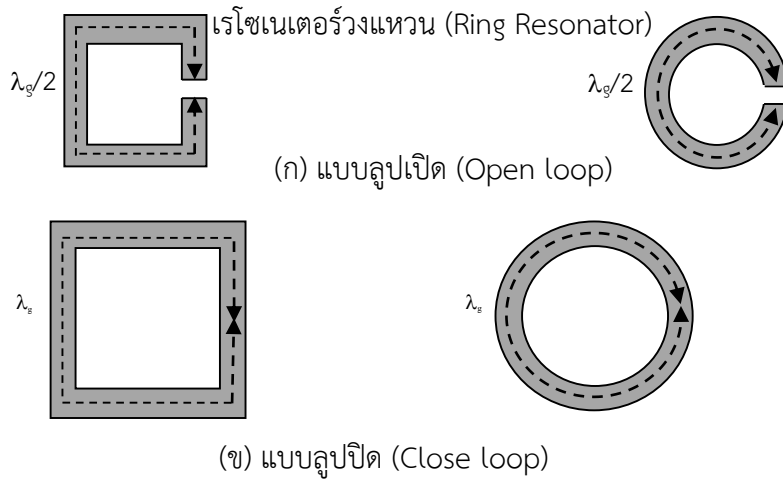
ภาพที่ 7 รูปแบบของเรโซเนเตอร์รูปหวี

เรโซเนเตอร์รูปปิ่นปักผม (Hairpin Resonator) เรโซเนเตอร์ชนิดนี้พัฒนามาจากเรโซเนเตอร์เส้นตรงแบบคัปเปิลชาน โดยการพับความยาวของเรโซเนเตอร์เส้นตรงเป็นรูปปิ่นปักผม โดยมีความยาวรวมยังคงเท่าเดิม คือ ครึ่งความยาวคลื่น ($\lambda_g/2$) ทำให้ขนาดของเรโซเนเตอร์และวงจรลดลง เรโซเนเตอร์ชนิดนี้ถูกนำเสนอขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2515 โดย Cristal และ Frankel และต่อมา ได้มีการนำไปพัฒนาต่อยอดอีกมากมายสำหรับรูปแบบของเรโซเนเตอร์ชนิดนี้ แสดงดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 รูปแบบของเรโซเนเตอร์รูปปิ่นปักผม

จากภาพที่ 8 จะเห็นได้ว่า ความยาวของเรโซเนเตอร์เป็นความยาวครึ่งคลื่น โดยที่แบ่งพับเรโซเนเตอร์ครึ่งหนึ่งเป็นหนึ่งส่วนสี่ความยาวคลื่น ($\lambda_g/4$) และมีระยะห่างระหว่างเรโซเนเตอร์เป็น S ซึ่งระยะห่างนี้กับตำแหน่งของการใส่พอร์ตอินพุตและเอาต์พุต จะเป็นตัวแปรในการกำหนดแบนด์วิดธ์ของวงจรกรองนี้ อย่างไรก็ดี การพับเรโซเนเตอร์ในลักษณะเช่นรูปแบบนี้ อาจทำให้เกิดคลื่นที่เหนี่ยวนำหรือคัปเปิลเกิดขึ้นระหว่างแขนของเรโซเนเตอร์เองได้ ซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบนด์วิดธ์ของวงจรกรองด้วย ดังนั้น การออกแบบแบนด์วิดธ์ที่ต้องการ อาจต้องพิจารณาระยะห่างของแขนเรโซเนเตอร์ด้วย

ภาพที่ 9 เรโซเนเตอร์วงแหวนแบบลูปเปิดและลูปปิด

เรโซเนเตอร์วงแหวน (Ring Resonator) เรโซเนเตอร์รูปแบบสุดท้ายนี้ มีรูปแบบย่อย 2 รูปแบบ คือ แบบลูปเปิด (Open loop) และแบบลูปปิด (Close loop) แสดงดังภาพที่ 9 ที่ประกอบด้วยเรโซเนเตอร์รูปสี่เหลี่ยมและวงกลมแบบลูปเปิดและลูปปิด โดยความยาวของเรโซเนเตอร์แบบลูปเปิดเป็นครึ่งความยาวคลื่น ($\lambda_g/2$) และความยาวของเรโซเนเตอร์แบบลูปปิดเป็นหนึ่งความยาวคลื่น (λ_g) เรโซเนเตอร์ชนิดนี้ได้ถูกพัฒนาต่อยอดออกเป็นหลากหลายรูปแบบด้วยกัน โดยทั่วไปแล้ว เรโซเนเตอร์แบบลูปปิดจะใช้ในการพัฒนาวงจรกรองแถบผ่านกว้าง (Wide bandpass filter) และเรโซเนเตอร์ลูปเปิดจะในการพัฒนาวงจรกรองแถบผ่านแคบ (Narrow bandpass filter) และวงจรกรองผ่านหลายแถบ (Multi-bandpass filter)

ตัวอย่างงานวิจัยที่น่าสนใจ

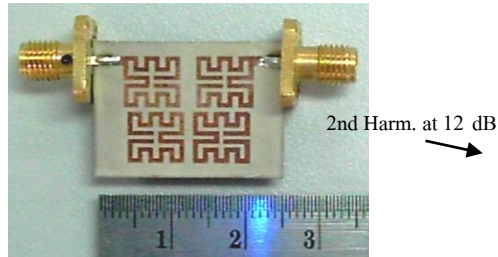
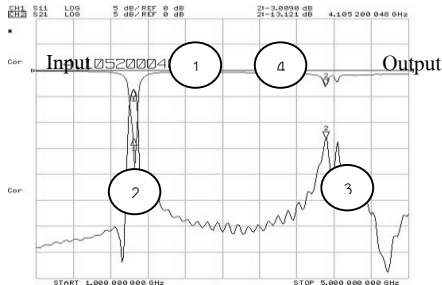
สำหรับงานวิจัยที่ยกมาในที่นี้ จะเน้นไปที่วงจรกรองที่มีคุณสมบัติขนาดเล็กและสามารถกำจัดฮาร์มอนิกส์ที่สองได้ดีโดยตัวอย่างแรก แสดงดังภาพที่ 10 เป็นวงจรกรองแถบผ่านที่ใช้เรโซเนเตอร์แบบลูปเปิดที่มีการปรับปรุงด้วยการพับไปมาต่อร่วมกันลักษณะไขว้ (Cross couple) 4 ตัว โดยสัญญาณด้านเข้าที่เรโซเนเตอร์ตัวที่ 1 และสัญญาณด้านออกที่เรโซเนเตอร์ตัวที่ 4 วงจรกรองนี้ได้รับการออกแบบให้ใช้กับระบบการสื่อสารไร้สายยุคที่สาม (3G) ที่ความถี่ 2 กิกะเฮิรตซ์ และมีแบนด์วิดธ์ 60 เมกะเฮิรตซ์ จากผลการปรับปรุงด้วยวิธีการพับไปมานี้ ทำให้วงจรกรองนี้ มีข้อดีในด้านขนาดที่เล็กกะทัดรัด นอกจากนี้ ระดับของฮาร์มอนิกส์ที่สองยังลดต่ำลงถึง 12 เดซิเบล ด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากค่าคาปาซิแตนซ์ที่เกิดขึ้นภายในเรโซเนเตอร์จากการพับไปมาหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม ระดับของ

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

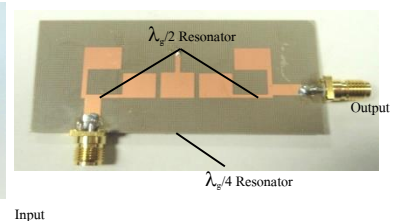
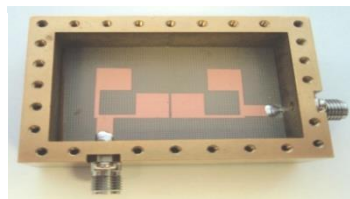
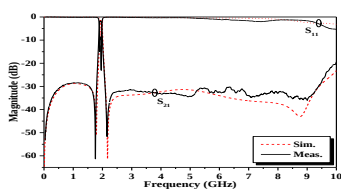
Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การกำจัดฮาร์มอนิกส์ที่สองในวงจรนี้ ถือว่ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับการประยุกต์ใช้งานในเชิงพาณิชย์

ภาพที่ 10 วงจรกรองแถบผ่านที่ใช้เรโซเนเตอร์ปรับแบบปรับสวิตช์ตัวต่อไขว้และผลตอบสนองทางความถี่

ตัวอย่างงานวิจัยที่สอง แสดงดังภาพที่ 11 เป็นวงจรกรองแถบผ่านที่ใช้เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้นพ้อย่างง่ายต่อกัน 2 ตัว โดยมีสัญญาณด้านเข้าและออกแสดงดังรูป สำหรับผลตอบสนองทางความถี่ของวงจร แสดงดังภาพที่ 11 ด้านขวามือ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีผลตอบสนองที่ดีเยี่ยม กล่าวคือ ย่านความถี่แถบผ่านมีความชัน โดยมีระดับการลดทอนที่ขอบสัญญาณ (Passband edges) ที่มากกว่า 40 เดซิเบล อีกทั้งสัญญาณฮาร์มอนิกส์ที่สอง ยังถูกกำจัดออกไปได้ไกลกว่า 9 กิกะเฮิรตซ์ ที่ระดับการลดทอนของการกำจัดที่มากกว่า 30 เดซิเบล

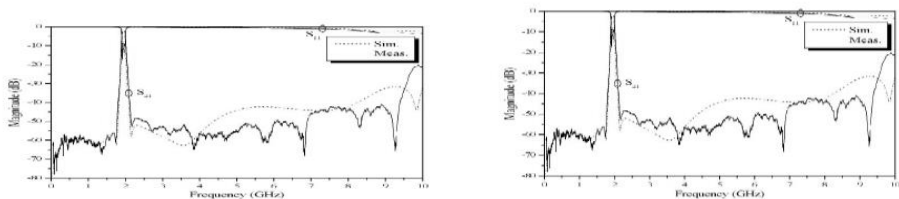
ภาพที่ 11 วงจรกรองความถี่แถบผ่านที่ใช้เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้นพ้อย่างง่ายและผลตอบสนองทางความถี่

จุดเด่นของวงจรกรองในงานวิจัยนี้ คือมีขนาดเล็ก เนื่องจากใช้เรโซเนเตอร์เพียงสองตัว มีรูปแบบของเรโซเนเตอร์อย่างง่าย ทำให้ง่ายต่อการผลิต และมีผลตอบสนองที่ดี ทั้งในย่านความถี่แถบผ่านและย่านที่ถูกกำจัดฮาร์มอนิกส์ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติเหล่านี้แล้ว ประเมินได้ว่า มีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ได้เป็นอย่างดี จากงานวิจัยที่ยกมาสองปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

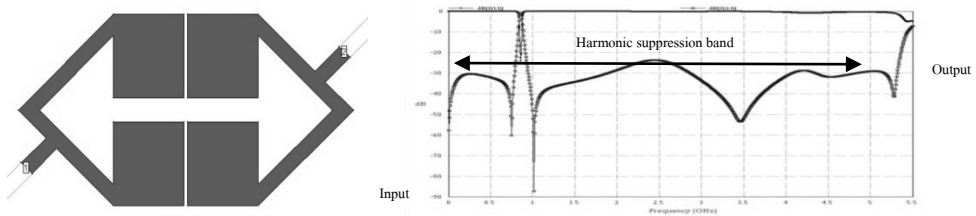

งานข้างต้น เป็นวงจรกรองที่ใช้เรโซเนเตอร์ที่มีความยาวครึ่งคลื่น ($\lambda_g/2$) เพียงอย่างเดียว แต่ในงานวิจัยที่หยิบยกมาในงานที่สามนี้ เป็นการผสมผสานการประยุกต์ใช้เรโซเนเตอร์ที่ ความยาวครึ่งคลื่นและความยาวหนึ่งส่วนสี่คลื่น ($\lambda_g/4$) ร่วมกัน แสดงดังภาพที่ 12 โดยเป็นการใช้เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้นแบบครึ่งคลื่นและหนึ่งส่วนสี่คลื่นต่อร่วมกัน ซึ่งให้ผลตอบสนองที่ใกล้เคียงกับการใช้เรโซเนเตอร์ครึ่งคลื่นล้วนสามตัว แต่วงจรนี้มีข้อดีกว่าในแง่ความกะทัดรัด และเมื่อเปรียบเทียบกับวงจรกรองในภาพที่ 11 ที่ใช้เรโซเนเตอร์ครึ่งคลื่นสองตัว พบว่า ย่านแถบความถี่ผ่านมีความชันมากขึ้น โดยมีการลดทอนที่ขอบสัญญาณที่มากกว่า 50 เดซิเบล ทั้งยังมีระดับการกำจัดฮาร์มอนิกส์ที่มากกว่า 45 เดซิเบล ถึงความถี่ 9 กิกะเฮิรตซ์ โดยประมาณ ดังนั้น ประสิทธิภาพของวงจรกรองในงานนี้ย่อมสูงกว่าวงจรกรองในภาพที่ 11 อย่างไรก็ดีตาม ประสิทธิภาพที่สูงเช่นนี้ อาจเกิดความจำเป็นในบางลักษณะงาน ขณะที่ในบางกรณี ก็อาจต้องการประสิทธิภาพของวงจรกรองที่สูงเช่นนี้ ซึ่งขึ้นอยู่กับการใช้ให้เหมาะสมและความต้องการของผู้ใช้งาน

ภาพที่ 12 วงจรกรองความถี่แถบผ่านที่ใช้เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้นแบบครึ่งคลื่นและหนึ่งส่วนสี่คลื่น และผลตอบสนองทางความถี่

ตัวอย่างงานวิจัยที่ยกมาข้างต้น โดยเฉพาะงานวิจัยที่สองและสามนั้น หากศึกษาโดยละเอียดจะพบว่า เทคนิควิธีการกำจัดฮาร์มอนิกส์ในเบื้องต้น สามารถทำได้โดยการใช้เทคโนโลยีเรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้นได้ โดยการกำหนดสัดส่วนของขนาดและความยาวให้เหมาะสม ซึ่งสามารถใช้ในการออกแบบตำแหน่งความถี่ฮาร์มอนิกส์ที่สองที่ต้องการได้ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เทคนิคการยกเลิกเงื่อนไขของการเรโซแนนซ์ในโหมดคู่ (Destruction of even mode resonance condition) ได้

ภาพที่ 13 วงจรกรองความถี่แถบผ่านที่ใช้เรโซเนเตอร์สามเหลี่ยมอิมพีแดนซ์ชั้นและผลตอบสนองทางความถี่

สำหรับงานวิจัยสุดท้ายที่จะกล่าวถึงนี้ มีความแตกต่างจากงานที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด โดยเป็นการใช้ เรโซเนเตอร์ รูปสามเหลี่ยมร่วมกับเทคโนโลยีอิมพีแดนซ์ชั้น แสดงดังภาพที่ 13 ซึ่งเป็นวงจรที่ออกแบบที่ความถี่ 850 เมกะเฮิรตซ์ เพื่อใช้กับระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ยุค 3G ชั้นทดลอง (3G-Trial) ในประเทศไทยโดยเป็นการใช้เรโซเนเตอร์รูปสามเหลี่ยมสองตัวต่อร่วมกัน และเมื่อพิจารณาผลตอบแทนทางความถี่ของวงจรนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า สามารถกำจัดฮาร์มอนิกส์ได้ไกลถึง 5.4 กิกะเฮิรตซ์ โดยมีระดับของการกำจัดที่มากกว่า 20 เดซิเบล ในขณะที่ระดับการลดทอนที่ขอบสัญญาณแถบผ่านมากกว่า 60 เดซิเบล ซึ่งผลตอบแทนเช่นนี้ ถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

บทวิเคราะห์และบทสรุป

งานวิจัยทางด้านวงจรกรองแถบผ่านบนโครงสร้างไมโครสตริปสามารถสร้างได้จากหลากหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลของวงจรที่พัฒนามาจากนักวิจัยหลายท่าน ล้วนแล้วแต่มีพื้นฐานมาจาก 5 รูปแบบ คือ เรโซเนเตอร์เส้นตรง เรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้น เรโซเนเตอร์อินเตอร์ดิจิตอล เรโซเนเตอร์รูปปิ่นปักผม และเรโซเนเตอร์วงแหวน โดยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาโดยใช้รูปแบบมากกว่าสองรูปแบบมาผสมผสานเข้าด้วยกัน สำหรับตัวอย่างงานวิจัยที่นำเสนอนี้เป็นงานวิจัยที่มีการใช้เทคนิคการพับและเทคนิคเรโซเนเตอร์อิมพีแดนซ์ชั้นทำให่วงจรกรองมีขนาดเล็ก มีการใช้เทคนิคการต่อตัวป้อนที่กึ่งกลางของเรโซเนเตอร์และวงจรกรองที่ใช้เรโซเนเตอร์ร่วมกันระหว่างเรโซเนเตอร์ครึ่งคลื่นและหนึ่งส่วนสี่คลื่น ทำให้สามารถกำจัดฮาร์มอนิกส์ที่สองได้อย่างดีเยี่ยม โดยได้ให้ค่าระดับการลดทอนของแบนด์กำจัดฮาร์มอนิกส์ที่รับได้ ควรจะมากกว่า 20 เดซิเบล และตำแหน่งของฮาร์มอนิกส์ที่ถูกกำจัดหรือเลื่อนไปควรมากกว่า 3 เท่าของความถี่แถบผ่าน เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับระบบสื่อสารไร้สายสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- Bradley, E. A. (1956). "Design and development of strip-line filters". *IRE Trans. Microw. Theory Tech.*, 4(2), 86-93.
- Caspi, S. & Adelman, J. (1988). "Design of combline and interdigital filters with tapped-line input". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 36(4), 759-764.
- Chang, C.-Y. & Itoh, T. (1991). "A modified parallel-coupled filter structure that improves the upper stopband rejection and response symmetry". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 39(2), 310-314.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

- Chang, F.-C. & Mott, H. (1972). "Exact design of stepped-impedance transformers". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 20(9), 620-621.
- Chang, K. F. & Tam, K. W. (2005). "Miniaturized cross-coupled filters with second and third spurious responses suppression". *IEEE Microw. Theory Tech.*, 15(2), 122-124.
- Chen, C.-Y. & Hsu, C.-Y. (2006). "A simple and effective method for microstrip dual-band filters design". *IEEE Trans. Microw. Wirel. Comp. Lett.*, 16(5), 246-248.
- Choi, J. & Seo, C. (2008). "Microstrip square open-loop multiple split-ring resonator for low-phase-noise VCO". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 56(12), 3245-3253.
- Cohn, S. B. (1958). "Parallel-coupled transmission-line-resonator filters". *IRE Trans. Microw. Theory Tech.*, 6(2), 223-231.
- Cristal, E. G. (1975). "Tapped-line coupled transmission lines with applications to interdigital and combline filters". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 23(12), 1007-1012.
- Cristal, E. G. & Frankel, S. (1972). "Hairpin-line and hybrid hairpin-line/half-wave parallel-coupled-line filters". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 20(11), 719-728.
- Gupta, K. C., Garg, R., Bahl, I. & Bhartia, P. (1996). *Microstrip lines and slotlines* (2nd ed.). Boston: Artech House.
- Gysel, U. H. (1974). "New theory and design for hairpin-line filters". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 22(5), 523-531.
- Hong, J.-S. & Lancaster, M. J. (1997). "Theory and experiment of novel microstrip slow-wave open-loop resonator filters". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 45(2), 2358-2365.
- Horton, R. (1973). "Equivalent representation of an abrupt impedance steps in microstrip lines". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 21(8), 562-564.
- Hsieh, L.-H. & Chang, K. (2002). "Equivalent lumped elements G, L, C, and unloaded Q's of closed- and open-loop ring resonators". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 52(2), 453-460.
- Kuo, J.-T., Chen, S.-P. & Jiang, M. (2003). "Parallel-coupled microstrip filters with over-coupled end stages for suppression of spurious responses". *IEEE Microw. Wirel. Comp. Lett.*, 13(10), 440-442.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

- Kuo, J.-T., Jiang, M. & Chang, H.-J. (2004). "Design of parallel-coupled microstrip with suppression of spurious resonances using substrate suspension". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 52(1), 83-89.
- Lee, S.-Y. & Tsai, C.-M. (2000). "New cross-coupled filter design using improved hairpin resonators". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 48(12), 2482-2490.
- Levy, R. (1966). "Three-wire-line interdigital filters and Chebycheff and elliptic-function characteristic for broad bandwidth". *IET Electron. Lett.*, 2(12), 455-456.
- Levy, R. & Cohn, S. B. (1984). "A history of microwave filter research, design and development". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 32(9), 1055-1067.
- Levy, R. Snyder, V. & Matthaei, G. L. (2002). "Design of microwave filters". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 50(3), 783-793.
- Luo, S., Zhu, L. & Sun, S. (2008). "Stopband-extended low-pass filters using microstrip coupled-line hairpin units". *IEEE Microw. Wirel. Comp. Lett.*, 18(8), 506-508.
- Makimoto, M. & Yamashita, S. (1980). "Bandpass filters using parallel coupled stripline stepped-impedance resonators". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 28(12), 1413-1417.
- Makimoto, M. & Yamashita, S. (2001). *Microwave resonators and filters for wireless communication: theory, design, and application*. Berlin: Springer-Verlag.
- Matthaei, G. L. (1963). "Comb-line band-pass filters of narrow or moderate bandwidth". *Microwave Journal*, 6, 82-91.
- Matthaei, G. L. (1962). "Interdigital band-pass filters". *IRE Trans. Microw. Theory Tech.*, 10(6), 479-491.
- Matthaei, G. L. (2003). "Narrow-band fixed-tuned, and tunable bandpass filters with zig-zag hairpin-comb resonators". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 51(4), 1214-1219.
- Matthaei, G. L. (1966). "Short-step Chebycheff impedance transformer". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 14(8) 372-383.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

- Matthaei, G. L. & Cristal, E. G. (1965). "Multiplexer channel-separating units using interdigital and parallel-coupled filters". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 13(3), 328-334.
- Matthaei, G. L., Young, L. & Jones, E. M. T. (1964). *Microwave filters, impedance-matching networks and coupling structure*. New York: McGraw-Hill.
- Ooi, B.-L. & Wang, Y. (2006). "Novel miniaturized open-square-loop resonator with inner split rings loading". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 54(7), 3098-3103.
- Rhodes, J. (1975). "Design formulas for stepped-impedance distributed and digital wave maximally flat and Chebycheff low-pass prototype filters". *IEEE Trans. Circuit and Systems*, 22(11), 866-874.
- Riddle, A. (1988). "High performance parallel coupled microstrip filters". *IEEE MTT-S Intl. Microw. Symp. Dig.*, 427-430.
- Sagawa, M., Takahashi, K. & Makimoto, M. (1989). "Miniaturized hairpin resonator filters and their application to receiver front-end MICs' ". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 37(12), 1991-1997.
- Sun. S. & Zhu, L. (2005). "Periodically nonuniform coupled microstrip lines with equalized even- and odd-mode velocities for harmonic suppression in filter design". *IEICE Trans. Commun.*, 88(6), 2377-2382.
- Sun, S. & Zhu, L. (2007). "Wideband microstrip ring resonator bandpass filters under multi resonances". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 55(10), 2176-2182.
- Theerawisitpong, S. (2012). **A compact planar bandpass filter using triangular resonator** TJMW 2012. Bangkok, Thailand.
- Theerawisitpong, S. (2012). "Study of second harmonic suppression with a stepped-impedance triangular resonator for enhancing planar bandpass filter performance". *EECON Nakorn Nayok, Thailand*, 35(2), pp. 635-638.
- Theerawisitpong, S., Namahoot, A. & Akkaraekthalin, P. (2004). "A doubly-trident microstrip bandpass filter with folded cross-coupled four-pole resonators". *IEEE Intl. Symp. Commun. Info. Tech.2004, Sapporo, Japan*, pp. 953-956.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

- Theerawisitpong, S., Ogue, M., Okawa, F., Suzuki, T., Kamei, T., Morita, N. & Utsumi, Y. (2009). "SIR type bandpass filter with wide suppression bandwidth". *IEICE MW2008-189 Tokyo, Japan, 108(452)*, pp. 1-5.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T., Morita, N. & Utsumi, Y. (2009). "Microstrip bpf using SIRs with wide and deep harmonics suppression band". *Intl, Symp. Ant. Propaga, Bangkok, Thailand*, pp. 899-902.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T., Morita, N. & Utsumi, Y. (2010). "Design of microstrip bandpass filters using SIRs with even-mode harmonics suppression for cellular system". *IEICE Trans. Elect.*, 93(6), 867-876.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T. & Utsumi, Y. (2010). "A compact microstrip bandpass filter using stepped-impedance resonators with two transmission zeros enabling and even-mode harmonics suppression techniques", *EECON33 Chiangmai, Thailand*, pp.1085-1088.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T. & Utsumi, Y. (2011). "An investigation of second-harmonic shifting characteristic of stepped-impedance resonators". *PIERS2011 Suzhou, China*, pp. 528-532.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T. & Watanabe, Y. (2007). "A compact modified meander resonator for microwave BPF with harmonic-suppression for 3G mobile communication system". *IWAT 2007*, Cambridge, U.K., pp. 299-302.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T. & Watanabe, Y. (2007). "A microstrip filter with compact miniaturized resonator for UMTS application". *IEICE SANE2006-140 Saitama, Japan. 106(542)*, pp. 37-41.
- Theerawisitpong, S., Suzuki, T., Yamada, H., Morita, N. & Utsumi, Y. (2008). "A microstrip bandpass filter with ultra wide stopband using folded stepped-impedance resonators". *IEICE MW2008-80 Osaka, Japa., 108(195)*, pp. 7-12.
- Weng, M.-H., Hung, C.-Y. & Su, Y.-K. (2007). "A hairpin line diplexer for direct sequence ultra wideband wireless communications". *IEEE Microw. Wirel. Comp. Lett.*, 17(7), 519-521.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Wenzel, R. J. (1965). "Exact theory of interdigital bandpass filters and related coupled structure". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 13(5), 559-575.

Wenzel, R. J. (1971). "Synthesis of combline and capacitively loaded interdigital bandpass filter of arbitrary bandwidth". *IEEE Trans. Microw. Theory Tech.*, 19(8), 679-686.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไว้กับการศึกษาในประเทศไทย

Mobile Learning and Education in Thailand

พันธุ์ศักดิ์ ไทยสิทธิ¹ และเศรษฐชัย ชัยสนิ²

Abstract

Mobile learning is a one thing for creates a variety of ways to deliver and provide electronic resources for learner (Kurti, A., Milrad, M., Alserin, F., & Gustafsson, J., 2006). Thus, Mobile learning is professionals cite benefits to learner. The learner benefits from the opportunity to prepare themselves for greater ability and increase their competitive in a globalization. However, a big advantage is that the Mobile learning also supports the delivery of multimedia elements, such as sound, video, and interactive hypermedia. In addition, Mobile learning can provide flexibility and convenience. It can overcome some traditional barriers such as time and place. Learners can access materials independently (Sariola, J., Sampson, J., Vuorinen, R., Kynäslähti, H., 2002). In addition, Mobile learning does not require extensive computer skills, although familiarity with smart phones and software does help to reduce the intimidation factor (Baker, M. J., 2000). From the study of m-Learning in Thailand at present, it was found that m-Learning still has some limitations related to its system for example It costs a lot to download a piece of data. It has limitations related to lessons. Data could not be transferred in areas where there is no network signal (Pansak Thaisit & Kalayane Jitgarun, 2006). Therefore, when m-Learning can resolve those limitations, it will be the best alternative for fascinating instruction.

Keywords: m-Learning, Higher Education

²ดร.เศรษฐชัย ชัยสนิ. อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, email: settachai.ch@gmail.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556
Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไร้สาย เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะทำให้เข้าถึงความรู้ให้กับผู้เรียนผ่านระบบออนไลน์ (Kurti, A., Milrad, M., Alserin, F., & Gustafsson, J., 2006) ดังนั้นการศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไร้สาย ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในการเรียนสูง และสามารถที่จะประกอบไปด้วย มัลติมีเดียหลายชนิด เช่น ภาพ เสียง วิดีโอ และอินเตอร์แอคทีฟ ซึ่งทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น การศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไร้สายสามารถแก้ข้อจำกัดที่เกิดจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ เช่น ข้อจำกัดทางด้านเวลา และข้อจำกัดทางด้านสถานที่ได้เนื่องจากผู้เรียนมีอิสระในการเลือกสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Sariola, J., Sampson, J., Vuorinen, R., Kynäslähti, H., 2002) และผู้เรียนไม่จำเป็นต้องมีความรู้ หรือทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เนื่องจากมีซอฟต์แวร์ ช่วยในการเรียนรู้มากมาย (Baker, M. J., 2000). จากการศึกษารื่อง การศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไร้สายในประเทศไทยพบว่า ปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงความรู้อยู่บ้างเช่น ค่าใช้จ่ายในการดาวน์โหลดข้อมูลยังมีราคาสูง, ข้อจำกัดทางด้านบทเรียน และระบบเครือข่ายสัญญาณคุณภาพสูงยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่ (Pansak Thaisit & Kalayane Jitgarun, 2006). ดังนั้นเมื่อข้อจำกัดต่างๆ มีการปรับปรุง หรือแก้ไขให้หมดไป การศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไร้สายจะเป็นรูปแบบการศึกษาที่จะมีผู้สนใจและเป็นที่นิยม

คำสำคัญ: การศึกษานบนเครื่องมือสื่อสารไร้สายการศึกษาระดับอุดมศึกษา

บทนำ

ในช่วงปี ค.ศ. 1995 – 2000 การศึกษาแบบ e-Learning โด่งดังเป็นอย่างมากไม่ว่าจะทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ นักการศึกษาบางท่านเห็นว่า e-Learning คงเป็นเทคโนโลยีสุดท้ายที่ทันสมัยที่สุดสำหรับการศึกษาทางไกล แต่ความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าส่งผลให้เกิดเทคโนโลยี ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ธุรกิจโทรศัพท์มือถือPDA และ Laptop computerได้มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว จากการศึกษาแบบ e-Learning จึงกลายมาเป็น m-Learning หรือ Mobile Learning การสื่อสารแบบไร้สาย (Wireless Network Technology) ได้เข้ามามีบทบาทและเติบโตอย่างมากในช่วงเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมา อุปกรณ์แบบไร้สายต่างๆ ได้เข้ามาแทนที่อุปกรณ์แบบมีสาย (Wired) ที่ชัดเจนคือ โทรศัพท์มือถือ เมื่อมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีแบบไร้สาย เทคโนโลยีสำหรับอุปกรณ์ไร้สายต่างๆ ก็ถูกพัฒนาตามขึ้นไปด้วย ซึ่งได้แก่ Bluetooth, WAP (Wireless Application Protocol), GPRS (General Packet Radio System) and UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) เมื่อเทคโนโลยี ได้ก้าวหน้าไป วิธีการศึกษาหาความรู้ก็ถูกพัฒนาตามไปด้วย m-Learning จึงเกิดขึ้น m-Learning ย่อมาจาก Mobile Learning ซึ่งเป็นการ พัฒนาปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

อีกขั้นของ e-Learning เป็นการผสมผสานที่ลงตัวของพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วย เทคโนโลยีที่กล่าวถึง นี้ก็คือ เทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย เราเรียกการเรียนรู้รูปแบบนี้ว่า Wireless Learning Mobile Learning หรือ M-Learning

ความหมายของ Mobile Learning

การให้คำจำกัดความของ m-Learning สามารถแยกพิจารณาได้เป็น 2 ส่วน จากรากศัพท์ที่นำมาประกอบกัน คือ ส่วนแรก คือ Mobile Devices เป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์มือถือ และเครื่องเล่น หรือแสดงภาพที่พกพาติดตัวไปได้ ส่วนที่สอง Learning เป็นการเรียนรู้ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมและเกิดประสบการณ์ การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นได้เมื่อมีการแสวงหาความรู้ การพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น รวมไปถึงกระบวนการสร้างความเข้าใจ และถ่ายทอดประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล Learning จึงเป็นส่วนสำคัญของ m-Learning เพราะเป็นการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายไร้สายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ที่คล้ายกับ e-Learning ที่มีการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้ใช้คำนิยามของ m-Learning ได้สอดคล้องกับ ไรน์ Ryu, 2007 หัวหน้าศูนย์โอบายคอมพิวเตอร์ (Centre for Mobile Computing) ที่มหาวิทยาลัยแมสซี้ เมืองโอ๊คแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ ระบุว่า m-Learning คือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนอยู่ระหว่างการเดินทาง ณ ที่ใดก็ตาม ในความคิดของ เก็ดส์ (Geddes, 2006) กล่าวว่า m-Learning เป็นการได้มาซึ่งความรู้และทักษะผ่านทางเทคโนโลยีของเครื่องประเภทพกพาซึ่งจะส่งผลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ประกอบกับวัตสัน และไวท์ (Watson & White, 2006) ผู้เขียนรายงานเรื่อง m-Learning ในการศึกษา (m-Learning in Education) กล่าวว่า m-learning เป็นการรวมกันของ 2 P เป็นการเรียนจาก เครื่องส่วนตัว (Personal) และเป็นการเรียนจากเครื่องที่พกพาได้ (Portable) การที่เรียนแบบส่วนตัวนั้นผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหัวข้อที่ต้องการ และการที่เรียนจากเครื่องที่พกพาได้นั้นก่อให้เกิดโอกาสของการเรียนรู้ได้ ซึ่งรูปแบบ Personal Digital Assistant (PDA) และโทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับ m-Learning มากที่สุด ดังนั้นจึงน่าจะให้คำจำกัดความที่กระชับของ m-Learning ณ ที่นี้ได้ว่า m-Learning คือ การเรียนรู้โดยใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์แบบพกพาหรืออุปกรณ์สื่อสารไร้สายที่เชื่อมต่อกับข้อมูลแบบไร้สาย

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบ m-Learning

การจัดการเรียนการสอนแบบ m-Learning นั้นผู้เรียนต้องใช้อุปกรณ์แบบติดตัวหรือเคลื่อนไปได้โดยสะดวก Mobile Devices ซึ่งอุปกรณ์แต่ละประเภทมีความสามารถ มีขนาดและราคา

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ที่แตกต่างกันไปอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนแบบ m-Learning ได้ มีดังนี้

1. PDAs (Personal Digital Assistant) คือคอมพิวเตอร์แบบพกพาขนาดเล็ก ที่รู้จักกันทั่วไป ได้แก่ Pocket PC กับ Palm เครื่องมือสื่อสารในกลุ่มนี้ยังรวมถึง PDA Phone ซึ่งเป็นเครื่อง PDA ที่มีโทรศัพท์ในตัว สามารถใช้งานการควบคุมด้วย Stylus เหมือนกับ PDA ทุกประการ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็กอื่นๆ เช่น lap top, Note book และ Tablet PC อีกด้วย

ภาพที่ 1 Tablet PC

2. Smart Phones คือโทรศัพท์มือถือ ที่บรรจุเอาหน้าที่ของ PDA เข้าไปด้วยเพียงแต่ไม่มี Stylus แต่สามารถลงโปรแกรมเพิ่มเติมเหมือนกับ PDA และ PDA phone ได้ ข้อดีของอุปกรณ์กลุ่มนี้คือมีขนาดเล็กพกพาสะดวกประหยัดไฟ มีให้เลือกมากมาย คำว่าโทรศัพท์มือถือ ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า hand phone ซึ่งใช้คำนี้แพร่หลายใน Asia Pacific ส่วนในอเมริกา นิยมเรียกว่า Cell Phone ซึ่งย่อมาจาก Cellular telephone ส่วนประเทศอื่นๆ นิยมเรียกว่า Mobile Phone

ภาพที่ 2 Smart Phones

3. iPod, เครื่องเล่น MP3 จากค่ายอื่นๆ และเครื่องที่มีลักษณะการทำงานที่คล้ายกัน คือเครื่องเสียงแบบพกพา iPod คือชื่อรุ่นของสินค้าหมวดหนึ่งของบริษัท Apple Computer, Inc ผู้ผลิตเครื่องคอมพิวเตอร์แมคอินทอช iPod และเครื่องเล่น MP3 นับเป็นเครื่องเสียงแบบพกพาที่สามารถรับข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ด้วยการต่อสาย USB หรือ รับด้วยสัญญาณ Blue tooth สำหรับรุ่นใหม่ ๆ มีฮาร์ดดิสก์จุได้ถึง 60 GB. และมีช่อง Video out และมีเกมสให้เลือกเล่นได้อีกด้วย

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

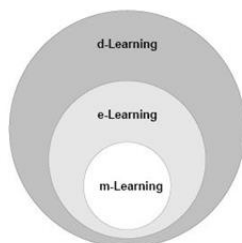
Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ภาพที่ 3 iPod

พัฒนาการของ m-Learning

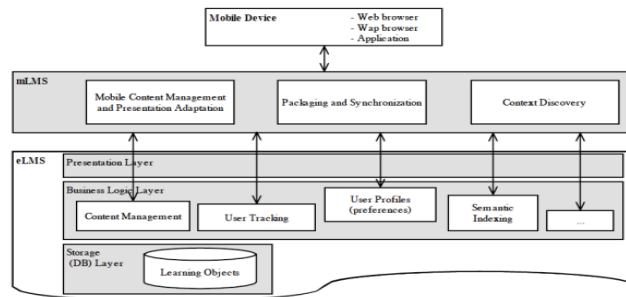
พัฒนาการของ m-Learning มีพัฒนาการเริ่มต้นมากจาก การเรียนการสอนทางไกลแบบดั้งเดิมได้แก่ Distance Learning (d-Learning) ซึ่งเริ่มต้นมาจากการเรียนทางไปรษณีย์ แล้วพัฒนาเป็น วิทยุ, โทรทัศน์และดาวเทียมในเวลาต่อมา เมื่อระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาเผยแพร่และเป็นที่นิยม จึงได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนทางไกลมาเป็นระบบ e-Learning ซึ่งเป็นที่นิยมมากในเวลาต่อมา เมื่อระบบโทรคมนาคมมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วและก้าวหน้าอย่างมากจึงมีผู้คิดค้น ระบบการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายไร้สาย (m-Learning) ขึ้นมาเพื่อลดข้อจำกัดในการเรียนด้านต่างๆ เช่น สถานที่ ขนาดของอุปกรณ์ เวลา นั้นจึงแสดงว่า m-Learning เป็นส่วนหนึ่งของ e-Learning และ d-Learning (Keegan, 2002) ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไป ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 Place of m-Learning as subset of e-Learning and d-Learning

สถาปัตยกรรมของ m-Learning

รูปแบบสถาปัตยกรรมทั่วไปของ m-Learning สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกัน (Trifonova and Ronchetti, 2004) ประกอบไปด้วย

ภาพที่ 7 สถาปัตยกรรมของ m-Learning

1. ส่วนที่เป็นอุปกรณ์โทรศัพท์ ในส่วนนี้จะหมายถึง โทรศัพท์มือถือจะต้องมีเว็บเบราว์เซอร์เพื่อทำหน้าที่ในการเปิด แสดงผลหน้าจอภาพ บนมือถือผ่านอินเทอร์เน็ต จะต้องมียูเอสบีซีที่สามารถเชื่อมโยงโปรแกรมบนมือถือแบบไร้สาย (WAP: Wireless Application Protocol) และต้องมีโปรแกรมสำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะสำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่

2. ส่วนที่เป็นระบบการเรียนการสอนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (mLMS: Mobile Learning Management System) หมายถึง ระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยในส่วนนี้จะมียูเอสบีซีประกอบหลัก 3 ส่วนด้วยกันคือ

2.1 การจัดการเนื้อหาและปรับเปลี่ยนสำหรับโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ในการจัดการเนื้อหา นำเสนอเนื้อหาผ่านหน้าจอ โทรศัพท์และนำเสนอข้อมูลข่าวสารสำหรับการเรียนการสอน

2.2 ส่วนประกอบและการกำหนดเวลาที่ตรงกันสำหรับการเรียนการสอน เป็นส่วนของระบบที่ทำหน้าที่จัดหาลำดับประกอบต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เช่น การแสดงภาพ การแสดงวิดีโอ การโหลดไฟล์เสียง โดยมุ่งให้จัดการเรียนการสอน ได้ตามเวลาจริงผ่านตัวโทรศัพท์เคลื่อนที่

2.3 ส่วนสภาพแวดล้อมและการค้นคว้าข้อมูล เป็นส่วนที่จัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เหมาะสม โดยเน้นไปในเรื่องของการจัดการสำหรับโทรศัพท์ เช่น การแสดงผลหน้าจอภาพ แบตเตอรี่โทรศัพท์ เครือข่ายใช้งาน ช่องสัญญาณโทรศัพท์ และการจัดการค้นคว้าข้อมูล ช่องทางการเข้าสู่ข้อมูล เป็นต้น

3. ส่วนที่เป็นระบบการจัดการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ (eLMS: Electronic- Learning Management System) หมายถึงส่วนที่เป็นระบบการจัดการสำหรับการเรียนการสอนที่ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยจะแบ่งออกเป็นชั้นๆ ได้ 4 ชั้นได้แก่

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

3.1 ชั้นที่เป็นหน้าจอภาพ เป็นส่วนที่แสดงผลของเนื้อหา สามารถสั่งงานหรือเลือกรายการในการเรียนรู้ได้โดยผู้เรียนโดยผ่านเว็บ

3.2 ชั้นของการนำเสนอ เป็นชั้นที่ติดต่อระหว่างหน้าจอภาพกับส่วนที่เป็นโปรแกรมในการนำเสนอข้อมูลของระบบ เป็นชั้นที่ทำหน้าที่เป็นโปรแกรมเชื่อมต่อระหว่างหน้าจอภาพกับข้อมูลเนื้อหา

3.3 ชั้นของการจัดการ เป็นชั้นที่ทำหน้าที่ในการจัดการเนื้อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะไปนำเสนอในชั้นหน้าจอภาพ โดยในชั้นนี้จะทำหน้าที่ ในการบริหารจัดการเนื้อหาให้เป็นระบบ จัดการติดต่อระหว่างผู้ใช้โปรแกรมกับข้อมูล จัดการเกี่ยวกับรายละเอียดการเข้าสู่ระบบของผู้ใช้งาน รายงานประวัติการเข้าสู่ระบบของผู้ใช้ จัดทำรายการในรูปของดัชนีชี้เข้าสู่ข้อมูลต่าง ๆ และบริหารจัดการรายละเอียดทั่วไปของเนื้อหา

3.4 ชั้นติดตั้งข้อมูล เป็นชั้นที่จัดทำเป็นฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการจัดเก็บเนื้อหาของระบบการจัดการเรียนรู้ โดยจัดเก็บในรูปของไฟล์ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการจัดเก็บข้อมูลหลักๆ ได้แก่ การจัดเก็บฐานข้อมูลของเนื้อหาสำหรับการเรียนเป็นเรื่อง ๆ หรือการจัดเก็บเป็นชิ้น (Learning Object: LO) ซึ่งสามารถเก็บเป็นเรื่องๆ ก็เรื่องก็ได้ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลสำหรับติดต่อกับผู้เรียน และข้อมูลโดยรวมทั้งหมดของระบบ

บทบาทของ m-Learning กับการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ.2548 สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในประเทศไทย ได้มีการนำระบบ m-Learning มาทำการทดลองใช้ในการเรียนการสอน แต่ได้พบข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น ด้านเครือข่าย, ด้านค่าใช้จ่าย, ด้านระบบโทรศัพท์ที่ใช้ไม่รองรับ เป็นต้น จากข้อจำกัดต่างๆ เหล่านี้ จึงไม่เป็นที่ยอมรับจากนักศึกษาเท่าที่ควร ปัจจุบันได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพของโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อรองรับการบริการทางด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งทางด้านการศึกษาด้วย เนื่องจากโทรศัพท์มือถือในปัจจุบันมีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา สะดวกต่อการพกพาติดตัวไปไหนมาไหนตลอดเวลา จนกระทั่งเกิดการพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนผ่านโทรศัพท์มือถือ m-Learning (Mobile Learning) ซึ่งเป็นการเรียนการสอนหรือบทเรียนสำเร็จรูป (Instructional Package) ที่นำเสนอผ่านโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์แบบพกพา โดยอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายไร้สาย (Wireless Communication Network) ที่สามารถต่อเชื่อมจากเครือข่ายแม่ข่าย (Network Server) ฝายจุดต่อแบบไร้สาย (Wireless Access Point) แบบเวลาจริง (Real time) อีกทั้งยังสามารถปฏิสัมพันธ์กับโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์แบบพกพาเครื่องอื่น โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Bluetooth เพื่อสนับสนุนการ

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ทำงานร่วมกัน ดังนั้น เมื่อมีอุปกรณ์ที่สะดวกต่อการเรียนการสอนเช่นนี้แล้ว จะช่วยส่งผลให้การศึกษาเป็นไปได้โดยง่าย เพราะผู้เรียนสามารถที่จะเข้าถึงความรู้ได้ง่ายดายมากขึ้น ในปัจจุบันนั้นเป็นยุคที่วัยรุ่น วัยเรียน ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีมาก โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ น้อยคนมากที่จะไม่มีมือถือไว้ใช้ ดังนั้น m-Learning จึงเหมาะที่จะนำมาใช้กับการศึกษาในสมัยปัจจุบันมากที่สุด เพื่อเป็นการเสริมความรู้ให้กับผู้เรียนอย่างทั่วถึงพันธุ์ศักดิ์, กัลยาณีและวีระชัย ได้ทำการศึกษารายการยอมรับนวัตกรรมการเรียนรู้นับเครื่องมือสื่อสารไร้สายของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย พบว่า นักศึกษามีการยอมรับนวัตกรรมการเรียนรู้นับเครื่องมือสื่อสารไร้สาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งระบุข้อดีคือผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกสถานที่และเวลา และมีความสะดวกสบายในการหาความรู้ แต่มีข้อด้อยคือ ผู้เรียนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียกดูข้อมูล

สรุป

การจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อไร้สาย เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษา ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็ว โดยไม่จำกัดสถานที่ เวลา และ แกไขข้อจำกัดในด้านต่างๆ เพื่อให้มีความสะดวกต่อผู้เรียนมากขึ้น แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาระบบโทรคมนาคมในประเทศไทยประสบปัญหาการพัฒนาเป็นไปอย่างช้ามาก จึงเป็นอุปสรรคอย่างมากในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อไร้สายแต่การพัฒนาระบบ การจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อไร้สายต้องมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และด้วยการพัฒนานั้น จะทำให้สามารถลดข้อด้อยและเพิ่มข้อดีของการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อไร้สายได้มากขึ้นและจะยังเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามากยิ่งขึ้นไปในอนาคต

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- Baker, M.J. (2000). "The roles of models in Artificial Intelligence and Education research: a prospective view". *International Journal of Artificial Intelligence and Education*. 11, pp. 122-143.
- Geddes. (2006). "Mobile learning in the 21st century: benefit for learners". Retrieved April 11, 2007.
- Keegan, W.J. (2002). **Global Marketing Management**. Prentice Hall, 7th Ed.
- Kurti, A., Milrad, M., Alserin, F., & Gustafsson, J. (2006). " *Designing and Implementing Ubiquitous Learning Activities Supported by Mobile and Positioning Technologies*" *Proceedings of the IASTED CATE 2006 Conference*, Lima, Peru,

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

October, 4th – 6th, 2006. (pp. 193-199). ISBN 0-88986-628-7 Ryu, H. (2007). The Status-quo of Mobile Learning. Retrieved April 11, 2007.

Sariola, J., Sampson, J., Vuorinen, R., & Kynäslähti, H. (2002). Promoting mLearning By the Uniwap

Project Thaisit, P., Jitgarun, K. and Chaokumnerd, W., 2011, “The innovation adoption perspective in m-Learning for engineering education”, *Journal of Engineering and Applied Sciences* (2012 Volume 7) ISSN: 1816-949x (Print), ISSN: 1818-7803 (Online)

Pansak Thaisit & Kalayane Jitgarun. (2006b), “Advantages and Disadvantages of m-Learning for University Students in Thailand Learning”. *The Asia Pacific Educational Research Association International Conference 2006*, Educational Research, Policy, and practice in an Era of Globalization: The Asia Pacific Perspectives and Beyond, 28-30 November, 2006, New Territories, Hong Kong. Within Higher Education. Retrieved November 20th, 2002 from the World Wide Web : http://icte.org//T01_Library/T01_254.pdf

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

เอดูเทนเมนต์ : การศึกษาแนวใหม่ที่โดนใจวัยรุ่น

Eduainment: Trendy Education Hit to Teenagers

เทียมยศ ปะสาวะโน¹

ABSTRACT

Eduainment is a format of educations that focuses on fun, play and enjoyment while learning by integrating several kind of media such as movies, music, television programs, games, Internet, and computer software. The contents are adjusted to be suitable for learners's characteristics. Edited and insert stimulation of image, light and sound for support education by an attraction of Entertainment. Also create an environment by relax and surrounding with entertainment media. Then the learners are unconscious while they have a study period. This idea can to be applying with educational psychology theory, constructionism theory, collaborative learning theory and others. It will more develop an education in the future.

Keywords: Eduainment, Play and Learn, Educational Technology

บทคัดย่อ

เอดูเทนเมนต์เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้รับความรู้ควบคู่กันไปด้วยการผสมผสานสื่อที่หลากหลาย เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี รายการโทรทัศน์ เกม อินเทอร์เน็ต และซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์อื่นๆ ที่ถูกดัดแปลงเนื้อหาภายในให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยการใส่กราฟิก ภาพ แสง เสียง ที่เร้าใจ เพื่อช่วยในการเรียนรู้พร้อมกับนำความบันเทิงมาเป็นสิ่งดึงดูดใจ และการสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายแวดล้อมด้วยสิ่งบันเทิงดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกรำคาญกำลังเรียนอยู่หากผู้สอนนำมาประยุกต์ใช้กับทฤษฎีการเรียนการสอนอื่น ๆ เช่น จิตวิทยาการศึกษา การสร้างสรรค์ด้วยปัญญา การเรียนรู้แบบร่วมมือ ฯลฯ ด้วยแล้วก็จะยิ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางการเรียนรู้อย่างมากมายในอนาคต

คำสำคัญ : ศึกษาบันเทิง, เรียนปนเล่น, เทคโนโลยีการศึกษา

¹ ดร.เทียมยศ ปะสาวะโน. อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : tiamyod@yahoo.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

จุดประกายของแนวคิดเอดูเทนเมนต์เริ่มจากสมาชิกในครอบครัวพากันหาความบันเทิงนอกบ้าน เช่น พ่อแม่พาบุตรหลานไปเที่ยว สวนสนุก สวนน้ำ สวนเกษตรหรือพฤกษศาสตร์ สวนสัตว์ หรือ แม้กระทั่งนิทรรศการ เช่น ห้องฟ้าจำลอง เป็นต้น ซึ่งเด็ก ๆ จะจดจำอย่างติดตากับสิ่งที่ได้รู้ ได้เห็น ได้สัมผัส รวมกับ การฟังคำอธิบายจากพ่อแม่กลายเป็นความรู้ที่ซึมซับเข้าสู่สมองอย่างไม่รู้สีกตัว จากนั้น วงการอุตสาหกรรมบันเทิงจึงนำแนวคิดจากกิจกรรมเหล่านี้มาจัดกระบวนการใหม่เป็นการจัดระบบ การเรียนรู้ที่ยังคงความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เบิกบานสำราญใจ จนกระทั่งกลายมาเป็นแนวทางหนึ่ง ในการจัดการศึกษาทุกระดับในปัจจุบัน โดยเน้นสื่อและเทคโนโลยีเป็นศูนย์กลางซึ่งมีแนวโน้มจะเพิ่ม มากขึ้นในอนาคต เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อเหล่านั้นโดยไม่ต้องพึ่งครู หรือเป็น “Instructional without Teacher” โดยการสอนทั้งหลาย จะถูกสอดแทรกเข้าไปในสาระและกิจกรรมที่ครูได้จัดเข้าไปล่วงหน้าแล้วในรูปของวัสดุการสอนต่าง ๆ เช่น เกมวีดิทัศน์ เพลงคาราโอเกะ ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) ภาพยนตร์ เป็นต้น ทิศนา ขัมมณี และคณะ, 2545) โดยเรียนรู้จากภาพ แสง สี เสียงภายใต้บรรยากาศของความ สนุกสนานเพลิดเพลิน (Education and Entertainment = Edutainment) อีกทั้งเมื่อผนวกเข้ากับ ทฤษฎีจิตวิทยา และทฤษฎีการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยแล้วจะมีส่วนช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดจนสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตาม อัจฉริยะ ซึ่งสามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ผู้เรียน เรียนดี เรียนเก่ง และเรียน อย่างมีความสุข (สุมาลี ประทุมพันธ์, 2545)

ความสำคัญของเอดูเทนเมนต์

การเรียนรู้ที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจมากที่สุดเป็นการเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by doing) ดังนั้นผู้เรียนจะได้รับความรู้ด้วยความเข้าใจจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและเป็นการที่ ผู้เรียนได้ลงมือทำอะไรสักอย่างด้วยการสร้างการเรียนรู้ของผู้สอนตั้งเป้าหมายไว้ในรูปแบบของ ความสนุกสนาน กลมกลืนกับสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ วิธีการอย่างง่ายที่สุด ต้องเข้าใจธรรมชาติ ของเด็กเสียก่อน คือชอบการค้นคว้า อยากรู้ อยากเห็น การผจญภัย และการเอาชนะในเกม การละเล่นต่าง ๆ จึงเป็นที่มาของการออกแบบและจัดตั้งพิพิธภัณฑ์มีชีวิตหรือมิวเซียมสยาม ซึ่ง รวบรวมเรื่องราวตั้งแต่สยามประเทศในอดีต ว่าด้วยเรื่องแผ่นดินสุพรรณภูมิ ชาติ การอพยพ การสู้รบสมัยราชธานีศรีอยุธยา เรื่อยมาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์ สิ่งที่น่าสนใจคือการนำเสนอหาความรู้จาก

หนังสือมาจัดแสดงด้วยภาพจำลอง แกะสลัก จับต้องได้หมด ตาดู หูฟัง มือได้จับต้อง เช่น เล่นตีกอล์ฟ จับแปรงปัดฝุ่นหวัดตุโบราณ เป็นต้น สิ่งประดิษฐ์ทั้งหมด กลอบาย เพื่อให้เยาวชนได้อ่านเนื้อหาใน พิพิธภัณฑสถานจะมองว่าการกระทำแบบนี้เยาวชนจะได้ประโยชน์อะไร แต่ถ้าเทียบกับการให้เด็กเข้ามาชมพิพิธภัณฑสถานแล้วครูสั่งให้หาข้อมูลในเรื่องที่กำหนดกับการให้เยาวชนเรียนรู้ด้วยตัวเองด้วยความสุขและสบายใจ การกระทำแบบนี้ที่เยาวชนจะให้ความสนใจมากกว่ากัน ดังนั้น ความสนุกสนานที่พวกเขาได้รับจากพิพิธภัณฑสถานหรือแหล่งความรู้ใด ๆ ก็ตามที่มีรูปแบบลักษณะเอดูเทนเมนต์นี้ จะเป็นตัวจุดประกายให้เยาวชนเหล่านี้ได้รักในการศึกษาหาความรู้มากยิ่งขึ้น แล้ววันหนึ่งข้างหน้ามุมมองของเยาวชนที่มีต่อการเรียนรู้จะเปลี่ยนไป เมื่อกล่าวถึงการเรียนรู้ในบรรยากาศที่สนุกสนานเพลิดเพลิน มีนักวิชาการหลายคนนำแนวคิดศึกษานันทนาการมาทดลองใช้ ต่างพบว่าผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังรายงานวิจัย (Edgens, Nickel & Morey, 1984) ที่รายงานว่ากิจกรรมแบบศึกษานันทนาการให้ผู้เรียนให้มีความคิดวิเคราะห์ ทบทวนความเชื่อความรู้ และการรับรู้ของตนในเชิงการวิเคราะห์วิจารณ์มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ผลิตรายการ Teletubby ของ BBC ว่ารายการโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีพลังในการจัดการศึกษาในยุคเทคโนโลยี มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดของเด็กยุคปัจจุบันอ้างอิงบทความ The Transformation of Distance Learning to Distributed Learning ระบุว่า เด็กมีธรรมชาติของความอยากรู้อยากเห็นและมีจินตนาการ หากให้เด็ก ๆ เหล่านี้ได้รับความบันเทิงจาก วิดีโอเกมสื่ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ ที่จัดโดยมีอาชีพ ซึ่งสร้างจากจินตนาการของเด็ก ๆ เป็นการสร้างภาพที่มีความตื่นตาตื่นใจ เสริมสร้างความอยากรู้อยากเห็นซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (White, 2003) สนับสนุนแนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ด้วยความบันเทิง โดยจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจในยามว่างในยามผ่อนคลายเป็นช่วงเวลาหนึ่ง ที่สามารถจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนก็ยังมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นการพักผ่อนและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์(เสาวพร เมืองแก้ว, 2547)

จากรายงานการวิจัย (Helena, 2005) เกี่ยวกับการใช้มิวสิควิดีโอเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ของวัยรุ่นหญิงที่มีปัญหาการปรับตัวในสังคม ความสัมพันธ์กับเพื่อนชาย และปัญหาการเรียน พบว่า การแทรกความรู้ทางวิชาการเข้าไปในมิวสิควิดีโอที่ทันสมัย ทำให้วัยรุ่นหญิงมีความชื่นชอบเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมไปในทางที่ดีขึ้น มีพัฒนาการทางด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถแยกแยะความรู้สึกที่สับสนและสามารถเข้าใจปัญหาวัยรุ่นได้ดียิ่งขึ้น (White, 2003) ด้วยแนวคิดการใช้ดนตรีเป็นสื่อการสอนที่บ้านระหว่างผู้ปกครองและบุตร เช่น สอนการเล่นเปียโนหรือเครื่องดนตรีชนิดอื่นที่สนใจ เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน จะเห็นว่าพ่อและแม่

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

กลายเป็นผู้สอนที่ดี เป็นจุดเริ่มต้นให้ลูก ๆ เข้าใจโมเลกุล บทกวี และจังหวะของดนตรีอย่างลึกซึ้ง จนมีความชำนาญในการแสดงเปียโน (Chika, 2004) นอกจากนี้ เกมในรูปแบบ เอดูเทนเมนต์ยังถูกบูรณาการขึ้นระหว่างทฤษฎีการศึกษา จิตวิทยา และวิทยาการคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการวิจัย พบว่า การเล่นเกมเอดูเทนเมนต์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative) สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งแรกคือผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนตามความสนใจ และมีความสุขสนุกสนานจากการเล่นเกมอีกด้วย (Michelle, 2004)

ความหมายและรูปแบบของเอดูเทนเมนต์

จุดเริ่มต้นของคำว่า Edutainment มาจากการเติบโตด้านอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ที่จัดอยู่ในรูปแบบ CD-ROM สำหรับเด็ก ซึ่งรายการที่บรรจุใน CD-ROM ถูกออกแบบเพื่อการเรียนการสอนอย่างสนุกสนาน มีความบันเทิงหรรษาได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง สารานุกรม Wikipedia ให้ความหมาย Edutainment ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของความบันเทิงซึ่งออกแบบเพื่อใช้ในการศึกษา หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ของการศึกษาและความบันเทิง ในทางการค้าจะปรากฏออกมาในรูปแบบของซอฟต์แวร์ เคเบิลเน็ตเวิร์ค หรือซีดีรอม เป็นต้น ซึ่งเป็นศัพท์ที่เกิดจากการสร้างคำขึ้นมาใหม่ โดยการผสมคำว่า Education และ Entertainment เข้าด้วยกัน เพื่อใช้สำหรับการนำเสนอความรู้ผสมกับความบันเทิงผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งรายการโทรทัศน์ เว็บไซต์คอมพิวเตอร์และวิดีโอเกมส์ ภาพยนตร์ ดนตรี เสียงเพลง และซอฟต์แวร์มัลติมีเดีย เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก Sesame Street, The Electric Company และ Mr. Rogers เป็นต้น ส่วนเว็บไซต์ที่นำเสนอ ความบันเทิงผสมความรู้ได้อย่างยอดเยี่ยมได้แก่เว็บไซต์ Learn 2. com และ HowStuffWorks.com เป็นต้น (White, 2003)

นอกจากนี้ ยังรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนควบคู่กับความบันเทิงและการศึกษา โดยใช้วิธีการออกแบบกิจกรรมทางการศึกษาให้มีความน่าสนใจสนุกสนานเป็นสิ่งแรก และวัตถุประสงค์การเรียนรู้จะมุ่งเน้นรูปแบบที่มีความบันเทิงเป็นสำคัญ เอดูเทนเมนต์ (Edutainment) หรือศึกษาบันเทิง หมายความว่า ศัพท์ด้านคอมพิวเตอร์คือโปรแกรมประยุกต์ในรูปแบบของเกมที่ให้ทั้งความบันเทิงและความท้าทายเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ใช้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่โดยเสมือนว่ามิได้กำลังเรียนอยู่ (กิดานันท์ มลิทอง, 2539) โปรแกรมเหล่านี้จะมีทั้งภาพกราฟิกเคลื่อนไหวภาพวีดิทัศน์ และเสียง ทำให้เกิดความตื่นตันทื่นใจไม่เบื่อหน่ายโปรแกรมประเภทนี้ที่ขายดีมาเป็นเวลานาน ได้แก่ Microsoft Flight Simulator ที่หลายคนซื้อมาใช้เล่นเป็นเกมแต่โรงเรียนฝึกการบินใช้ในการสอนการบินในสถานการณ์จำลองและที่นิยมกันแพร่หลายมากอีกโปรแกรมหนึ่ง ได้แก่ ชุดเกม Carmen Sandiego

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ซึ่งเป็นเรื่องราวของนักสืบที่ฝึกการสังเกตและช่วยการเรียนรู้แผนที่และภูมิศาสตร์ในประเทศต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (สุริยพร กุลสุทธิ, 2549) นอกจากนี้ในวงการนิเทศศาสตร์มีรูปแบบการนำเสนอสาระผสมบันเทิง (Edutainment) โดยวางกลยุทธ์ให้สื่อสารมวลชนมีบทบาทในการประยุกต์ใช้สาระและความบันเทิงเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2543) ปรากฏดังรายการโทรทัศน์ เช่น รายการพันแสงรุ่ง ปรากฏแผ่นดิน พุ่งแสงตะวัน และกบนอกกะลา เป็นต้น

เทคโนโลยีสื่อประสม (Multimedia) เป็นเทคโนโลยีที่สามารถนำเสนอข้อมูลได้ทั้งในรูปแบบข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และยังมีปฏิสัมพันธ์ได้ (Interactive) และสามารถเชื่อมโยงข้อมูล (Hyperlink) ทำให้สามารถเลือกดูเนื้อหาเฉพาะส่วนที่สนใจได้มีการนำมาใช้การเรียนการสอน การฝึกอบรม (Computer Based Training) และการบันเทิง จึงเรียกชื่อโปรแกรม Edutainment นี้ว่า การศึกษาเชิงสนทนการ ดังนั้น ในยุคข่าวสารไร้พรมแดน ผู้เรียนต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทันสมัย ในบรรยากาศที่สนุกสนานสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว จึงมีผู้นำแนวคิด “ความบันเทิง” มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยรวมคำว่า Education และ Entertainment เข้าด้วยกันเป็น Edutainment ซึ่งให้คำจำกัดความในภาษาไทยไว้ว่าเป็น การศึกษาเชิงสรรหา (เสาวพร เมืองแก้ว, 2547)

จากความหมายและคำจำกัดความที่มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ตามที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า คำว่า Edutainment นั้นแม้จะแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ศึกษาบันเทิง (กิดานันท์ มลิทอง, 2539) สาระผสมบันเทิง (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2543) การศึกษาเชิงสนทนการ และคำว่าการศึกษาเชิงสรรหา (เสาวพร เมืองแก้ว, 2547) ต่างก็มีวัตถุประสงค์ปลายทางอย่างเดียวกันคือ มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ร่าเริง รื่นรมย์ มีอารมณ์ดีรู้สึกผ่อนคลาย ในขณะที่ซึมซับความรู้เข้าสู่สมองอย่างไม่รู้ตัว ปรากฏการณ์ลักษณะเช่นนี้อาจจะให้ความหมายใหม่เป็นคำว่า เรียนรู้รื่นเริง ก็ไม่ผิดนักเนื่องจากความหมายใกล้เคียงกันกับคำว่าบันเทิง คือเบิกบานใจ รื่นเริงใจ ทำให้รู้สึกสนุก อารมณ์ดี ไม่เครียด ส่วนคำว่าศึกษาก็มีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำว่าเรียนรู้ ในบางโอกาสหรือสถานการณ์อาจใช้เรียกแทนกันได้

ลักษณะของเอดูเทนเมนต์ในประเทศไทยได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างหลากหลายตามกระแสการพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนรู้คู่ความบันเทิง ซึ่งเริ่มเป็นที่จับตามองจากนักการศึกษาว่าสมควรจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนมากมาย ตื่นตัวในการนำรูปแบบเอดูเทนเมนต์มาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คู่กับความบันเทิง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในประเทศไทยคือ สถาบันกวดวิชาภาษาอังกฤษชื่อ Enconcept ได้ฉีกแนวคิดการเรียนภาษาอังกฤษด้วยทฤษฎีใหม่ชื่อว่า Memolody จัดสภาพ

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ห้องเรียนแบบมัลติมีเดีย มีเพลงคำศัพท์ มีครูสอนสไตล์จับใจวัยรุ่นชื่อว่า อริสา ธนาปกิจ หรือครูแนน เป็นดาวเด่นของสถาบันกวดวิชาภาษาอังกฤษ Enconcept การดำเนินงานที่นี้จะจับกระแสแนวการศึกษาโลกยุคใหม่เน้นผลิตสื่อการเรียนที่เข้าถึงหัวใจผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบยั่งยืนแท้จริง ฉีกรูปแบบการสอนภาษาอังกฤษด้วย "Memolody" จับศัพท์ภาษาอังกฤษ ใส่ดนตรีและแต่งเนื้อหาโดนใจวัยรุ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จดจำโดยอัตโนมัติพร้อมกับนำรูปแบบ Edutainment มาใช้และสร้างครูสอนภาษาอังกฤษวัยรุ่นอีกหลายคน ที่มีแนวการสอนแหวกแนวทั้งร้อง เต้น เล่นละคร แถมด้วยการสร้างสตูดิโอที่เพียบพร้อมด้วยระบบเครื่องเสียงทันสมัย ควบคุมโดยทีมงานเบื้องหลังที่น่า Effect ต่าง ๆ มาเสริมได้ต่อกับครูผู้สอนในขณะสอนภาษาอังกฤษ เพื่อสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานและกระตุ้นนักเรียนในห้องให้มุ่งมั่นกับการเรียนรู้ตลอดชั่วโมงเรียนเน้นให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกไปพร้อมกันฉีกแนวไปสู่มิติการกวดวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกละหล่น สนุกสนาน ตัดใจและติดตามการสอนแบบพลาดไม่ได้โดยเชื่อมั่นว่าเทคนิคนี้จะไปกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการจดจำแบบยั่งยืนโดยอัตโนมัติซึ่งนับเป็นรูปแบบให้ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย

จากความสำเร็จของเกมเอดูเทนเมนต์ในต่างประเทศ ทำให้ บริษัท เอ็ม เอฟ อี ซี (เอ็มเฟค) ได้พัฒนาเกมตัวใหม่ชื่อ “24 Universal” ซึ่งเป็นเกมประเภทบันเทิงผสมกับการศึกษาช่วยพัฒนาทักษะในวิชาคณิตศาสตร์ ออกวางตลาดโดยมีกลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่นอายุ 12-20 ปี (ผู้จัดการออนไลน์, 2548) ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จากกระแสนี้เองล่าสุดสำนักพิมพ์นีโอเอดูเทนเมนต์ (Neo Edutainment) และสำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์ ได้ฉีกรูปแบบมาผลิตหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กสำหรับเด็กและเยาวชน เน้นการให้ความสนุกสนานและความบันเทิงช่วยเสริมสร้างจินตนาการและให้ความรู้แก่เด็กไปพร้อมกัน (นีโอ เอดูเทนเมนต์, 2549) เป็นตัวอย่างของอุตสาหกรรมบันเทิงที่หันมามุ่งเน้นเอดูเทนเมนต์มากขึ้น นอกจากวงการอุตสาหกรรมบันเทิงแล้ว ในแวดวงการศึกษาก็นำรูปแบบของเอดูเทนเมนต์มาประยุกต์ ช่วยจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีตัวอย่างให้เห็นที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ได้ก่อตั้ง Cyber Center หรือห้องปฏิบัติการที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนรู้ในลักษณะ Edutainment ด้วยความเชื่อว่าการเรียนรู้ของนักศึกษาปัจจุบันแตกต่างจากนักศึกษาในอดีตจึงต้องปรับรูปแบบให้เหมาะสมมีการจัดพื้นที่สำหรับค้นคว้าหาข้อมูล ฟังเพลงและฟังบรรยายพิเศษ (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2549) แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมในระดับอุดมศึกษาไม่หยุดเพียงเท่านั้น ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มีจัดตั้งห้องบันเทิงเชิงวิชาการ Edutainment Room มีบริเวณสำหรับเรียนรู้โดยลำพัง (Self-study Zone) เรียนรู้เป็นกลุ่ม (Group-study Zone) มี Software หมวดบันเทิง หมวดกราฟิก และมัลติมีเดีย เพื่อใช้เวลาว่างเสริมสร้างความรู้อื่นที่ไม่จำเป็นต้องเน้น

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สาระด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวแต่อาจสอดคล้องกับความบันเทิงรูปแบบต่าง ๆ กัน การจัดตั้งศูนย์ Edutainment อีกแห่งหนึ่งที่น่าจับตามองคือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์บริการคอมพิวเตอร์ ได้จัดตั้ง Edutainment Media Square เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คู่ความบันเทิง ให้บริการห้องสนทนาออนไลน์ วิทยุ โทรศัพท์ ภาพยนตร์ เพลง และคณะศึกษาศาสตร์ก็มีโครงการวิจัยและจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เชิงพระราชวังเพื่อส่งเสริมให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงสำหรับนิสิต โดยวัตถุประสงค์จะเน้นบุคลิกภาพ การวิจัยภาษาอังกฤษ และ ICT อันจะนำไปสู่การเป็นครูในอุดมคติ จากรูปแบบที่โดดเด่นของ Edutainment และมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาแบบไม่ซ้ำซากจำเจเองทำให้สถาบันการศึกษาทั้งระดับพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาต่างก็เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนแบบศึกษาบันเทิง จึงมีนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสนุกสนาน พร้อมจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบ Edutainment ดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากการเรียนรูปแบบนี้สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ด้วยความเต็มใจที่จะเรียนรู้โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

จิตวิทยากับเอดูเทนเมนต์

ผลการศึกษามากมายที่มีการนำประสบการณ์และประโยชน์ทางอารมณ์มาจัดบรรยายภาคความเพลิดเพลิน ความพอใจกระตุ้นอารมณ์เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนและนำมาประยุกต์ช่วยส่งเสริมความสุขเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาการทางสมองของเด็กสามารถกระตุ้นด้วยดนตรีคลาสสิกดนตรีคลาสสิกทำนองและจังหวะที่ซับซ้อนช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองส่วนที่รับผิดชอบการคิดวิเคราะห์เหตุผลเชิงความสัมพันธ์ได้อย่างดีเพราะอารมณ์มีอิทธิพลโดยตรงต่อชีวิตการจดจำและนำความสุขทางอารมณ์มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ให้เกิดบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็นอยากเล่นอยากลองครุจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความสนุกสนานเป็นหลักหลีกเลี่ยงอารมณ์เบื่อหน่ายอารมณ์โกรธอารมณ์ กลัวผินใจประหวั่นพรั่นพรึงใจหากแต่พยายามสร้างสรรค์ความสุขสนุกกับการเรียนรู้เป็นกันเอง อบอุ่นยอมรับซึ่งวิธีนี้เชื่อแน่ว่าอารมณ์และการเรียนรู้ย่อมสอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี การเล่นเป็นพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรงประการหนึ่งที่เป็นและมีความสำคัญที่จะขาดเสียมิได้ในวัยเด็กการเล่นเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นความต้องการตามธรรมชาติของมนุษย์กระบวนการพัฒนาชีวิตในวัยเด็กต้องอาศัยการเล่นเป็นพื้นฐานซึ่งพ่อแม่หรือผู้ใหญ่จะตอบสนองความต้องการในการเล่นด้วยความเต็มใจอยากให้ลูกหรือเด็ก ๆ ได้แสดงออกด้วยการเล่นอย่างมีความสุข ดังนั้นการเล่นจึงเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกเพศทุกวัย ซึ่งในวัยเด็กการเล่นจะเป็นสื่อช่วยพัฒนาร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้อย่างดีการเล่นที่ดีเป็นนันทนาการอย่างหนึ่งซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่ดีของ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่า “ความสุขครั้งแรกในชีวิตของเด็กเริ่มต้นจากพ่อแม่ และต่อมายังมีความสุข ความเพลิดเพลินจากการเล่น” งานในวัยเด็กคือ การเล่นนั่นเองดังนั้นควรส่งเสริมให้มีการเล่นเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก ๆ และบูรณาการเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนหรือเรียนรู้ โดยการเล่น (Learning by Playing) หรือเรียนรู้วิธีเล่น (Learn to play) นอกจากนี้ ยังมีข้อค้นพบอีกว่าการทำให้สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดี ไม่เคร่งเครียด การให้อาหารที่ครบ 5 หมู่ การอบรม และสนับสนุนส่งเสริมที่ดีสามารถทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสมอง สิ่งแวดล้อม ตัวกระตุ้นต่าง ๆ ที่ดีมีผลต่อความฉลาด (IQ) 40-70 เปอร์เซนต์ ส่วนกรรมพันธุ์มีผลต่อความฉลาด 30-60 เปอร์เซนต์ แรงกดดันจากสิ่งแวดล้อมที่กำลังเรียนรู้ เช่น การเรียวกราด การกำหนดการบ้าน การบังคับให้เด็กเรียนหลังเลิกเรียน การขู่เข็ญ การเข้มงวดเกินไป ดุด่า การบังคับให้เรียนซ้ำ ๆ ซาก ๆ (Rote Learning) ไม่เหมาะสมอีกต่อไป แต่ควรเปลี่ยนเป็นการให้สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ อยู่ในภาวะที่ไร้แรงกดดัน เรียนอย่างมีความสุข สนุกสนาน และได้รับความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ (Gardner, 1991)

สรุป

นับจากอดีตที่การจัดการเรียนการสอนโดยมีครูเป็นศูนย์กลาง และจะเป็นผู้มอบสาระต่าง ๆ แก่ผู้เรียน พยายามหาวิธีต่าง ๆ นานาให้ผู้เรียนรับสาระนั้นเข้าไป เช่น หากผู้เรียนไม่ตั้งใจฟัง ก็จะใช้วิธีดุว่ากล่าว คัดโทษและลงโทษผู้เรียน อีกทั้งพยายามให้จดจำด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ให้ท่องจำ ให้ทำแบบฝึกหัด เป็นต้น ซึ่งผู้สอนคาดหวังว่าวิธีการหรือกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ แต่ในปัจจุบันความคิดดังกล่าวไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแล้ว เนื่องจากมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้พบเห็นกันโดยทั่วไปแล้วว่าการสอนที่ผ่านมาในลักษณะดังกล่าว ไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการ และจากความก้าวหน้าทางวิชาการที่ได้มีการค้นพบข้อความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้อีกเป็นจำนวนมากซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบแล้วว่า สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าแบบเดิมที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง (ทศนา แคมมณี และคณะ, 2545) โดยในปัจจุบันได้มีการค้นพบแนวคิดและทฤษฎีทางพฤติกรรมศาสตร์มากมายที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอน นับตั้งแต่การคิดเครื่องช่วยสอน การทดลองทฤษฎีการวางเงื่อนไขการสอนในรูปแบบต่างๆ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2545) การใช้พลังจากกระบวนการกลุ่ม เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีกระบวนการสอนตามทฤษฎีนี้คือ ครูจะสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้มีบรรยากาศที่เป็นมิตรและอบอุ่น ปลอดภัย สบายใจ และมีทางเลือกหลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการคิด การทำ และการเรียนรู้ต่อไปอย่างไม่

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สิ้นสุด (ทศนา แคมมณี และคณะ, 2545) แต่ถึงแม้จะมีหลักการ และแนวคิดดังกล่าวแล้ว ผลลัพธ์ในด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก็ได้สูงขึ้นเท่าที่ควร ครุยังคงพบนักเรียนที่เบื่อหน่ายไม่สนใจต่อการเรียน ดังนั้น จึงต้องคิดค้นกันต่อไปว่าทำอะไรจึงจะช่วยให้ผู้เรียนไม่รู้สึกรู้สิดัดใจที่จะต้องเดินเข้าชั้นเรียน และเมื่อเรียนแล้วเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน และเพลิดเพลิน ด้วยเหตุนี้แนวคิดการนำสิ่งบันเทิง (Entertainment) มาผสมผสานเข้ากับการศึกษา (Education) กลายเป็น Edutainment จึงเป็นทางเลือกใหม่ที่น่าจับตามองเป็นอย่างยิ่ง หากนำมาประยุกต์เข้ากับทฤษฎีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน เช่น ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) ของ Seymour Papert ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ มีครูคอยอำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน (สุรกุล เจนอบรม, 2543) มีเครื่องมือการเรียนรู้ที่เป็นสิ่งบันเทิง รื่นเริงใจให้เลือกอย่างมากมาย เช่น ภาพยนตร์ Box Office รายการโทรทัศน์ยอดนิยม เกมออนไลน์ เป็นต้น เมื่อทำสำเร็จแล้วต้องได้พบกับภาพแห่งความยินดีที่น่าตื่นตะลึง คือ ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานและเพลิดเพลินกับการเรียนอย่างไม่รู้เบื่อ อยากให้สถานศึกษาทุกแห่งลองทำดู ไม่ลองไม่รู้

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). “จะมอบหมายให้สื่อเฝ้าระวัง แต่ก็ต้องเฝ้าระวังสื่อด้วย ตอนที่ 3” สืบค้นเมื่อ (20 มกราคม 2550). จาก <http://www.c4health.org>.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2539). *อธิบายศัพท์คอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตมีเดีย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ (20 มกราคม 2550). จาก <http://www.cybered.co.th>
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *มิติที่ 3 ทางการศึกษา : สานฝันสู่ความเป็นจริง*. กรุงเทพมหานคร : เอสอาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- ทศนา แคมมณี และคณะ. (2545). *กระบวนการเรียนรู้ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ*. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).
- นिरนาม. (2549). “Nation book & Edutainment”. *เนชั่นสุดสัปดาห์*. สืบค้นเมื่อ (20 มกราคม 2550). จาก <http://www.bloggang.com>.
- นีโอ เอดูเทนเมนต์. (2549). “ปรัชญาและความมุ่งมั่นของเรา”. *เนชั่นแซนแนล*. [รายการโทรทัศน์]. กรุงเทพมหานคร : เนชั่นแซนแนล. สืบค้นเมื่อ (2549, 13 กันยายน 2549). จาก <http://www.neoedu.co.th>
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2543). “เอดูเทนเมนต์: กลยุทธ์การใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา”. *วารสารนิเทศศาสตร์*. 16(เม.ย.-มิ.ย.), 38-43.
- ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556
Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ผู้จัดการออนไลน์. (2548). “เอ็มเพค สบช่องมือถือโต้ เดินหน้าธุรกิจเกม”. สืบค้นเมื่อ 25 ก.พ. 2552

: <http://www.manager.co.th>

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2549). “ม.กรุงเทพโชว์ความเป็นเลิศด้านไอที ทำ e-Learning เน้น Edutainment”. สืบค้นเมื่อ (25 กุมภาพันธ์ 2552). จาก <http://www.bu.ac.th>.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2549). “Edutainment Media Square ส่งเสริมการเรียนรู้คู่ความบันเทิง”. สืบค้นเมื่อ (25 กุมภาพันธ์ 2552). จาก <http://www.ku.ac.th>.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2547). “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2547”. สืบค้นเมื่อ 25 ก.พ. 2552 : <http://www.hum.ru.ac.th>.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2549). “ห้องบันเทิงเชิงวิชาการ (Edutainment Room)”. สืบค้นเมื่อ (25 กุมภาพันธ์ 2552). จาก <http://www.sku.ac.th/engineer.html>.

สถาบันกวดวิชาภาษาอังกฤษ Enconcept. (2549). “English is Alive”. สืบค้นเมื่อ (25 กุมภาพันธ์ 2552). จาก <http://student.siam2you.com/scoop/index.asp?thread=enconcept>.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร : สกายบุ๊กส์.

สุมาลี ประทุมนันท์. (2545). “นวัตกรรมการจัดการศึกษารูปแบบใหม่”. *วารสารการศึกษาไทย*. 5(2), 1-150.

เสาวพร เมืองแก้ว. (2547). “โครงการวิจัย: การศึกษาเชิงหรรษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการของครูในอุดมคติคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” สืบค้นเมื่อ (25 กุมภาพันธ์ 2552). จาก <http://www.ku.ac.th>.

สุรกุล เจนอบรม. (2543). “ทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญาเพื่อพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิต”. *วารสารครุศาสตร์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 7(3), 1-150.

อิสสระ ลลิตวณิชกุล. (2549). “(ร่าง) แผนแม่บทมูลนิธิเพื่อการศึกษา”. กรุงเทพมหานคร : กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นเมื่อ (25 กุมภาพันธ์ 2552). จาก <http://www.bmaeducation.in.th>.

Blas et. al., (2005). *3D Worlds for Edutainment: Educational, Relational and Organizational Principles*, Politecnico of Milano, Italy.

Chika, Oshima, (2004). “Family Ensemble: A Collaborative Musical Edutainment System for Children and Parents”. Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.parent-youth.net>.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

- Edgens et. al., (2004). "Edutainment: Critical Inquiry, Reading, Writing, and Speaking in Large Environment and Natural". Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.learninglab.de/morob/Downloads/Papers/HohmannP>
- Gardner, H. (1991). "The Unschooled Mind: How Children Think and How Schools Should Teach". Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.parent-youth.net>.
- Helena, M. (2005). *What music videos teach at-risk adolescent girls: Making a case for media literacy curriculum*. Ph.D. Thesis University of Florida.
- Jacop, Preethi F. (2003). *Diffusing an entertainment-education television series across national boundaries : 'Superbook' in the former Soviet Union*, Ph.D.Thesis, Regent University
- Kjos, B. (2004). "Edutainment How Teletubbies Teach Toddlers". Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.crossroad.to/test/articles/teletubbies10-99.html>.
- McCallum, A. (2006). "Entertainment & Education Join Forces for the Millennium". Available 25 Feb, 2004: <http://www.fundandedutain.com/define.html>.
- Radick, L. (2004). "What's Edutainment? Utilizing new tools in our schools". Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.fundandedutain.com>.
- Sakamura, K. (1999). *Entertainment and Edutainment*. University of Tokyo, Japan
- White, R. (1999). "Children's Edutainment Centers: Learning Through Play". Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.whitehutchinson.com>.
- _____. (2003). "That's Edutainment". Retrieved (January 5, 2012). Available from <http://www.whitehutchinson.com>.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักศึกษา

ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

**The Learning environment Management of
The educational and communication technology students**

เมธี พิกุลทอง¹

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the 4 factors of learning environment for the educational and communication technology students. The 297 educational and Communication Technology students were participated by the Questionnaires. The research was found that. The students want some facilities in the classroom and laboratory such as; air condition classroom 62.96% , The clean classroom 36.70%, and Close circuit camera for their security 56.23% The students want some activities for help their learning such as; meeting with alumni who are the career successful 54.55%, the creativity contest 51.85%, The seminar with lecturers/parents/student 26.94%, The benefit to the community 55.22% and establishment of a sports club .51.18% The students want some services for help their leaning such as; first aid room 67.68%, Instructional media borrow and return service 51.52%, Copy house 68.01%. The students want some technology for help their leaning such as; good quality computer network 43.10%, smart classroom 44.11%, field trip 40.40%

Keywords: Learning Environment, Educational and Communication Technology

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดภาควิชา

¹ อาจารย์เมธี พิกุลทอง. อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : kissmeedu@gmail.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 297 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตัวแปรที่ทำการวิจัยมีดังนี้ 1) สิ่งอำนวยความสะดวก 2) การจัดกิจกรรม 3) การให้บริการทางการศึกษา 4) การจัดเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยมีดังนี้

นักศึกษาต้องการให้ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ คือการติดตั้งระบบปรับอากาศในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้ครบทุกห้องร้อยละ 62.96, การปรับปรุงความสะอาดของบริเวณรอบอาคารเรียนให้สะอาดยิ่งขึ้นร้อยละ 36.70, และการติดตั้งกล่องวงจรปิดในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมร้อยละ 56.23

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม (Activities) นักศึกษาต้องการให้ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจัดเสวนาพบรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานร้อยละ 54.55, จัดกิจกรรมประกวดการแสดงแนวสร้างสรรค์ร้อยละ 51.85, จัดการสัมมนาระหว่างคณาจารย์ผู้ปกครองและนักศึกษาร้อยละ 26.94, จัดการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชนประจำปีร้อยละ 55.22, จัดตั้งสโมสรกีฬาในนามภาควิชาร้อยละ 51.18

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริการการศึกษา (Services) นักศึกษาต้องการให้ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจัดให้มีห้องพยาบาลร้อยละ 67.68, การบริการยืม - คืน อุปกรณ์ประกอบการเรียนเฉพาะรายวิชาร้อยละ 51.52, จัดให้มีศูนย์ถ่ายเอกสารร้อยละ 68.01

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Technologies) นักศึกษาต้องการให้ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาดูแลให้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สามารถใช้งานได้ตลอดเวลาร้อยละ 43.10, จัดให้มีห้องเรียนที่พร้อมด้วยเครื่องฉายเครื่องขยายเสียงและอินเทอร์เน็ตทุกห้องร้อยละ 44.11, และจัดทัศนศึกษา ณ สถานที่ประกอบการร้อยละ 40.40

คำสำคัญ : การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้, เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

บทนำ

เทคโนโลยีการศึกษาเป็นวิชาชีพที่ว่าด้วยการจัดระบบการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพร้อมด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์และด้านสติปัญญา ในขณะที่ผู้เรียนใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันการศึกษาเพื่อรับเรียนสรรพวิชาทั้งหลายจำเป็นต้องได้รับการบริการจากผู้จัดการศึกษาให้มีความพร้อมเพื่อสนองการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอ อาทิเช่นการจัดแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน ลานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ระบบสาธารณูปโภคทั้งหลาย แหล่งพักผ่อนในยามที่ผู้เรียนกำลังรอเข้าชั้นเรียนหรือหลังจากเลิกเรียน ลานกีฬา เป็นต้น

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เหมาะสมก่อนออกไปเป็นผู้นำทางการศึกษาให้แก่เยาวชน การปลูกฝังความเป็นผู้นำ การส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย การมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่เข้มแข็ง การเปิดรับอาหารสมองนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน หรือแม้กระทั่งการปลูกฝังให้เป็นคนเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ให้แก่รุ่นน้องเป็นต้น (กองพัฒนานักศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ม.ป.ป.)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้ถูกตราขึ้นเพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาได้จัดกระบวนการศึกษาให้แก่ประชากรของประเทศ โดยมีเจตนารมณ์ให้ปลูกฝังความรู้คู่คุณธรรมรู้สำนึกในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยการตราเป็นมาตราต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชากร

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 เป็นข้อบ่งชี้ประการหนึ่งของนักเทคโนโลยีการศึกษาซึ่งมิได้มีเพียงการสนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียนเท่านั้น การมองบริบทรอบด้านเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ก็เป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน

การที่จะจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียนนั้นมิใช่ว่าผู้จัดจะเป็นผู้ที่มีความต้องการและความจำเป็นแทนผู้เรียนเสียเองทั้งหมด การที่จะรู้และเข้าใจความต้องการจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาและแสดงความคิดเห็นอย่างมีขอบเขต ในรูปของการแสดงความต้องการผ่านแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรและพัฒนา ดังสุภาษิตไทยที่ว่า “ปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ปลูกอยู่ตามใจผู้นอน”

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ปัจจุบันภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาซึ่งมีนักศึกษาอยู่ในความดูแล จำเป็นต้องหาคำตอบว่านักศึกษาในฐานะผู้รับบริการทางการศึกษามีความต้องการให้ภาควิชาดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้อย่างไร โดยอาศัยสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 เป็นแนวทางในการดำเนินการและสร้างรูปแบบที่เหมาะสมดังนั้น จากความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น จึงต้องดำเนินการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สังกัดภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จำนวน 297 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับมาวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 64.31 และเป็นเพศชายร้อยละ 35.69 เป็นนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาร้อยละ 67.34 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาร้อยละ 17.51 และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาร้อยละ 15.15

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)

1. ประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ
2. ประเด็นสถานที่และทัศนียภาพโดยรอบอาคารเรียน
3. ประเด็นสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

การจัดกิจกรรม (Activities)

1. ประเด็นกิจกรรมนักศึกษาสัมพันธ์
2. ประเด็นบำรุงศิลปวัฒนธรรม
3. ประเด็นกิจกรรมทางวิชาการ
4. ประเด็นกิจกรรมพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์
5. ประเด็นกิจกรรมกีฬา

การบริการการศึกษา (Services)

1. ประเด็นบริการส่งเสริมสุขภาพกายและจิต
2. ประเด็นบริการยืม – คืนอุปกรณ์การศึกษา
3. ประเด็นบริการอุปกรณ์การศึกษาเชิงพาณิชย์

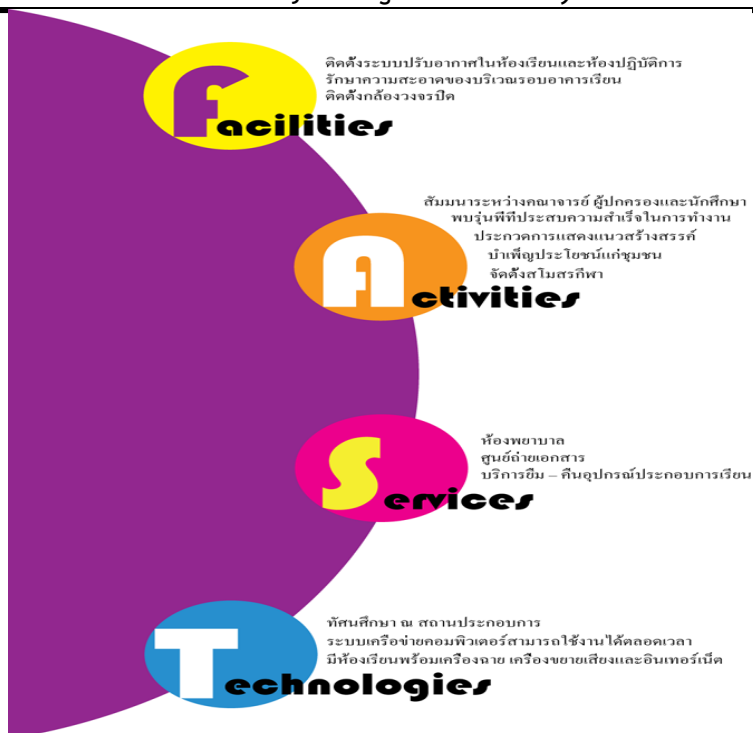
เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Technologies)

1. ประเด็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์
2. ประเด็นเทคโนโลยีภายในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ
3. ประเด็นเทคโนโลยีสนับสนุนการแสวงหาความรู้นอกชั้นเรียน

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ภาพที่ 1 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ผลการศึกษาความต้องการให้ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มและประเด็นต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ประเด็นสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการคือการติดตั้งระบบปรับอากาศในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการให้ครบทุกห้อง เนื่องจากในปัจจุบันนี้สภาวะอากาศโดยรวมมีอุณหภูมิสูงขึ้น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการเป็นการสร้างบรรยากาศให้การเรียนมีความราบรื่นขึ้นอีกทั้งส่งผลให้เกิดสมาธิในการเรียน ประเด็นสถานที่และทัศนียภาพโดยรอบอาคารเรียนนั้นเป็นหน้าที่ของภาควิชาที่สามารถทำได้ทันทีโดยเฉพาะการปรับปรุงความสะอาดของบริเวณรอบอาคารเรียนให้สะอาดยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเพชรพลิน อุปปิง. (ม.ป.ป.) ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคสมทบ สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้าและสาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนครมีความต้องการระดับ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

มากในเรื่องความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียนและความสะอาดของห้องน้ำ
ห้องส้วม

ประเด็นสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ภาควิชาฯ
ติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม เนื่องจากการเรียนในสาขาต่าง ๆ
ของภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่มีราคาค่อนข้างสูงเป็นอุปกรณ์
การเรียนประจำตัวของนักศึกษา อาทิเช่นกล้องถ่ายภาพดิจิทัล คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เป็นต้น รวมทั้ง
เครื่องแต่งกายอันได้แก่รองเท้า ซึ่งในบางวิชาที่ต้องเข้าฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการที่ต้องปราศจากฝุ่น
ละออง จำเป็นต้องกำหนดให้นักศึกษาถอดรองเท้าไว้ยังสถานที่ ๆ กำหนดให้ นักศึกษาบางคนนิยมใส่
รองเท้าที่เป็นที่นิยมและมีราคาแพง จึงมีปัญหาคารกหายเกิดขึ้นเป็นประจำ การที่นักศึกษาแสดงความ
ต้องการให้ภาควิชาติดตั้งกล้องวงจรปิดในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมนั้นสามารถ
เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยชี้นำการนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้

ความต้องการการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประเด็นกิจกรรม
นักศึกษาสัมพันธ์โดยการจัดเสวนาพบรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นความ
ต้องการอันดับแรก โดยเชิญรุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว และทำงานอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ มาเล่า
ประสบการณ์ระหว่างการเรียนและการทำงานให้กับนักศึกษาในปัจจุบันได้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการ
ปรับตัวในการเรียนรวมทั้งรับทราบแนวทางการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งกิจกรรมการรับน้องใหม่
อาจถือได้ว่าเป็นประเพณีหนึ่งในรั้วมหาวิทยาลัยก็ว่าได้ เพราะคำว่าประเพณีตามพจนานุกรม
ราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง “สิ่งที่นิยมถือประพฤติปฏิบัติสืบ ๆ กันมา จนเป็นแบบแผน
ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณี” ซึ่งกิจกรรมรับน้องนั้นก็ถือเป็นสิ่งที่มีการสืบทอดต่อ ๆ กันมา
จากรุ่นสู่รุ่น แต่ถ้าจะศึกษาว่าเกิดขึ้นมาเมื่อไรนั้น ก็ไม่มีข้อมูลที่มาอธิบายได้เด่นชัด แต่น่าจะมาร่วม
กับการเกิดลักษณะรุ่นพี่รุ่นน้องขึ้นกับนักศึกษาของแต่ละ มหาวิทยาลัยนั้น ๆ (นรรัชต์ ,2550)

ประเด็นการจัดกิจกรรมบำรุงศิลปวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างมีความประสงค์ที่จะแสดงออกซึ่งการทำนุ
บำรุงศิลปวัฒนธรรมในแนวการใช้ความสามารถทางการแสดงและการแข่งขันทั้งจัดกิจกรรมประกวด
การแสดงแนวสร้างสรรค์ และการจัดกิจกรรมประกวดการผลิตสื่อส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งเป็นศักยภาพ
ในระดับที่สูงกว่าการแสดงออกปกติ การจัดประกวดหรือแข่งขัน

ประเด็นกิจกรรมทางวิชาการ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้จัดการสัมมนาปัญหาการเรียน
การสอนระหว่างคณาจารย์ ผู้ปกครองและนักศึกษา

ประเด็นกิจกรรมพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างต้องการบำเพ็ญประโยชน์แก่
ชุมชน เนื่องจากนักศึกษาเป็นคณวิญญูหนุ่มสาว ซึ่งมีทั้งกำลังความคิดและกำลังกายที่พร้อมจะสร้าง
ประโยชน์ต่าง ๆ ให้แก่สังคม

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ประเด็นกิจกรรมกีฬา กลุ่มตัวอย่างต้องการจัดตั้งสโมสรกีฬาในนามภาควิชาเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชื่อเสียงสู่สถาบัน และยังเป็นกลไกในการสร้างความสามัคคี

ความต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริการการศึกษา ประเด็นบริการส่งเสริมสุขภาพกายและจิตนั้น กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ภาควิชา จัดให้มีห้องพยาบาล และบริการยืม – คืนอุปกรณ์เฉพาะรายวิชา การจัดให้มีศูนย์ถ่ายเอกสาร

ความต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ภาควิชาดูแลให้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา การจัดให้มีห้องเรียนที่พร้อมด้วยเครื่องฉายเครื่องขยายเสียงและอินเทอร์เน็ตทุกห้องและการจัดทัศนศึกษา ณ สถานที่ประกอบการ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี สืบค้นเมื่อ (23 กรกฎาคม 2553)

จาก <http://www.sd.rmutt.ac.th>.

นรรีษต์ ฝันเชียร.2550. สืบค้นเมื่อ (2 มิถุนายน 2553) จาก <http://www.oknation.net/>

เพชรไพลิน อุปปิง. การจัดสภาพแวดล้อมตามความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคสมทบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร สืบค้นเมื่อ (2 มิถุนายน 2553) จาก <http://research.skc.rmuti.ac.th>.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำ

Factors Influencing Tourists Decisions to Go to Floating Markets.

ฐิติมนต์ ธนิกิติเอื้ออังกร¹

Abstract

The objective of this research was to study factors influencing tourists' decisions to go to floating markets. The data was collected from a sample of residents of Bangkok by completing a questionnaire 400 samples. The probability sampling was employed and the samples were stratified according to demographics- genders and ages. The data was analyzed by means of descriptive statistics percentages and means and inferential statistics Standard Deviation. The hypotheses were tested by means of t-test, one-way ANOVA and Pearson's Correlation Coefficient. The result of research was found that the most influencing factors for the tourists' decisions to go to the floating markets, theoretically classified into four aspects as follows: the marketing-mixed strategies aspect-the availability of goods and services in traditional cultures and creative and unique goods and services; the price aspect- price's reasonable relevance to the quality of goods and services; the distribution channels aspect-sufficient shops or places providing goods and services; and the marketing promotion aspect-internet based public relations. From the hypotheses' tests, according to demographics, it was found that genders and different incomes had different impact on going to the floating markets. Female tourists were likely to go to the floating markets than male tourists. The number and the frequency of visiting the floating markets of female tourists were more than the male tourists' ones. People on high incomes had higher numbers and higher frequency of visiting the floating markets than people on moderate or low incomes. Other demographics-different ages, different educational backgrounds, and different occupations-had no effect on tourists' decisions to go the floating markets in Bangkok. It was found that marketing-mixed strategies correlated with the tourists'

¹ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : sphan3000@gmail.com

วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Decision making to go to the floating markets in Bangkok. It was also found that if suitable marketing-mixed strategies were well-organized with the factors influencing the decision making of the tourists in Bangkok, it would increase the tourist's decisions to go to the floating markets.

Keyword: Tourists, Floating Markets

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากร ที่พักอาศัย และทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครโดยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และเคยมาเที่ยวตลาดน้ำไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง โดยการใช้แบบสอบถามจำนวน 400 คน ตามลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมุติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที่การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุดจำแนกเป็นด้านตามทฤษฎีกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดด้านต่าง ๆ คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การมีสินค้าหรือ บริการตามวัฒนธรรมท้องถิ่น และสินค้า หรือบริการที่มีความแปลกใหม่ ด้านราคา ได้แก่ ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ จำนวนร้านค้าที่จัดจำหน่ายสินค้า หรือ บริการที่เพียงพอ ด้านการส่งเสริมการตลาดได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้บริโภคที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านเพศ และรายได้ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำที่แตกต่างกันโดยเพศหญิงจะนิยมมาท่องเที่ยว มีความถี่ในการมาท่องเที่ยว และมีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย และผู้มีรายได้สูงจะมีความถี่ของการมาท่องเที่ยว มีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวมากกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลาง และมีรายได้ต่ำ สำหรับลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้าน อายุ การศึกษา และ อาชีพที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคแตกต่างกันนอกจากนี้ผู้วิจัยยังสรุปได้ว่ากลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค ซึ่งถ้ามีการจัดกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่เหมาะสมสอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค จะมีผลทำให้มีการตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : ท่องเที่ยว, ตลาดน้ำ

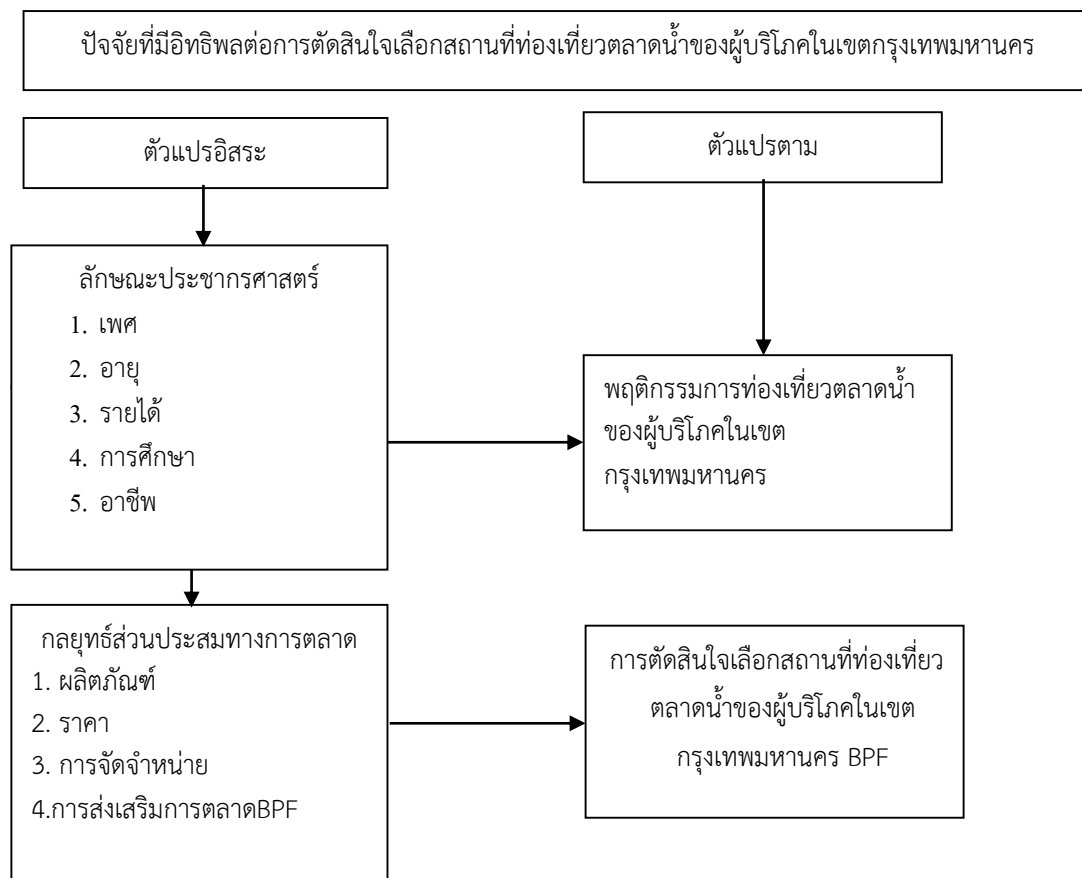
บทนำ

จากแนวนโยบายของรัฐที่ให้การสนับสนุน และผลักดันให้มีกระบวนการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในทุกระดับโดยการส่งเสริมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามศักยภาพของชุมชนในระดับฐานรากของประเทศตั้งแต่การผลิตเพื่อการบริโภค จนถึงการนำเอาผลผลิตที่เหลือออกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ในระดับครอบครัว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต อันเกิดจากการมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นของชุมชนนั้น แนวทางด้านการท่องเที่ยวเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสร้างรายได้ให้กับชุมชน การพยายามเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้นทั้งในรูปแบบการจัดสหกรณ์การท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ตลาดน้ำเป็นอีกรูปแบบการท่องเที่ยวหนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อการส่งเสริมรายได้ให้กับชุมชน พัฒนามาจากวิถีชีวิตของชุมชนในสมัยโบราณที่มีความผูกพันเกี่ยวกับการใช้ชีวิตกับแม่น้ำ ลำคลอง ตลาดน้ำโดยส่วนใหญ่จะมีการจัดจำหน่ายสินค้า หรือบริการในวันเสาร์ อาทิตย์ โดยการนำสินค้า หรือบริการในชุมชนต่าง ๆ ที่เหลือจากการอุปโภคบริโภค มาจัดจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น พืช ผัก ผลไม้ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เครื่องจักรสาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับกระแสนิยมของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชิงวัฒนธรรม หรือ วิถีชีวิตที่หวนกลับคืนสู่ธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เพิ่มมากขึ้น จนมีผลทำให้คนห่างไกลจากธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่มาของความต้องการดังกล่าว การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของตลาดน้ำจะบรรลุตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และประเทศชาติได้เป็นอย่างดี หากได้มีการวางแผนทางหรือกลยุทธ์การดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำต่างๆ ของผู้บริโภค ซึ่งในปัจจุบันยังพบว่าในตลาดน้ำที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลาย ๆ แห่งที่ยังมีแนวทาง หรือ กลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกมาท่องเที่ยวดังกล่าวเท่าที่ควรนัก จนเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้ตลาดน้ำในหลาย ๆ พื้นที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศชาติเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงที่ต้องการทราบ โดยได้นำองค์ความรู้ กรอบแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่สำคัญและนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจต่อไป

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi
กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริโภคที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาน้ำที่แตกต่างกัน
2. กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของผู้บริโภค

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าโดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริโภคที่พักอาศัย และทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และเคยมาเที่ยวตลาดน้ำไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือตัวแทนของประชากรที่มีลักษณะตามที่กำหนด จำนวน 400 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามทางด้านประชากร ศาสตร์มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบคำตอบหลายตัวเลือก (Multiple choices) ได้แก่ เพศ, อายุ, รายได้, การศึกษา, อาชีพ, ระยะเวลาในการพักอาศัยและระยะเวลาในการทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มาท่องเที่ยวของผู้บริโภค ได้แก่ ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว, บุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว, จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว และวิธีการเดินทางมาท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำมีลักษณะแบบสอบถามปลายปิด ให้คะแนนน้ำหนัก (Multiple Rating List Scale Questions) และเป็นระดับการวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ซึ่งเป็นสเกลที่แสดงถึงระดับความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวของผู้บริโภค ในระดับความสำคัญที่ว่ามีอิทธิพลมากที่สุด ไปจนถึงระดับความสำคัญที่ว่าไม่มีอิทธิพลได้แก่ปัจจัยด้าน ผลิตภัณฑ์ราคาการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ ดังนี้
 - 1.1 หนังสือพิมพ์วารสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
 - 1.2 ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
 - 1.3 หนังสือทางวิชาการบทความสารนิพนธ์วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่อให้ทราบข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดดังนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศอายุ, รายได้, การศึกษา, อาชีพ, ระยะเวลาในการพักอาศัยและ ระยะเวลาในการทำงานแสดงผลเป็นความถี่ และร้อยละ

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการมาท่องเที่ยวของผู้บริโภค ได้แก่ ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว, บุคคลที่ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว, จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว และวิธีการเดินทางมาท่องเที่ยว แสดงผลเป็นความถี่ และร้อยละ

3. แบบสอบถามส่วนที่ 3 เกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด โดยแสดงผลเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. ใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มและใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม

5. วิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค พบว่า เพศหญิงจะนิยมมาท่องเที่ยวตลาน้ำมากกว่าเพศชาย โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 18-25 ปี มีรายได้ 5,000-10,000 บาท มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้าง มีสมาชิกภายในครอบครัว 5 คน มีความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว 5 ครั้งต่อปี และเดินทางมาท่องเที่ยวกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งจะมีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวโดยประมาณ 2-5 คน และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้โดยสารรถยนต์ส่วนตัว

2. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคพบว่า

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือ การมีสินค้าอุปโภคบริโภค หรือบริการ ตามวัฒนธรรมท้องถิ่น, การมีปริมาณของสินค้า หรือ บริการที่เพียงพอต่อความต้องการ และ การมีความหลากหลายของสินค้า หรือ บริการ

2. ปัจจัยด้านราคา ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือ ราคาสินค้าที่เหมาะสมกับคุณภาพ, ราคาสินค้าที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ และราคาสินค้าและบริการต่ำกว่าตลาดอื่น

3. ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือ จำนวนร้านค้าที่จัดจำหน่ายสินค้า หรือ บริการ, บรรยากาศตลาดน้ำที่แสดงถึงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน และ ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว

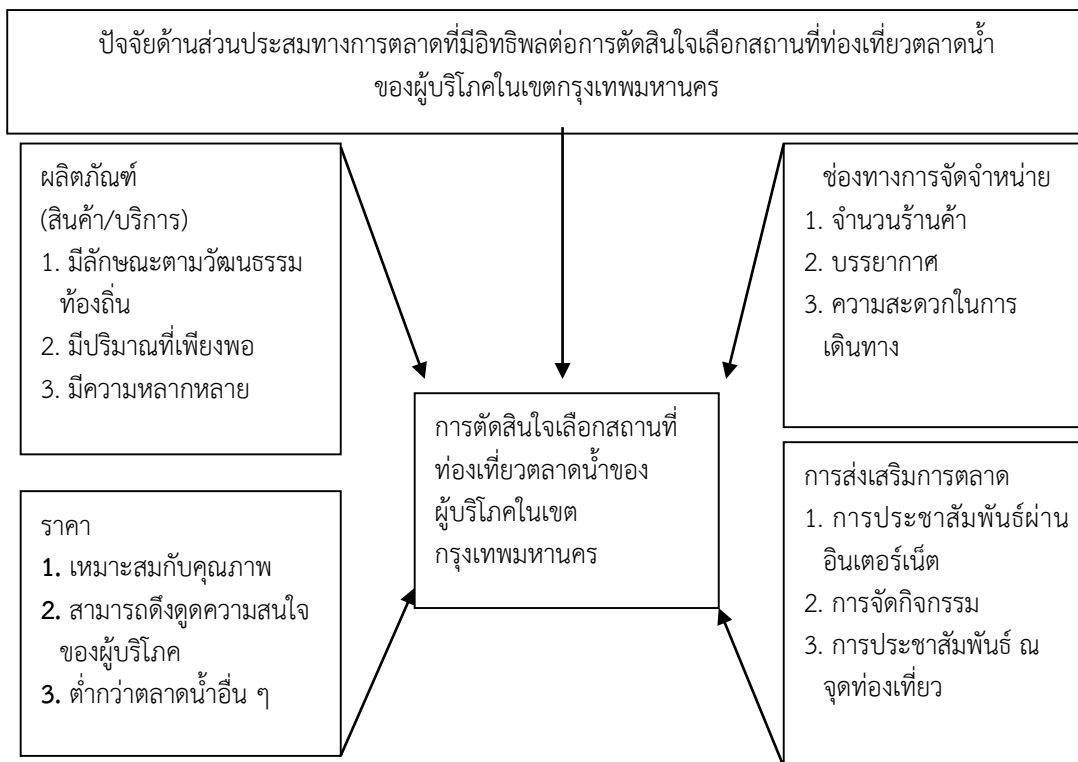
4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค คือการประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต, การจัดกิจกรรม เช่น การชิมฟรีการจัดแสดงรำไทย การประชาสัมพันธ์ ณ จุดท่องเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการแบบครบวงจร

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคพบว่า

1. ผู้บริโภคที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านเพศ และ รายได้ที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมการ มาท่องเที่ยวตลาดน้ำที่แตกต่างกันโดยเพศหญิงจะนิยมมาท่องเที่ยว, มีความถี่ในการมาท่องเที่ยวและมีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว มากกว่าเพศชาย ในด้านของรายได้ พบว่า ผู้มีรายได้สูงจะมีความถี่ของการมาท่องเที่ยวและมีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยว มากกว่าผู้ที่มิรายได้ปานกลาง และมีรายได้ต่ำในส่วนของคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ การศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน ไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวตลาดน้ำแตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค โดยพบว่าถ้ามีการจัดกลุ่มตัวอย่างส่วนประสมทางการตลาดที่เหมาะสม สอดคล้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำจะมีผลทำให้การตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคที่พบว่า

1. ผู้บริโภคที่เป็นเพศหญิง และผู้มีรายได้สูงจะนิยมมาท่องเที่ยว, มีความถี่ในการมาท่องเที่ยว และมีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มผู้บริโภค ที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอื่นๆ ดังนั้น จึงเป็น สิ่งสำหรับผู้ประกอบการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องพิจารณาและให้ความสนใจเป็นพิเศษ ควรจะมีการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานทางด้านการท่องเที่ยวตลาดน้ำให้สอดคล้องกับ ผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่

2. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคที่สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือ การมีสินค้าอุปโภคบริโภค หรือบริการตามวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีสินค้า หรือบริการที่เพียงพอต่อความต้องการ และ การมีความหลากหลายของสินค้า หรือบริการ ปัจจัยด้าน

ราคาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือราคาสินค้าที่เหมาะสมกับคุณภาพ ราคาสินค้าที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ และราคาสินค้าและบริการต่ำกว่าตลาดอื่น ปัจจัยด้านการจัดจำหน่ายที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือ จำนวนร้านค้าที่จัดจำหน่ายสินค้าหรือบริการ บรรยากาศตลาดน้ำที่แสดงถึงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน และความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค มากที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต การจัดกิจกรรม เช่น การชิมฟรี การจัดแสดงรำไทยการประชาสัมพันธ์ ณ จุดท่องเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการแบบครบวงจร

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคดีังกล่าวนั้น เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการ หรือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องพิจารณา และให้ความสนใจว่า หากต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำ มีแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการ หรือความคาดหวังของผู้บริโภคที่เป็นนักท่องเที่ยว ก็ควรจะต้องมีการนำปัจจัยต่างๆ ดังที่ได้ค้นพบมาประยุกต์ใช้ และพัฒนาต่อไป เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แบบในอนาคต ทั้งนี้ ควรให้อยู่ในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม ไม่นานจนเกินไป และควรมีการตรวจสอบปัจจัยที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตามกาลเวลา เนื่องจากมีคำกล่าวที่ว่า ปัจจัยต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคที่พบว่า เพศหญิงจะนิยมมาท่องเที่ยวตลาดน้ำมากกว่าเพศชาย โดยมีอายุอยู่ระหว่าง 18-25 ปี มีรายได้ 5,000 - 10,000 บาท มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้าง มีสมาชิกภายในครอบครัว 5 คน มีความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว 5 ครั้งต่อปี และเดินทางมาท่องเที่ยวกับสมาชิกในครอบครัว ซึ่งจะมีจำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวโดยประมาณ 2-5 คน และเดินทางมาท่องเที่ยวโดยใช้โดยรถยนต์ส่วนตัว และทำให้มีข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค ดังนี้ว่า

1. ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุดคือ การมีสินค้าอุปโภคบริโภค หรือบริการตามวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีสินค้าหรือบริการที่เพียงพอต่อความต้องการ และการมีความหลากหลายของสินค้า หรือบริการในการท่องเที่ยวเป็นการเดินทาง

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

จากที่อยู่อาศัย/ภูมิลำเนาไปยังสถานที่อยู่ห่างไกลโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และ องค์ประกอบต่างๆของสถานที่ที่เดินทางผ่านไป หรือสถานที่ท่องเที่ยวที่เข้าไปหรือหาประสบการณ์แปลกใหม่ซึ่งเป็นที่ไม่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวันในภูมิลำเนาของตนเอง และจะต้องทำการพักผ่อนในสถานที่เหล่านั้นและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทัช วรรณณอม (2544) ที่พบว่าปัจจัยสำคัญที่สุดของการเดินทางท่องเที่ยวคือความน่าสนใจสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย, ความสะดวกสบายในด้านสถานที่พักและการเดินทาง

2. ปัจจัยด้านราคา ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุดคือ ราคาสินค้าที่เหมาะสมกับคุณภาพ ราคาสินค้าที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ และราคาสินค้าและบริการต่ำกว่าตลาดอื่นซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ฉันทัช วรรณณอม (2544) ที่พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเดินทางท่องเที่ยวคือราคาและค่าบริการต่าง ๆ เหมาะสม

3. ปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภคมากที่สุด คือ จำนวนร้านค้าที่จัดจำหน่ายสินค้า หรือบริการ บรรยากาศตลาดน้ำที่แสดงถึงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน และ ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นวรัตน์ ตฤติยาศิริ (2531) พบว่าเหตุผลสำคัญที่สุดในการใช้บริการของลูกค้าธุรกิจนำเที่ยวภายในประเทศ คือ ความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยว และลูกค้าส่วนใหญ่มีความพอใจในบริการที่ได้รับ

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำของผู้บริโภค คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต, การจัดกิจกรรม เช่น การชิมฟรี การจัดแสดงรำไทย การประชาสัมพันธ์ ณ จุดท่องเที่ยวโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง และ ผู้ประกอบการแบบครบวงจร ซึ่งบรรยากาศประกอบได้แก่การแนะนำประชาสัมพันธ์ เช่น การประชาสัมพันธ์ในเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นสินค้าการท่องเที่ยว หน่วยงานที่ทำหน้าที่จะต้องมีข้อมูลที่ทันสมัยและจำเป็นแก่นักท่องเที่ยว และต้องพร้อมให้คำแนะนำอยู่เสมอ และลักษณะการบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นการชักจูงนักท่องเที่ยว

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ และคณะ. (2546). **ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

ฉันทัช วรรณณอม. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ**. ปริญญาานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

(การท่องเที่ยวและการโรงแรม).

ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

นวรรตน์ ตฤติยศิริ. (2531). **การตลาดของธุรกิจนำเที่ยวในประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ในเขต กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจ.**

พิสมัย จัตุรัตน์. (2546). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจนำเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจ(การจัดการ).**

เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมลสมัย.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร : ดวงกมลสมัย.

Kotler, Philip. (1994). **Marketing Management**. New Jersey : Prentice-Hall International, Inc.

_____. (1997). **Marketing Management**. : Analysis, planning, implementation and control. 5th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.

_____. (2000). **Marketing Management**. The millennium ed. New Jersey : Prentice-Hall.

_____. (2003). **Marketing Management**. Upper Saddle River. New Jersey: Prentice Hall. p. 136.

Schiffman, Leon and Kanuk, Leslie. (2000). **Consumer Behavior**. 7th ed. New jersey: Prentice –Hall International.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

หลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

Veterinary Nursing Training Course in Expert's Opinions

อมร อัครวงศานนท์¹, สุทธิพร บุญส่ง²

Abstract

This research aims to: 1) develop a training course for veterinary nursing in expert's opinion and 2) to evaluate the training course for veterinary nursing. The population of this research is composed of two groups: 1) an expert in assessment of veterinary nursing school and a professor of curriculum (3 people) and 2) expert about curriculum are 6 people. The Tools used in this research were 1) the evaluation for the appropriateness of the training scheme for veterinary nursing 2) the evaluation for the consistency of the course content outline of veterinary nursing. Research data were analyzed using mean S.D., Index of consistency (IOC), and the content. The research results found that the training course for veterinary nursing in expert's opinion reaches high level ($\bar{X} = 4.23$), based on 1) Rationale, 2) Objective, 3) Duration of training, 4) Approach to training activities, 5) Teaching methods, 6) Measurement and evaluation; appropriateness of the appropriateness of the training scheme for veterinary nursing. The appropriateness of the content outline of the training course for veterinary nursing, which include forcing animals, introduction to pharmacology, radiography, initial surgery, and animal health from the core and sampling of animal, reached an average level of 4.44. This led to development of the content of train's course and of 6 lesson plan of veterinary training. In the expert's opinion, the consistency of the curriculum is at high level.

Keywords: Veterinary Nursing, Training Course, Expert's Opinion

¹ นักศึกษาปริญญาโท, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : ritamor_12@hotmail.com.

² ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง. อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail: sutboon@hotmail.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญและ 2) ประเมินหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ที่มีพัฒนาขึ้นกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเป็นผู้ช่วยสัตวแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร จำนวน 3 คนและ 2) ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินหลักสูตรจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ และแบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสอดคล้องผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยส่วนสำคัญของหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) ระยะเวลาการฝึกอบรม 4) แนวทาง การดำเนินกิจกรรม การฝึกอบรม 5) วิธีการสอน 6) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ ประกอบด้วยเนื้อหา การจับบังคับสัตว์ เกสชีววิทยาเบื้องต้น การถ่ายภาพรังสี ศัลยศาสตร์เบื้องต้น การตรวจสุขภาพสัตว์เบื้องต้น การเก็บตัวอย่างจากสัตว์ มีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ซึ่งได้นำเนื้อหามาพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ ทั้ง 6 แผนการฝึกอบรม ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องในระดับมาก

คำสำคัญ : ผู้ช่วยสัตวแพทย์ หลักสูตรฝึกอบรมทักษะของผู้เชี่ยวชาญ

บทนำ

หลักสูตรสัตวแพทยศาสตรบัณฑิต (Doctor of Veterinary Medicine : DVM) โดยมี คณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รับรองหลักสูตร จำนวนมากถึง 10 แห่ง โดยสัตวแพทย์สภาเห็นชอบรับรองหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นระยะเวลา 5 ปี แล้วมีจำนวน 6 แห่ง ดังนี้ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร 5) มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 6) มหาวิทยาลัยมหิดล ยังมีสถานศึกษาที่สัตวแพทย์ สภายังไม่ได้ให้การรับรองหลักสูตรมีจำนวน 4 หลักสูตร 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 2) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก 4) มหาวิทยาลัย

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

เวสเทิร์นนอกจากนี้ยังมีโครงการจัดตั้งสำนักวิชาและคณะสัตวแพทยศาสตร์อีก 4 แห่ง
1) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
4) มหาวิทยาลัยนเรศวร (รายชื่อคณะสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย, 2554)

คลินิกหรือสถานพยาบาลสัตว์ทั่วประเทศมีนับพันๆ แห่ง และเปิดเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ผู้ช่วยสัตวแพทย์มีบทบาทและความจำเป็นขึ้น ทั้งนี้การทำงานเกี่ยวกับสัตว์นั้นแม้สัตวแพทย์เองยังมีความรู้สึกว่าจะไม่ค่อยปลอดภัยหากต้องจับบังคับสัตว์เอง ซึ่งทำให้ไม่สามารถทำงานได้สะดวกอีกทั้งยังเห็นว่าจะพัฒนาผู้ช่วยสัตวแพทย์ให้เป็นอาชีพหนึ่งที่ยอมรับในสังคมได้ (ชมรมผู้บริหารสถานพยาบาลสัตว์, 2552) ประเทศไทยยังไม่มี การจัดระบบการศึกษาผู้ช่วยสัตวแพทย์แต่สัตวแพทย์ประจำสถานพยาบาลสัตว์หรือเจ้าของกิจการเป็นผู้ฝึกบุคคลเพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยสัตวแพทย์ โดยทำการรับสมัครบุคคลที่มีวุฒิการศึกษาต่างๆ กัน เพื่อฝึกบุคคลนั้นให้ทำหน้าที่ผู้ช่วยโดยอิสระ (สมาคมเทคนิคการสัตวแพทย์แห่งประเทศไทย, 2553)

ส่วนหลักสูตรที่มีความใกล้เคียงกับงานผู้ช่วยสัตวแพทย์ ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับวิชาทางสัตวศาสตร์ และสัตวแพทย์ ในอัตราส่วน 40 : 60 ซึ่งมีความรู้สอดคล้องกับงานผู้ช่วยสัตวแพทย์คณะเทคโนโลยีการเกษตร (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2550) ปัจจุบันมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรนี้มี 2 มหาวิทยาลัยคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลภาคตะวันออก และสาขาสัตวศาสตร์ หรือสัตวบาล หรือการผลิตสัตว์ ศึกษาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงการจัดการ การดูแลสัตว์และการผลิตสัตว์เศรษฐกิจ โดยมีบัณฑิตจากสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ

ดังนั้น เพื่อให้งานผู้ช่วยสัตวแพทย์มีลักษณะงานที่ชัดเจน มีหลักสูตรที่สอนหรือฝึกอบรมให้กับผู้ประกอบอาชีพตำแหน่งผู้ช่วยสัตวแพทย์ที่ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถจะปฏิบัติงานได้ตามความต้องการของสถานประกอบการและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีมีหลักสูตรผู้ช่วยสัตวแพทย์ที่มีมาตรฐานโดยมีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาและกำลังศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์ และสัตวศาสตร์เป็นผู้นำร่อง และเปิดอบรมให้กับผู้สนใจภายนอกผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามความต้องการของสถานพยาบาลสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ สถานสงเคราะห์สัตว์ และผู้ที่เป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์
2. เพื่อประเมินหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ที่พัฒนาขึ้นในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 คน โดยเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพผู้ช่วย สัตวแพทย์ในโรงพยาบาลสัตว์ในตำแหน่งหัวหน้าพยาบาลหรือ หัวหน้าผู้ช่วยสัตวแพทย์ และอาจารย์ผู้สอนทางด้านหลักสูตร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินหลักสูตร จำนวน 6 คน โดยเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ทางด้านหลักสูตร ทางด้านสัตวแพทย์ ทางด้านการวัดและประเมินผล และทางด้านการฝึกอบรม เพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบความครอบคลุมของข้อมูล และให้การเสนอแนะให้นำมาแก้ไขให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพผู้ช่วยสัตวแพทย์ในโรงพยาบาลในตำแหน่งหัวหน้าพยาบาลหรือหัวหน้าผู้ช่วยสัตวแพทย์ จำนวน 2 คน และอาจารย์ผู้สอนทางด้านหลักสูตรจำนวน 1 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินหลักสูตร เป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ทางด้านสัตวแพทย์ 2 คน ทางด้านหลักสูตร 2 คน ทางด้านการวัด และประเมินผล 1 คน และทางด้านการฝึกอบรม 1 คนเพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบความครอบคลุมของข้อมูล และให้การเสนอแนะให้นำมาแก้ไขให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ จำนวน 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert's scale ซึ่งแบ่งความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1. แบบประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้มาตรวัดแบบ Index of Consistency (IOC) เพื่อประเมิน

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ความสอดคล้อง 3 ระดับคือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ และไม่สอดคล้องถ้ามีดัชนีความเหมาะสมมากกว่าหรือเท่ากับ .05 หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้อง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจุดประสงค์เพื่อทดสอบความรู้เกี่ยวกับผู้ช่วยสัตวแพทย์หลังเรียนมีลักษณะเป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 6 แผนการฝึกอบรม แผนละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาระงานของผู้ช่วยสัตวแพทย์ และเอกสารการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์ พบว่า มีความต้องการผู้ช่วยสัตวแพทย์เพิ่มขึ้น ต้องการให้มีการปฏิบัติหน้าที่ให้มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน และได้มาตรฐาน ต้องการเพิ่มศักยภาพและทักษะในการปฏิบัติงานของผู้ช่วยสัตวแพทย์

ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือหัวข้อหลักการและเหตุผล หัวข้อวัตถุประสงค์ หัวข้อแนวทางการดำเนินกิจกรรมฝึกอบรม หัวข้อกิจกรรมการอบรม และหัวข้อการวัดและประเมินผลตามลำดับเมื่อนำส่วนเนื้อหาของหลักสูตรแบ่งตามหัวข้อการจัดกิจกรรม พบว่า เนื้อหาการเก็บตัวอย่างจากสัตว์ มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ เนื้อหาการจับบังคับสัตว์ เนื้อหาเภสัชวิทยาเบื้องต้น เนื้อหาการถ่ายภาพรังสี เนื้อหาคัลculusเบื้องต้น และเนื้อหาการตรวจสอบสุขภาพสัตว์เบื้องต้นตามลำดับ

ผลการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า เนื้อหาของโครงสร้างหลักสูตรทั้งหมด มีดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาทั้งหลักสูตร ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะในการปรับโครงสร้างหลักสูตรเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การปรับกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมชัดเจน การปรับวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับกิจกรรม การระบุสื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้สอน การใช้แบบสังเกตวัดผลปฏิบัติ และการพิจารณาเวลาในการสอนในบางหัวข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ใน
ทักษะของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญจากการ
พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทำ
ให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ เพื่อใช้อบรมผู้ที่ศึกษาทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์
สาขาสัตวศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีประสบการณ์และทักษะเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ซึ่ง
ประสงค์ที่จะทำงานเป็นผู้ช่วยสัตวแพทย์หลักสูตรฝึกอบรม ผู้ช่วยสัตวแพทย์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ
ของหลักสูตรดังนี้ 1) หลักการ และเหตุผล เนื่องจากเป็นงานที่มีการควบคุมการปฏิบัติงานยังไม่มี
หลักสูตรที่ได้มาตรฐานและการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตว
แพทย์ให้กับผู้ที่ศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือมีประสบการณ์การเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้พร้อมปฏิบัติงานใน
สถานพยาบาล 2) วัตถุประสงค์ เพื่อให้งานผู้ช่วยสัตวแพทย์มีมาตรฐาน ได้รับความรู้ และมีทักษะที่
จำเป็นต่อการปฏิบัติงานผู้ช่วยสัตวแพทย์ 3) ระยะเวลาการฝึกอบรมใช้เวลา 3 วัน 18 ชั่วโมง 4)
แนวทางการดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม โดยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนา
หลักสูตรฝึกอบรม จัดทำเนื้อหาและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ตรวจสอบหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ และ
การประเมินหลักสูตร 5) กิจกรรมการสอน มีวิธีการสอนทั้งภาคบรรยาย การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ
ซึ่งประกอบด้วย 6 แผนการฝึกอบรมคือ การจับบังคับสัตว์ เกสซ์วิทยาเบื้องต้น การรังสี ศัลยศาสตร์
เบื้องต้น การตรวจสุขภาพสัตว์เบื้องต้น และการเก็บตัวอย่างจากสัตว์ 6) การวัดและประเมินผลภาค
ทฤษฎี โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 6 แผนการฝึกอบรม ๆ ละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ และ
ภาคปฏิบัติโดยใช้แบบสังเกตการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ใน
ทักษะของผู้เชี่ยวชาญ จากการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์
ประกอบด้วยส่วนสำคัญของหลักสูตร ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา แนวทางการ
ดำเนินกิจกรรมฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่
ในระดับมาก $\bar{x} = 4.23$

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตว
แพทย์ ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละแผนการฝึกอบรมประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหา ระยะเวลา
การฝึกอบรม วิธีการสอน การวัดผล แบบทดสอบ ซึ่งประกอบด้วย 6 แผนการฝึกอบรม พบว่าโครง
ร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เมื่อพิจารณาจากมากไปหา
น้อย พบว่า แบบทดสอบ ($\bar{x}$) = 1.0 มีความสอดคล้องมากที่สุด รองลงมาคือ หัวข้อเนื้อหา ($\bar{x}$) =
0.99 หัวข้อวัตถุประสงค์ ($\bar{x}$) = 0.97 หัวข้อการวัดผล ($\bar{x}$) = 0.81 หัวข้อระยะเวลาการฝึกอบรม
($\bar{x}$) = 0.77 หัวข้อวิธีการสอน ($\bar{x}$) = 75 ตามลำดับ

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ผลจากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะในการปรับโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรมผู้ช่วยสัตวแพทย์ในทักษะของผู้เชี่ยวชาญ 5 ข้อ ซึ่งมีความถี่ที่เท่ากัน ได้แก่ ควรมีการปรับกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมชัดเจน ปรับวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับกิจกรรม ระบุสื่อหรืออุปกรณ์ที่ใช้สอน ควรมีการใช้แบบสังเกตวัดผลปฏิบัติ และพิจารณาเวลาในการสอนในบางหัวข้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทำความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สัตวแพทย์สมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ชมรมผู้บริหารสถานพยาบาลสัตว์ ก่อนการพัฒนาหลักสูตร ควรเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหลักสูตรมากขึ้น

2. ควรเพิ่มจำนวนสถานพยาบาลสัตว์ที่มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมโครงการ

3. ควรมีการจัดอบรมให้กับนักศึกษาที่สนใจงานทางด้านผู้ช่วยสัตวแพทย์ ก่อนจะจบการศึกษา สาขาสัตวศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรคัดเลือกสถานพยาบาลสัตว์ที่มีมาตรฐาน และเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น

2. หากมีการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ควรปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้น และเผยแพร่หลักสูตรให้แก่ผู้สนใจ เพราะเป็นหลักสูตรที่ขาดแคลนและมีความจำเป็น

3. ควรมีการจัดอบรมให้กับผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรกำหนด และมีความสนใจงานผู้ช่วยสัตวแพทย์

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (2550). **หลักสูตรวิทยาศาสตร**

บัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์ หลักสูตรปรับปรุง. ปทุมธานี :

คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ชมรมผู้บริหารสถานพยาบาลสัตว์. (2552). **คุณสมบัติผู้ช่วยสัตวแพทย์ที่คุณหมอทั้งหลายต้องการ**.

สืบค้นวันที่ (6 กรกฎาคม 2553). จาก <http://www.thaivet.org>.

สมาคมเทคนิคการสัตวแพทย์แห่งประเทศไทย.(2553). **นักเทคนิคการสัตวแพทย์คืออะไร**. สืบค้น

วันที่ (10 กรกฎาคม 2554). จาก <http://www.vtat.or.th>.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). **การพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายชื่อคณะสัตวแพทยศาสตร์ในประเทศไทย. (2554). สืบค้นวันที่(22 กุมภาพันธ์ 2554). จาก

<http://th.wikipedia.org>.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัติ.

กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

สุธี เทศวิรัช. (2549). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการประเมินตามสภาพจริง สำหรับครูโรงเรียน

เทคนิควิมลบริหารธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

องอาจ พงษ์พิสุทธบุบผา. (2541). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมผู้นำทาง

การเกษตรสำหรับนักเรียนโครงการอาชีวศึกษา เพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.).

(วิทยานิพนธ์) การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรม

องค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

The Relationship between Participation Management and Organizational Culture
in Secondary - Level School under the Office of Education Service

Area 3 Ayutthaya

นาฏพิมล คุณเผือก¹, พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์²

Abstract

This research aimed to study the level of participation management, organizational culture and the relationship between participation management and organizational culture in secondary-level school under the office of education service area 3 Ayutthaya. The sample in this study included 322 secondary-level school directors, vice directors and education committee under the office of education service area 3 Ayutthaya. This research used the questionnaire which is performed to choose 5 kinds of measurement such as percentage, average, standard deviation and correlation coefficient of Pearson. This result showed that, the level of participation management and the level of organizational culture were high level for both. The relationship between participation management and organizational culture that found correlation were the .01 level of significant.

Keywords: Participation Management, Organizational Culture

¹ นักศึกษาปริญญาโท, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail: natpimk@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
e-mail: aj-TIP@hotmail.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ระดับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา และความสัมพันธะระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบวัดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และวัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธะระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม วัฒนธรรมองค์การ

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แผนยุทธศาสตร์พัฒนาระบบข้าราชการไทย (2551-2555) พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) แผนการศึกษาชาติ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552-2559) ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศ สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาเป็นองค์การทางการศึกษามีเป้าประสงค์ มีการทำงานร่วมกันมีความเชื่อ ค่านิยม ถ่ายทอดการปฏิบัติต่อเนื่อง การทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ (Barnett, 1997) ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของวัฒนธรรมองค์การ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อเป็นข้อมูลนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ระดับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา และความสัมพันธะระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi
สมมติฐานการวิจัย

ระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และระดับวัฒนธรรมองค์การ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 อยู่ในระดับมาก การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามแนวความคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977) 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านวัฒนธรรมองค์การ ตามแนวคิดของเดนิสัน (Denison, 1990) 4 ด้าน คือ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม วัฒนธรรมด้านเอกภาพ วัฒนธรรมการปรับตัว และวัฒนธรรมพันธกิจ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 29 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 59 คน ครู 1,485 คน รวม 1,978 คนได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เคร็ชซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 22 คน แล้วนำไปเทียบสัดส่วนแต่ละโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน นำไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .976 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .949 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .952 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ประสานงานกับบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บ

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ข้อมูลการวิจัยถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 ฉบับ ได้รับคืนมาครบ 100% ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำผลไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่เป็นรายชื่อ ใช้วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กับวัฒนธรรมองค์การ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ เมื่อแยกตามรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษามีการคิดวางแผนการดำเนินงานโครงการกิจกรรมของสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่าในการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ พบว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการยกย่องชมเชยเมื่อผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่าสถานศึกษามีการแต่งตั้งมอบหมายหน้าที่ให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ประเมินผลงานโครงการ งาน กิจกรรมเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

2. วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ วัฒนธรรมพันธกิจ ที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุดคือวัฒนธรรมการปรับตัว เมื่อแยกตามรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อวางแผนการบริหารงานของสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติมากที่สุดวัฒนธรรมด้านเอกภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการชี้แจงวัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด วัฒนธรรมการปรับตัว พบว่าบุคลากรในสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับบรรยากาศปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สภาพแวดล้อมของงานมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด วัฒนธรรมพันธกิจ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นว่าบุคลากรในสถานศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่าในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (มีค่าความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง) $r=.84$ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ใน คำนวณแต่ละด้านของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมอง พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกับวัฒนธรรมองค์การ และที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับวัฒนธรรมองค์การ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาได้บริหารงานโดยเน้นการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารต้องบริหารจัดการโดยเน้นให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษา(ศศิวิมล สุขทนารักษ์, 2544)

2. วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารได้นำหลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมาใช้ เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ องค์การที่มีความเจริญรุ่งเรืองนั้นมีวัฒนธรรมองค์การที่มีหลักการของวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม (วรรณิ ต. ตระกูล, 2550) ผู้บริหารได้นำวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัฒนธรรมองค์การอัตลักษณ์ ค่านิยมหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มาใช้ในการบริหารงาน แสดงถึงวัฒนธรรมความเป็นเอกภาพในการบริหารงาน มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งองค์การใดที่มีวัฒนธรรมเอกภาพนั้นสะท้อนให้เห็นค่านิยม ความเชื่อ พฤติกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้องค์การนั้นประสบความสำเร็จ

(ณรงค์วิทย์ แสนทอง, 2553) สถานศึกษามีการกำหนดขอบข่ายการบริหารจัดการศึกษา โดยกำหนดพันธกิจในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพันธกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จนเกิดเป็นวัฒนธรรมพันธกิจของสถานศึกษา ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการองค์การให้บรรลุจุดประสงค์ได้ (Denison, 1990)

3. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน เนื่องมาจากลักษณะของวัฒนธรรมองค์การเป็นพฤติกรรมที่มีการแสดงออกถึงค่านิยม ความเชื่อ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (ศศิวิมล สุขทนาร์ักษ์, 2544) วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาในทางที่ดี สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น (พรชัย เชื้อชูชาติ, 2546) ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงบุคลากรทุกคนเป็นสิ่งสำคัญ การให้ความสำคัญต่อการได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ลักษณะขององค์การที่มีลักษณะของการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมการมองเห็นบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า มีการประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันนำผลการประเมินนั้นมาใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา (Denison, 1990) วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา สถานศึกษามีวัฒนธรรมองค์การ การมีส่วนร่วมตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) การดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์สูงสุด เป็นเพราะผู้บริหารมีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมุ่งเน้นให้ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการประเมินผล มีการกำหนดพันธกิจร่วมกันจนเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์การ การมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นวัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในอันที่ทำให้สถานศึกษามีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม (เพชรนภา ศรีแสน, 2555)

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน รวมถึงนำผลการประเมินนั้นไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีความคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

2. ผู้บริหารต้องบริหารงานโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีความสำคัญแก่บุคลากร มีการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษา ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการบริหารงาน ทำให้เกิดแนวโน้มที่ดีต่อวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาพัฒนาส่งเสริมให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ มีคุณภาพได้มาตรฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กด้านความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2553). วัฒนธรรมองค์กรคุณค่าที่ซื้อหาไม่ได้แต่สร้างได้. กรุงเทพมหานคร : ไอทีซี พรีเมียร์.
- พรชัย เชื้อชูชาติ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพชรณา ศรีแสน. (2555). “วัฒนธรรมองค์การที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ตามการรับรู้ของบุคลากรใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1”.วารสารศึกษาศาสตร์. (23 มกราคม 2555). 135-150.
- วรรณิ ต. ตระกูล. (2550). การบริหารและการพัฒนาองค์กร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ศศิวิมล สุขทนารักษ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ
สมรรถนะการบริหารงานทางวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
การศึกษามหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.

Barnett, Timothy L. (1997). The influence of Organization Culture, Work
Environment and Personal Work Life on Job Satisfaction and Career
Community of Student Affairs Middle Manager. Retrieved (January 5, 2012).
Available <http://www.lip.umi.com/dissertation/9730906>.

Cohen, J. M. and Uphoff, N.T. (1977). Rural Development Participation: Concepts
and Measures for Project Design. Implementation and Evaluation. New York
: The Rural Development Community Center for International Studies Center.

Denison, D.R. (1990). Corporate Culture and Organization Effectiveness. New York : John
Wiley & Son.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะ

ในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

Learning activities follows the Theory of Carl Orff for Music and Drama skills for
students in Pratomsuksa

พิมพ์ชนก คำชู¹, สุทธิพร บุญส่ง²

Abstract

The purposes of research were 1) to develop the skill of Music and Drama by Learning Activity based on the Theory of Carl Orff for students in Pratomsuksa to attain the criteria of 75/75 and 2) to compare the students achievement of Music and Drama Learning Activity based on the Theory of Carl Orff for students in Pratomsuksa and normal learning activities. The samples were 60 students of Rattanakosin 9 School and Khaha Bang plee (sib pee sor por chore school) who were members of the dancing club. The students were studying in Pratomsuksa 4-6 in the second semester of the academic year 2012. The research instruments used were (1) Learning Activity based on the Theory of Carl Orff lesson plans (2) the Music and drama tests and (3) Music and drama exercise. The results were that 1) the effect of Theory of Carl Orff lesson plans was 78.04/85.18 which was those of 75/75, 2) the scores of Music and Drama Learning Activity based on the Theory of Carl Orff was statistically significantly higher than those of normal learning at the .05 level of significantly and 3) the scores of Music and Drama after being taught by using Activity based on the Theory of Carl Orff lesson plans was statistically significantly those of normal learning at the .05 level of significantly.

Key word: Learning Activity, Theory of Carl Orff

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, email : mai1629@hotmail.com

² ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง. อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : sutboon@hotmail.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางการคาร์ลอร์ฟเพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/752) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางการคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 และโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.)ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความรู้แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสถิติทดสอบ t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ 2) คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทาง คาร์ล ออร์ฟสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางการคาร์ลอร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กิจกรรมเสริมหลักสูตร การสอนแนวทางการคาร์ล ออร์ฟ

บทนำ

การจัดการศึกษามุ่งให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ โดยเฉพาะสาระที่ 3 นาฏศิลป์มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง การจัดการเรียนการสอนได้มีการนำการสอนที่หลากหลายเข้ามาบูรณาการเข้าด้วยกัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนนาฏศิลป์ เนื่องจากการเรียนการสอนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ รูปแบบการสอนที่ผ่านมา ครูจะเป็นผู้บอกและนักเรียนคอยปฏิบัติตามโดยไม่มีการใช้ทฤษฎีการสอนต่างๆเข้ามา

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ประยุกต์ใช้ นักเรียนจึงไม่กล้าคิด และไม่กล้าปฏิบัติเมื่อไม่มีครู จึงทำให้การจัดการศึกษาในวิชานี้ไม่บรรลุตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ชุตติกาญจน์ รุ่งเรือง (2552) ได้กล่าวไว้ว่าที่ผ่านมานั้นครูสอนวิชานาฏศิลป์ไทยมีจุดมุ่งหมายในการสอนเพียงให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ โดยไม่มีการพัฒนาวิธีการสอนที่แปลกใหม่ขึ้นมาสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ทำเรื่องที่แปลกใหม่ และสอดคล้องกับ อูซา สบฤกษ์ (2545) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่ใช้วิธีการเลียนแบบครูทำให้เกิดปัญหาว่าผู้เรียนไม่สามารถคิดประดิษฐ์ท่ารำ ประกอบเพลง เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้ใช้ความคิดและปฏิบัติด้วยตนเองอย่างอิสระ ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในด้านการคิด

ปัจจุบัน ทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความเป็นผู้นำ รู้จักเคารพนับถือผู้อื่น มีสุขภาพดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีอารมณ์ที่มั่นคง สร้างค่านิยมที่เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพกับคนในวัยเดียวกันวัยแก่กว่าได้ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับผู้เรียนนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ดังที่ เบลท์ และคลอสไมเออร์ (Blount and Klausmeiers 1985) ได้ให้ความคิดเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อนักเรียนอย่างยิ่งที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามความสนใจ ได้ฝึกการทำงานเป็นหมู่คณะเป็นการพัฒนาด้านจิตใจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจมุ่งเน้นให้เกิดทัศนคติที่ดีเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรมกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สามารถจัดขึ้นในโรงเรียนทุกระดับ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ให้แก่ตนเอง รวมทั้งได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองมีความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดประดิษฐ์ ท่ารำอย่างอิสระ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญเห็นคุณค่าในการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์อีกด้วย

รูปแบบการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีความน่าสนใจและน่าที่จะนำมาพัฒนาการเรียนรู้อย่างวิชานาฏศิลป์ได้ดี คือ ระบบการสอนดนตรีแบบคาร์ล ออร์ฟ (Orff-Schulwerk) ที่มีพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะพยายามพัฒนาเลือกสรรวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) วางรากฐานในการสอนดนตรีว่า ดนตรี (Music) การเคลื่อนไหว (Movement)

และการพูด (Speech) เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ ทั้งสามสิ่งรวมกันเป็นเอกภาพ (Unity) ซึ่งมีรูปแบบของทำนองและจังหวะเป็นอย่างดี ถูกกับจริตของเด็กเป็นธรรมชาติและมีการใช้ร่างกายประกอบเหมือนกับการเล่นของเด็กในระบบการสอนของออร์ฟ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด หลักสูตรของออร์ฟจะเปิดโอกาสให้มีการสร้างสรรค์แบบต่อเนื่องหลายแบบ ตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติการสื่อสารในเด็ก (Communicative Performance) และเน้นความเป็นตัวของตัวเองอย่างมาก เป้าหมายหลักของโปรแกรมการสอนแบบออร์ฟ การที่เด็กแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ด้วยการสร้างทำทาง การแต่งทำนองหรือจังหวะขึ้นใหม่และการแต่งเพลง (ธวัชชัย นาควงศ์, 2542)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงคาดว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ ในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ จะส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น มีอิสระทางความคิด และการแสดงออกในการเรียนรู้มากกว่า การเรียนการสอนตามแผนการสอนปกติ ผู้วิจัยจึงนำไปใช้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชุมนุมนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 และโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) นอกจากนี้ยังเกิดประโยชน์สำหรับครูผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เป็นสมาชิกชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 และโรงเรียนเคหะบางพลี (10 ปี สปช.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ทั้งหมด จำนวน 60 คน จัดเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน จากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชา ดนตรี – นาฏศิลป์ โดยใช้แนวทาง คาร์ล ออร์ฟ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมงในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555
2. แบบทดสอบภาคความรู้ รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรรายวิชาดนตรี – นาฏศิลป์โดยใช้แนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เอกสาร หนังสือ ตำราทางนาฏศิลป์ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ศึกษาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยแนวทางคาร์ล ออร์ฟ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม และสร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ให้เป็นไปตามกระบวนการการจัดกิจกรรมตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ
4. ตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน
5. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องตรวจสอบความเที่ยงตรง แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) (สุวิมล ติรภานนท์, 2548 : 148) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้

การสร้างแบบทดสอบภาคความรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบภาคความรู้ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สำหรับใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบภาคความรู้
2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หลักสูตรจากเนื้อหาสาระ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

3. สร้างแบบทดสอบภาคความรู้ แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด

4. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนนาฏศิลป์ และการวัดผลการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) (สุวิมล ติรภานันท์, 2548) เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง

5. นำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณในแต่ละข้อเพื่อหาค่าเฉลี่ย โดยค่าเฉลี่ยดังกล่าวเป็นดัชนีวัดความสอดคล้องของแบบทดสอบ โดยมีเกณฑ์ว่าข้อสอบข้อที่มีค่าเฉลี่ยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือค่าดัชนี ความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 เป็นข้อสอบที่ใช้ได้ ส่วนข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.5 เป็นข้อสอบที่ใช้ไม่ได้ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ได้ตามเกณฑ์

6. นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน แล้วนำแบบทดสอบมาตรวจคำตอบ โดยให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับข้อที่ถูก และให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกิน 1 คำตอบ

7. นำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) แล้วนำข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป

8. นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ตามวิธีของ Kuder-Richardson (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

9. คัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อ มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ การสร้างแบบประเมินทักษะปฏิบัติ รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยวิเคราะห์ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดและพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ถึงความสามารถทางด้านการปฏิบัติทำรำนองนักเรียน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ในเนื้อหากิจกรรมนาฏศิลป์
2. ศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ทำรำน

3. สร้างแบบประเมินที่สอดคล้อง และครอบคลุม พฤติกรรมทางด้านการประดิษฐ์ทำรำน ดำเนินการสร้างเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และนำแบบประเมินการปฏิบัติทำรำนที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบประเมินรายข้อตรวจสอบรายข้อว่า

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สามารถเป็นตัวแทนพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้ดีเพียงใดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้แล้ว
นำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ทำหนังสือความร่วมมือจากสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม เพื่อใช้ในการทดลองและจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลองจัดการเรียนตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ
 - 2.2 กลุ่มควบคุมจัดการเรียนรู้ปกติ
3. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และบันทึกผลการทดสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ทำการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในคาบชุมนุมนาฏศิลป์ระยะเวลาที่เท่ากัน คือ 8 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง
5. ทำการทดสอบหลังเรียน (Post test) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบความรู้ทางนาฏศิลป์ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนอีกครั้ง และนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูล
6. วัดทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ โดยใช้แบบวัดทักษะปฏิบัติวัดการประดิษฐ์ท่ารำทางนาฏศิลป์ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ โดยนำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพ ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ดนตรี-นาฏศิลป์ตามแนวทางของคาร์ล ออร์ฟ
 - 1.1.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้น (สุวิมล ติรกานนท์, 2548)
 - 1.1.2 หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 จากสูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

1.2 ตรวจสอบและหาประสิทธิภาพแบบทดสอบ

1.2.1 หาค่าความยากง่าย

1.2.2 ค่าอำนาจจำแนก

1.2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายข้อมูลวิจัย

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ และกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ โดยใช้สถิติ t-test ด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา มีค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2 พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. คะแนนเฉลี่ยทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนรัตนโกสินทร์ 9 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทาง คาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะในรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 78.04/85.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ตามแนวทาง คาร์ล ออร์ฟ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสังเกตพฤติกรรมทักษะการปฏิบัติ ซึ่งได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ อย่างถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะจนมีคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง สามารถฝึกและวัดผลได้ตามจุดประสงค์ ทำให้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติทางนาฏศิลป์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนที่ผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาดนตรี-นาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ปกติ ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมดนตรีของ คาร์ล ออร์ฟ ที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องเรียงลำดับจากสิ่งที่ย่อยง่ายเหมาะสมกับพัฒนาการความสามารถของเด็กสู่สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้นจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว และเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้เล่น ได้ร้อง ได้ฟัง ทำให้เด็กมีสมาธิในการเรียนได้เร็วขึ้น ได้แสดงอารมณ์ความรู้สึกโดยมีกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวเป็นสื่อกลาง สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับความเข้าใจของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูงและทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์จริงจึงเป็นการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สอดคล้องกับทฤษฎีของ ชัยมงคล (2545 : 27) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีต่อเมื่อนักเรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลประสบการณ์ใหม่ๆเข้ามาและมีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาของตนในการคิดกลั่นกรองข้อมูลทำความเข้าใจเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ใหม่กับความรู้เดิมและสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเองอันจะส่งผลถึงความเข้าใจและการคงความรู้”

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนรู้กล้าคิด กล้าแสดงออก เรียนรู้เนื้อหาจากการเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการประยุกต์ใช้ความรู้อันเป็นทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนรู้ (ทฤษฎีของ ชัยมงคล. 2545 : 27) นอกจากนี้สุกัญญา วิวรรณ (2553 : 1) ได้ศึกษาผลการพัฒนาชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นตามแนวทฤษฎีการสอนของคาร์ล ออร์ฟ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าได้ชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้น ตามแนว

ทฤษฎีการสอนของ คาร์ล ออร์ฟ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนดีขึ้นและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นในระดับมากที่สุดดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง ให้ผู้เรียนเรียนเนื้อหาควบคู่ไปกับกระบวนการปฏิบัติ จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ ได้ดีกว่าการที่ผู้เรียนได้รับการบอกเล่าของผู้สอนและยังส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเพราะจุดประสงค์หลักของกิจกรรมตามแนวทางของ คาร์ล ออร์ฟ ให้อิสระเด็กที่จะคิดออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวเอง โดยกำหนดกรอบไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้มากที่สุด การเคลื่อนไหวตามแบบของ คาร์ล ออร์ฟเป็นกิจกรรมที่让孩子ได้แสดงออกถึงความสามารถ การแสดงนับเป็นจุดสำคัญอีกอย่างหนึ่งของกิจกรรมดนตรีตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ การแสดงออกมิใช่เพียงหมายถึง การแสดงให้ผู้อื่นได้ดูเท่านั้นแต่ควรรวมไปถึงการที่เด็กได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เกิดผลงาน ที่สมบูรณ์แบบและเป็นที่พอใจของตน ถึงแม้จะเป็นการแสดงในห้องเรียนก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับบรรพชาธิปไตย บวรจศิลป์ และอาภรณ์ มนตรีศาสตร์ (2527) กล่าวว่า จัดการเรียนการสอนดนตรีและนาฏศิลป์ให้ประสบผลสำเร็จ ครูจะต้องรู้วิธีสอน ซึ่งหลักที่ควรปฏิบัติคือครูผู้สอนให้นักเรียนได้ลองปฏิบัติก่อน แล้วให้ช่วยกันสรุปเป็นหลักการ โดยครูอาจใช้วิธีการแนะนำหรือสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติ แล้วให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย ฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการสรุปเป็นหลักการ ครูมีหน้าที่ช่วยป้อนคำถาม หรือชี้แนะแนวทางเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้อง ครูจะต้องสอนให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูต้องให้โอกาสนักเรียนในการคิด หรือการแสดงออกทางด้านดนตรีและนาฏศิลป์บ่อยๆ เช่น การให้คิดท่าทางประกอบเพลงประเภทต่างๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกันทำจังหวะประกอบเพลง ด้วยเครื่องประกอบจังหวะที่นักเรียนคิดหรือเลือกหามาเองตามที่คิดว่าเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนแต่งเนื้อร้องเอง

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติทางนาฏศิลป์สวยงามมากปฏิบัติทำรำได้อย่างอ่อนช้อยมีลีลาการรำที่สวยงามมีความสุขกับการรำซึ่งสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้แสดงมาสู่ผู้ชมได้อย่างดีเข้าใจถึงความรู้สึกเมื่อผู้ชมได้ชมหรือรับฟังเพลงปลุกใจ“เพลงกรุงศรี” ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

อยุธยา”ว่าทุกคนต้องมีความรักความสามัคคีรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมเพื่อประเทศชาติบ้านเมือง และรู้คุณค่าของการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทยให้อยู่คู่คนไทยต่อไป ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ควรเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในขั้นสูงโดยการฝึกฝนตนเอง และการหาประสบการณ์ในการแสดงให้ผู้เรียนนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการรำมีความคล่องแคล่วประกอบกับลีลาที่อ่อนช้อยสวยงามต้องตาต้องใจผู้ชมนอกจากนี้ ผู้เรียนยังเกิดความรู้ภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถทำให้ผู้อื่นมีความสุขกับการชมนาฏศิลป์ไทย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนควรนำการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทาง คาร์ล ออร์ฟ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะด้วยเนื่องจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ทางนาฏศิลป์หลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทาง คาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติและค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ สูงกว่านักเรียนที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบปกติ

2. ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาอื่นเช่นศิลปะดนตรีการงานอาชีพและอื่นๆเพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องเรียงลำดับจากสิ่งที่ยา่งเหมาะสมกับพัฒนาการความสามารถของเด็ก เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว และเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติได้แสดงอารมณ์ความรู้สึกโดยมีกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหวเป็นสื่อกลาง สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เด็กค่อย ๆ ซึมซับความเข้าใจของเนื้อหาแต่ละกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดระดับสูงและทำให้นักเรียนได้ประสบการณ์จริง

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟครูผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนกล้าแสดงความคิด สร้างสรรค์ความสามารถออกมาอย่างเต็มที่ สร้างบรรยากาศในห้องเรียน มีความเป็นกันเอง สนุกสนาน ไม่เน้นถูกผิด แต่คำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมตามความสมัครใจ

4. การเรียนนาฏศิลป์ไทยขั้นพื้นฐานที่ต้องการปลูกฝังวัฒนธรรมไทย ควรเริ่มด้วยกิจกรรมที่สนุกสนานและเหมาะสมกับวัย ซึ่งสามารถปูพื้นฐานให้เด็กเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยตั้งแต่เยาว์วัย

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สร้างให้นักเรียนเกิดความรักและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนมีความพร้อมแล้วจึงเข้าสู่การให้รายละเอียดและแผนมาตรฐานต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับตัวแปร ด้านอื่นเช่นความคงทนต่อการเรียนรู้เจตคติต่อการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าแสดงออก และความคิดสร้างสรรค์

2. ควรมีการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามแนวทางคาร์ล ออร์ฟ กับนักเรียนที่มีระดับอายุแตกต่างกันออกไปโดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับอายุ ความสามารถและพัฒนาการของเด็กนักเรียนในกลุ่มนั้น

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ 2. (2548).

กรุงเทพมหานคร : สกายบุ๊ก.

ชุดิกาญจน์ รุ่งเรือง. (2552). การเปรียบเทียบความรู้ ทักษะปฏิบัติ และความคิดสร้างสรรค์วิชา นาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ทิตินา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัชชัย นาควงศ์. (2542). การสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล-ออร์ฟ. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

สุวีริยาสาส์น.

สุกัญญา วิวรรณ. (2553). การพัฒนาชุดฝึกทักษะการปฏิบัติไวโอลินเบื้องต้นตามแนวทฤษฎี การสอนของ คาร์ล ออร์ฟ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.

สุวิมล ทิรภานันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุษา สบถุภ. (2545). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏยสรรค์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ของผู้เรียนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันอุดมศึกษา”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

อรรณพ บรรจงศิลป์ และอาภรณ์ มนต์รีศาสตร์. (2527). หลักการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ เอกสารการ
สอนชุด วิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เล่มที่ 2 หน่วยที่ 8 สาขาศึกษาศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Blount, Nathan S., & Klausmeier, Herbert J. (1985). **Teaching in the Secondary School.**
(3rd ed). New York : Harper and Row.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

Evaluation of the Educational Institution Curriculum on Thai Language Learning
Substance for Prathom Suksa4 – 6 Christasongkroh School

ชุลีพร เพาะบุญ¹, สุภาพร แพรพินิต²

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the educational institution curriculum on Thai language learning substance for prathom suka4 – 6at Christasongkroh School, Ongkharak district, Nakornayok province : evaluate the context, the involve factors, process, and product. The tool for collection information is questionnaires. The population consist administrator, committees of Thai language learning substance, students of prathom suksa 4- 6 purposive random sampling was used, Taro Yamane used for calculate the sample size, analyze the quantitative data by using percent, mean and standard deviation, analyze the qualitative by using content analysis. There sults showed that the overall contexis the most appropriate. The factors involved. Overall, the most appropriate level. The process Overall, the most appropriatelevel of output as a who leis the most appropriate. The development of the curriculum. Thailand group learning. Should promote the development and achievement of agreater good. The students to read and writethe correct principle staught Thailand. Should be expanded together grade levels, and covers all groups for the development of the system.

Keywords: Evaluate the Educational Institution Curriculum, CIPP Model

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี,
e-mail: porgboon@yahoo.co.th

² ผศ.ดร. สุภาพร แพรพินิตอาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี ปทุมธานี,
e-mail: supapanit@hotmail.com

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยใช้ CIPP Model ในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถาม ประชากร คือผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาไทย ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ส่วนผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณจากขนาดตัวอย่างของยามาเน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ส่วนแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ควรส่งเสริมและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้ดียิ่งขึ้น ให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ถูกต้องตามหลักการสอนวิชาภาษาไทย ควรขยายผลไปยังระดับชั้นอื่น ๆ และครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบ

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา, ซิปโมเดล

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมคนสังคมและระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมโดยให้ความสำคัญกับ การพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งแนวทางดังกล่าวคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบทิศทางการจัดการศึกษา ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาทางสมองและพหุปัญญา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำ การเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อ. องค์กรักษ์ จ. นครนายก ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระเสร็จเรียบร้อยแล้วและได้เริ่มดำเนินการใช้ในปีการศึกษา 2553

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2553 ขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ใช้หลักสูตรครบทั้ง 3 ระดับชั้นในปีการศึกษา 2555 จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรจากการประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในปีการศึกษา 2554 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนพบปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือ นักเรียนอ่านไม่ออก จึงทำให้การเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้น ป. 6 ข้อมูลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ปี 2554 ร้อยละของนักเรียนที่ผลการสอบระดับดี คิดเป็นร้อยละ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

54.34 ระดับคุณภาพ พอใช้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะเลือกประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อจะได้นำผลการประเมินใช้เป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของ โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต (CIPP Model)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 341 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 341 คน โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้ 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) การวิเคราะห์ข้อมูล 5) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ชุดที่ 4 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่จะศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตของเนื้อหา 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและขอคำแนะนำ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เนื้อหาสอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ 4) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านภาษา ด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ เพื่อดูความสอดคล้องกับบริบท ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กระบวนการและผลผลิตให้ได้ค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป 5) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน คริสตสงเคราะห์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและรับคืนด้วยตัวเอง
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (%)
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่า

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

เปียงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1981)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยสรุปผลการประเมินแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ดังรายละเอียดดังนี้ ด้านบริบท จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาไทย ผู้เรียนมีความคิดเห็นโดยรวมด้านบริบทมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความเห็นว่า หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความสอดคล้องกับปรัชญา คติพจน์ คำขวัญของโรงเรียน และหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นำไปสู่ การปฏิบัติได้ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และสะท้อนความคิดและการปฏิบัติของโรงเรียนและชุมชน มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ครูผู้สอนภาษาไทย มีความเห็นว่า วัสดุทัศนของกลุ่มสาระภาษาไทย มีความชัดเจนแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้ในโรงเรียน มีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและสภาวะปัจจุบัน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดตามลำดับ ส่วนผู้เรียน มีความเห็นว่าวัสดุทัศนของกลุ่มสาระภาษาไทยมีความชัดเจน แสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างชัดเจน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาไทย มีความคิดเห็นด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีการจัดโครงสร้าง

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

หลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา ครอบคลุมเนื้อหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาไทยอย่างเพียงพอ และมีการสนับสนุนงบประมาณทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี มีความเหมาะสมระดับมาก ตามลำดับ

ครูผู้สอน มีความเห็นว่า ครูผู้สอนเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนและติดตามผลการเรียนของผู้เรียน ครูผู้สอนมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลาในการเรียนการสอน ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้เรียน มีความคิดเห็นว่ามีมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา มีความสอดคล้อง ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถในวิชาที่สอนและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมในระดับมาก ตามลำดับ ด้านกระบวนการ จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาไทยมีความคิดเห็นด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความเห็นว่ามี การวัดและประเมินผลอย่างหลากหลายโดยมุ่งเน้นนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอนมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมระดับมากตามลำดับ ครูผู้สอนภาษาไทยมีความเห็นว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสำคัญ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีที่หลากหลาย มีความเหมาะสมระดับมากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการบอกวิธีการวัดและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน ใช้วิธีการและเครื่องมือหลาย ๆ แบบในการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ และนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ตามลำดับ ผู้เรียน มีความเห็นว่าการวัดและประเมินผลเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน ใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมระดับมาก ตามลำดับ ด้านผลผลิตจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนภาษาไทย มีความคิดเห็นด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความเห็นว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยดีขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามหลักสูตร มีความเหมาะสมระดับมาก ตามลำดับ ครูผู้สอนภาษาไทย ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่ามีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไป

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ตามหลักสูตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยดีขึ้น โดยมี ความเหมาะสมระดับมากที่สุด ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลรายด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ด้านบริบท ของโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนคริสตสงเคราะห์ มีเป้าหมายในการดำเนินการบริหารงานตามวิสัยทัศน์ นำไปสู่การปฏิบัติด้วยการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงส่งผลให้โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสม ที่มีความสอดคล้องกับ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นเสมือนเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้นในการจัดทำหลักสูตรเป็นงานที่สำคัญที่ทุกฝ่าย ทุกคน ต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อให้ได้หลักสูตรระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนเต็มศักยภาพ การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปใช้ในการทำหลักสูตรสถานศึกษา และให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอน มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชา ตัวชี้วัดรายปีหรือรายภาคตลอดจนการทำระเบียบการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี นามบัณฑิต(2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ความสอดคล้องของหลักสูตรสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายและมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งด้านวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การกำหนดโครงสร้างการจัดทำสาระการเรียนรู้ หลักสูตรมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันทั้งระบบ หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความสอดคล้องกับปรัชญา คติพจน์ คำขวัญ ของโรงเรียน หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระภาษาไทย มีความชัดเจนสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนำไปสู่การปฏิบัติได้ วิสัยทัศน์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความชัดเจนแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างชัดเจน

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

และสามารถนำไปปฏิบัติได้ในโรงเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนี้ นามบัณฑิต (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ความสอดคล้องของหลักสูตรสถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายและมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้งด้านวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะ อันพึงประสงค์

2. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้อง จากผลการประเมินพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอน ผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา ครูผู้สอน อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ งบประมาณ กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้กำหนดรูปแบบและแนวทางการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจิรา ปาสาเนา (2548) พบว่า วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร ครูผู้สอน นักเรียนและทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการตามหลักสูตรมีความเหมาะสม ด้านกระบวนการ

3. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ด้านกระบวนการ จากผลการประเมินพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอน ผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่ามีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย โดยมุ่งเน้นนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน ใช้สื่อหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเรียนการสอน ใช้วิธีการและเครื่องมือหลาย ๆ แบบในการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรครู ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย รวมไปถึงได้ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมในเรื่องการจัดกิจกรรมและการวัดและประเมินผลในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับสื่อการเรียนการสอนยังส่งเสริมให้คุณครูได้ร่วมกันผลิตสื่อในการเรียนการสอนภาคเรียนละ 1 ชิ้น ต่อ 1 คน

4. ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 -6 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ ด้านผลผลิตจากผลการประเมินพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอน ผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทยดีขึ้น และผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามหลักสูตร ทั้งนี้ทางโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพิ่มเติมมากขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและฝึกในเรื่องการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง และรวมถึงการฝึกอ่านสำหรับนักเรียนที่ยังอ่านไม่ได้ สะกดไม่ถูกต้อง เพื่อจะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนคริสตสงเคราะห์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และนำผลมาประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย 2) ควรส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนจัดทำสื่อการเรียนรู้ให้มากขึ้น 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการอ่านมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้ครบทุกระดับชั้น
2. ควรทำการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อหาทิศทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรต่อไป

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นุชจิรา ปาสนาแว. (2548). **การประเมินหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 วิชา คอมพิวเตอร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ กลุ่มบูรพา สังกัดกรุงเทพมหานคร 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.**
- รัชนี้ นามบัณฑิต. (2529). **การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายสังกัดสำนักงาน การประถม ศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาวิชาการ วัดและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สุนีย์ ภู่งาม. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : เดอะโนว์เลท
เซ็นเตอร์.

Fidone, D.J. “*An evaluation of a secondary science program using the context
component of the CIPP decision-making model*”. **Dissertation Abstracts
International**, 54(06), 1993.

Best, John W. **Research Education 4th** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1981.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามทฤษฎีอภิปัญญาเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคลอง 14 อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

**The Development of Extra-Curricular Metacognition Activities English Reading
Comprehension for student Prathom Suksa, Ban Khlong 14 School,
Ongkharak, Nakhon Nayok**

อุไรวรรณ สอึงทอง¹, สุทธิพร บุญส่ง²

Abstract

The purposes of research were 1) to develop skills in reading and extra curricular activities. Theoretical metacognition and reading comprehension as the criterion of 80/80 2) to develop skills in reading and language level of the students theoretical metacognitive reading comprehension to 80 percent or more, and 3) to compare the reading comprehension before and after the extra-curricular activities. The one group pretest-posttest design to collect data from 50 students Prathom Suksa 4-6. The instruments for collect data were lesson plan of extra curriculum activities English reading comprehension. A test of reading skills. Expert precision. The content and reliability. Quantitative data were analyzed to compare the mean scores before and after the event. Statistically significant at the .01 level.

Keywords: Co-Curricular Activities, Metacognition Theory

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามทฤษฎีอภิปัญญาพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคลอง 14 อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษให้ได้ ร้อยละ 80 ขึ้นไป และ 3) เพื่อเปรียบเทียบการอ่านจับใจความระหว่างก่อนกับหลัง

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : porgboon@yahoo.co.th

² ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง, อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปทุมธานี, e-mail : supapanit@hotmail.com

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจภาษาอังกฤษคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทักษะการอ่านจำนวน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังจัดกิจกรรม โดยใช้การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : กิจกรรมเสริมหลักสูตร, ทฤษฎีอภิปรัชญา

บทนำ

ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมีความสำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งในปัจจุบันนี้ วิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารก็ยิ่งเพิ่มความสำคัญในธุรกิจ การงานในสังคมอาเซียน ที่เราจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางภาษาอังกฤษมากขึ้น ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่ใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาสรรพวิชาต่างๆ ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต ซึ่งคนไทยนิยมเรียนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบวิชาชีพกันเป็นจำนวนมาก รวมทั้งโรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ ก็ตอบสนองความต้องการของสังคม ด้วยการเปิดโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งในระดับประถม มัธยมและอุดมศึกษาและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กอปรกับการจัดการศึกษาของไทยกำลังก้าวสู่ความเป็นนานาชาติในระดับสากล โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางอย่างเห็นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของเด็กไทย ส่งผลต่อการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ซึ่งข้อสอบเน้นการคิดวิเคราะห์และอาศัยทักษะการอ่านจับใจความที่ดำเนินการโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) โดยจัดสอบ 8 กลุ่มสาระทุกช่วงชั้น วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 22.54 จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่าภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดทุกระดับชั้นทั้ง ป.6 ม.3 และ ม.6 แม้ว่าทุกวันนี้เด็กไทยจะมีแนวทางและโอกาสในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่หลากหลายขึ้นซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นต่อไป สิ่งที่จะเกิดขึ้นคือ ตัวของนักเรียน สังคม และในด้านการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือแม้กระทั่งเวทีระดับโลก เราคงต้องล้าหลังเสมอ ทางเลือกที่ดีที่สุดต่อการพัฒนาการอ่าน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน ครูผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้กลวิธีการสอนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนในการเรียนรู้ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศนั้นได้มีการพัฒนาวิธีสอนขึ้นมาหลายวิธีด้วยกันวิธีสอนแบบใดจะเป็นที่นิยมมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับว่าแนวคิดทางการสอนยังไม่อาจกล่าวได้ว่าวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบใดเป็นวิธีสอนที่ดีและสมบูรณ์ที่สุดแต่ละวิธีก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียอยู่ด้วยกันทั้งนั้นครูผู้สอนจึงควรที่จะศึกษาวิธีสอนแต่ละวิธีให้เข้าใจเพื่อที่จะสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาในแต่ละระดับชั้นตลอดจนช่วยให้ดำเนินการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยถ้าครูรู้จักเลือกวิธีสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชา รู้จักค้นหาเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็จะสามารถช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในอนาคตก็จะมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นมาแล้วในอดีตและที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กลวิธีอภิปัญญา (Metacognition) ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับกระบวนการและผลที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจของตนเองเช่นเมื่อเราสามารถสังเกตว่ามีปัญหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องมากกว่าอีกเรื่องหนึ่งหรือคิดว่าควรตรวจสอบความรู้ที่ได้มาก่อนที่จะยอมรับในความจริงหรือมีการวิเคราะห์ข้อเลือกแต่ละข้อก่อนที่จะเลือกข้อใดข้อหนึ่งในการทำข้อสอบแบบมีตัวเลือกอภิปัญญามีบทบาทสำคัญในการอ่าน ในขณะที่ผู้อ่านกำลังอ่านหนังสืออย่างราบรื่น โดยใช้กลวิธีต่าง ๆ ทั้งทักษะในระดับพื้นฐานและในระดับสูงนั้นผู้อ่านใช้ทักษะการอ่านอย่างไม่รู้สึกตัวผู้อ่านเลือกใช้กลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความหมายทักษะในขั้นตอนนี้คือ การใช้ความรู้ความเข้าใจ (Cognition) แต่เมื่อใดที่ผู้อ่านไม่สามารถทำความเข้าใจกับบทอ่านได้ จึงพยายามหาต้นเหตุของความล้มเหลวพยายามหากกลวิธีอื่น ๆ หรือปรับปรุงกลวิธีเดิมมาช่วยทำความเข้าใจกับบทที่อ่านเรียกว่าเป็นทักษะอภิปัญญา (Metacognitive Skill) ความหมายกว้างๆ ของอภิปัญญาคือความรู้ที่คนเรามีเกี่ยวกับกระบวนการคิดของตนเองการที่ผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการอ่านและรู้ว่าจะใช้ความรู้นั้นควบคุมการอ่านอย่างไร หรือกล่าวได้ว่าทักษะทางอภิปัญญาคือ การที่ผู้เรียนมีความรู้และสามารถควบคุมความคิดและกิจกรรมในการเรียนรู้ของตนเองจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษา ของโรงเรียนบ้านคลอง 14 อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายกพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ขาดทักษะในการอ่าน อ่านไม่ค่อยได้ อ่านแล้วไม่สามารถสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่านได้ ทั้งนี้อาจจากระยะเวลาที่ผ่านมามีครูผู้สอนที่จบเอกภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ ทำให้ขาดทักษะและเทคนิคในการประยุกต์ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้าน การฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน สำหรับในส่วนตัวของผู้เรียนนั้นพบว่า มีพฤติกรรมไม่ชอบอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นผลทำให้การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2554 ของนักเรียนชั้น

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านคลอง 14 วิชาภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 28.13 เป็นลำดับที่ 70 จาก 143 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนซึ่งมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนให้ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อจับใจความภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่สำคัญในการอ่านแบบทดสอบจึงสนใจและศึกษารูปแบบวิธีการพัฒนาการอ่านจับใจความ โดยกลวิธีอภิปัญญา ที่มีแนวทางในการพัฒนา การอ่านอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านคลอง 14 ตามทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่านจับใจความ ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านคลอง 14 ตามทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่านจับใจความ ร้อยละ 80 ขึ้นไป
3. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจภาษาอังกฤษตามทฤษฎี อภิปัญญาหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 50 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เครื่องมือสำหรับพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรตามตัวชี้วัดกลุ่มสาระ แผนการเรียนรู้แบบฝึกทักษะและแบบประเมิน

ชุดที่ 2 เครื่องมือสำหรับประเมินทักษะทางการอ่านจับใจความโดยการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ระยะที่ 1 การสร้างและพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร สร้างเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผล

ระยะที่ 2 กิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านที่เน้นให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design ซึ่งเป็นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว โดยมีการวัดค่าตัวแปรตามก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านคลอง 14 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และเมื่อใช้สิ่งทดลองแล้วทำการวัดผลที่เกิดขึ้น (Post-test) จำนวน 50 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจำนวน 20 ข้อ นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานร้อยละค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังจัดกิจกรรม โดยใช้การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือได้แก่หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผู้รายงานได้ดำเนินการวิเคราะห์คะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สร้างขึ้น เป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียวได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการอ่านภาษาอังกฤษ และแบบฝึกหัดจำนวน 2 ชุด จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนจะได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง รวมทั้งคะแนนเฉลี่ยร้อยละการสอบหลังเรียนกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดไว้ 80/80

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

2. ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคลอง 14 อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

2.1. นักเรียนที่ได้รับการเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ มีระดับความสามารถสูงขึ้น โดยคะแนนเฉลี่ยร้อยละการสอบหลังเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 80

2.2. การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านคลอง 14 ตามทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความจำนวน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง

การจัดกิจกรรมเสริมที่ 1 My free time : Story พบว่าผู้เรียนสามารถนำกลวิธีการอ่านมาพัฒนาตนเองสร้างความเข้าใจในการอ่านโดยสังเกตได้จากการตอบคำถาม การสรุปเรื่องของนักเรียน ช่วงแรกของการจัดกิจกรรมในช่วงนำเข้าสู่บทเรียนครูละลายพฤติกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายและกล้าแสดงออกในบทเรียนแรกนี้พบว่านักเรียนยังไม่เข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีอภิปัญญามากนัก ครูได้เน้นเรื่องการนำประสบการณ์ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านมารวบรวมรวมเป็นคำตอบของตนเอง จะเห็นว่าผู้เรียนมีการนำกลวิธีอภิปัญญามาใช้มากขึ้น

การจัดกิจกรรมเสริมที่ 2 My free time : animal จากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนเริ่มจะมีความคุ้นเคยกับการใช้กลวิธีอภิปัญญามากขึ้นจึงทำให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ โดยครูผู้สอนประเมินจากการทำใบงานและการตอบคำถามสามารถอธิบายอุปสรรคและปัญหาของความล้มเหลวในการอ่านของตนเองได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษตามทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษสูงขึ้น โดยระดับคะแนนเฉลี่ยร้อยละการสอบหลังเรียนกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 และนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 พบว่า ผู้เรียนสามารถจับใจความจากเนื้อเรื่องโดยการสังเกตหัวข้อเรื่อง เนื้อเรื่อง จากการทำกิจกรรมแบบฝึกหัดและเรียนรู้ตามขั้นตอนการรับรู้จากทฤษฎีอภิปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังนั้น การที่นักเรียนที่ได้รับการเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ มีระดับความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมาจากปัจจัยสำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

ประการแรก กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามทฤษฎีอภิปัญญาส่งเสริมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษเป็นการเรียนรู้ที่ต้องใช้ ลำดับขั้นตอนในการอ่าน คือ ก่อนการอ่าน (Pre-reading) ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ระหว่างการอ่าน (While-reading) หลังการอ่าน (Post-reading) โดยในแต่ละขั้นนักเรียนจะได้ประมวลความคิดตนเอง รู้จักวางแผนการอ่านของตนเองจากการฝึกทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2547) ให้ความหมายว่าเป็นการรู้ตัวถึงความคิดของตนเองในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประเมินการรู้คิดของตนเองและใช้ความรู้นั้นในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเองซึ่งครอบคลุมการวางแผนการควบคุมกำกับกับการกระทำของตนเองการตรวจสอบความก้าวหน้าและการประเมินผล

ประการที่สอง เนื้อหาที่ใช้ในการสอนกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมตามทฤษฎีอภิปัญญา การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ในแต่ละหน่วยและแบบฝึกหัดของแผนศึกษาจาก คู่มือครู จุดประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด ด้านการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4-6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบฝึกหัดการอ่านภาษาอังกฤษ ในรูปแบบของประโยคสั้นๆ นิทานอีสป โคลง บทสนทนา ในชีวิตประจำวัน ทำให้แผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษตามทฤษฎีอภิปัญญาหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง คือการจัดกิจกรรมเสริมทักษะโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นคู่ ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กลุ่มที่ดีและมีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น สามารถสรุปความคิดรวบยอดด้วยตนเองและสนุกสนานกับการทำกิจกรรม ส่งเสริมความสามารถทางภาษาให้กับผู้เรียนได้

ดังนั้นสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษตามทฤษฎีอภิปัญญาช่วยพัฒนาความสามารถในทักษะการอ่านภาษาอังกฤษได้ โดยกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีอภิปัญญา รวมทั้งการเสริมกิจกรรมทักษะการอ่านที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทฤษฎีอภิปัญญาตามส่งเสริมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเรียนอ่อนมีบทบาทในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้นักเรียนเกิดกระบวนตามทฤษฎีอภิปัญญามากขึ้น

2. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษตามทฤษฎีอภิปัญญาควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนครูควรเตรียมตัวและอุปกรณ์ในการสอนให้พร้อมก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษตามทฤษฎีอภิ
ปัญญากิจกรรมที่มีเกมและเพลงขึ้นกิจกรรมช่วยสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามทฤษฎีอภิปัญญากับตัวแปรด้านอื่น
เช่น การอ่านเพื่อความเข้าใจการอ่านเพื่อวิเคราะห์เนื้อเรื่อง เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามทฤษฎีอภิปัญญากับการอ่านจับ
ใจความกับนักเรียนที่ระดับอายุที่ต่างกัน เพื่อวัดประสิทธิภาพของเครื่องมือต่อไป

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

จันทร์หาดี กองเงิน.(2547). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอภิปัญญากับการสอนอ่านตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชมพูนุช เกษแก้ว.(2550). การใช้กลวิธีอภิปัญญาในการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ
ความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดรินมาธ มุลสุข.(2553). การใช้สื่อเอกสารจริงเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

ดำเนินยาท้วม.(2548). ผลการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้ร่วมกับการสะท้อนอภิปัญญาและวัฏจักรการ
เรียนรู้ร่วมกับการสะท้อนและความตระหนักรู้อภิปัญญา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.

ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน. องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรศักดิ์อัครบรร. (2545). ความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร : ก. พลพิมพ์ (1996).

เรวดี หิรัญ.(2540). สอนอย่างไรเด็กจึงจะอ่านภาษาอังกฤษเข้าใจ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Bibi, Aisha.(2002). The Comparative Effectiveness of Teaching English Grammar with
Teacher help of Textbook and by using Group Work Activities. Thesis Ph.D.
Islamabad : Allama Iqbal University.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556
Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Brown, A.L.; & Palincsar, A. S. (1984). Reciprocal Teaching of Comprehension

Fostering and Comprehension Monitoring Activities. (Report No. 117-175)

Cognitive and Instruction.

Carrell, P., Pharis, B., & Liberto, J.(1989). **Metacognitive strategy training for ESL reading.**TESOL quarterly.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

The Administration Based on Thailand Quality Award Affecting Toward World –
Class Standard School under the Secondary Educational Service Area
Office 4 in Pathumthani

ปาณิสรา สิงห์พงษ์¹, พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์²

Abstract

This research was to study 1) the level of the administration based on Thailand quality award 2) the level of world-class standard school 3) the relationship between the administration based on Thailand quality award and world-class standard school and 4) the administration based on Thailand quality award affecting toward world-class standard school. The sample used in this study is 269 people. The instruments for collecting data was a questionnaire measure assessing the five-level statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient of Pearson, and Stepwise Regression. The results revealed that 1) the level of the administration based on Thailand quality award at a high level 2) the level of world-class standard school at a high level 3) the relationship between the administration based on Thailand quality award and world-class standard school were related at a high level with statistically significant at the .01 level and 4) the administration based on Thailand quality award affecting toward world-class standard school. Statistically significant at the .05 level.

Keywords: Thailand Quality Award, World-Class Standard School

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,

² ดร. พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : aj-TIP@hotmail.com.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติ 2) ระดับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล และ 4) การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 269 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่าทั้ง 1) การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติ 2) การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : รางวัลคุณภาพแห่งชาติ โรงเรียนมาตรฐานสากล

บทนำ

ประเทศไทยได้รับผลกระทบอันเกิดจากเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร สังคมโลกที่เกิดการลื่นไหลระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้น วิกฤตการณ์ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรง ประกอบกับปัจจุบันมีการแข่งขันในด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา ตลอดจนความจำเป็นของภาษาสากล ที่สร้างความได้เปรียบในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรองในสังคมโลก ตลอดจนการประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) นอกจากนี้จากการศึกษาวิจัยและติดตามผล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมาประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย พบว่ายังไม่สามารถพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนและนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลกและในยุศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล รักความเป็นไทย มีทักษะในการคิด มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

มีความสามารถในการสื่อสารและมีทักษะชีวิต และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555)

อย่างไรก็ตาม ผลการติดตามการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) และจากการศึกษาและวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของนานาประเทศ พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้มากกว่าการให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และไม่สะท้อนให้เห็นถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมในเรื่องของภาษาชุดคิดจิตัล การฝึกทักษะความสามารถในการสื่อสารสองภาษาต่างประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการคิดประดิษฐ์และสร้างสรรค์งาน และสามารถผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School : W-CSS) จึงเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยก ระดับการจัดการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล โดยมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนได้พัฒนาต่อยอดคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นพลโลก เป็นเยาวชนไทยรุ่นใหม่เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสื่อสารได้สองภาษา ล้ำหน้าในทางความคิด สามารถผลิตงานได้อย่างสร้างสรรค์ และมีจิตร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โดยได้เริ่มดำเนินการนำร่องจำนวน 500 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) 2) ยกกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล World-Class Standard) 3) ยกกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โดยการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลได้ประยุกต์แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา และการอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA) เพื่อให้โรงเรียนมีวิถีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากเกณฑ์รางวัลมีพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

(The Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีโรงเรียนที่ได้รับการยกระดับเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 9 โรงเรียน และต้องมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบกับมีผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่องดังกล่าวนี้ขึ้นอีกทั้งโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นแนวคิดใหม่ในการบริหารจัดการการศึกษาในประเทศไทย เพิ่งเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2553 ทั้งยังสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ที่มุ่งสร้างโรงเรียนในสังกัดให้เป็นโรงเรียนชั้นนำที่มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดได้ให้ความสนใจ ผลการวิจัยจะทำให้ได้ทราบข้อมูลที่จะนำไปสู่การยอมรับความร่วมมือและการเรียนรู้ของทุกคนในองค์กร เพื่อนำไปทบทวนผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้ได้รับการยอมรับในระดับมาตรฐานโลก อันจะเกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล
4. เพื่อศึกษาการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 9 โรงเรียน จำนวน 896 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ จำนวน 269 คน แล้วจึงทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการหาค่า IOC พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และมีค่าเฉลี่ยทั้งฉบับอยู่ที่ 0.89 และผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าประสิทธิสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ของตอนที่ 2 เท่ากับ 0.96 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.97 และทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ หาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยสุด คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

2. การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก และด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยสุด คือ ด้านสื่อสาร 2 ภาษา

3. การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติมีความสัมพันธ์กับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ กับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐาน สากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตจังหวัดปทุมธานี 4

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้วยวิธี Stepwise

ตัวพยากรณ์	b	SE.b	β	t	p
(Constant)	0.64	0.16			
ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (X ₄)	0.31	0.06	0.34	5.06	0.00

ด้านผลลัพธ์ (X_7)	0.18	0.06	0.2	3.0	0.0
			0	8	0
ด้านการนำองค์กร (X_1)	0.14	0.05	0.1	2.5	0.0
			4	7	1
ด้านการจัดการกระบวนการ (X_6)	0.15	0.06	0.1	2.5	0.0
			6	0	1
$R = 0.77$ $R^2 = 0.59$ Adjusted $R^2 = 0.59$ $SE_{est} = 0.36$ $F = 97.75$ $a = 0.64$					

$p < .05$

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีตัวแปรการบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ทำนายความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (X_4) ด้านผลลัพธ์ (X_7) ด้านการนำองค์กร (X_1) และด้านการจัดการกระบวนการ (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ได้ดีตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายรวมกันได้ร้อยละ 59.00 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์มี 4 ตัวแปร คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านผลลัพธ์ ด้านการนำองค์กร และด้านการจัดการกระบวนการ โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 59.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทาง การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นมาตรฐานสากล ให้แก่ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึง มีการร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และค่านิยม รวมทั้งภารกิจหลักของโรงเรียนในการพัฒนาและยกระดับสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล การถ่ายทอดข้อมูลสำคัญไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความเข้าใจในทิศทางการดำเนินงานไปในแนวทางเดียวกัน โดยมุ่งเน้นให้เกิดผลที่ผู้เรียนที่ต้องมีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน, 2553) สอดคล้องกับวิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) ได้ทำการวิจัย การประเมินเชิงระบบ โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับดิเรก วรณเศียร, ประสิทธิ์ เขียวศรี, นพจุ คักดีศิริ (2553) ได้ทำการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ด้านสภาพ การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางและเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน มาตรฐานสากล การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นพลโลก มีการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World - Class Standard Curriculum and Instruction) โดยการขับเคลื่อนตามหลักการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของฝ่ายบริหาร ครูและบุคลากร ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ส่งผลให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเกณฑ์ คือ เป็นเลิศวิชาการ (Smart) สื่อสาร 2 ภาษา (Communicator) ถิ่นทางความคิด (Thinker) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ (Innovator) และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม โลก (Global Citizenship) และมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับวิสัยพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555) ได้ทำการวิจัยการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ด้านการจัดการ เรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ปราบณา หยกสตาร์ และคณะ. (2554) ได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของ โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนานุกูล” ปีการศึกษา 2554 พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน โดยภาพรวมมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมาก และโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม (2554) ได้ทำการศึกษาระดับความ พึงพอใจสภาพการดำเนินงานในโครงการมาตรฐานสากลของโรงเรียน พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติมีความสัมพันธ์กับการเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากลของโรงเรียนมาตรฐานสากล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติมีความสอดคล้องกับบทบาทภารกิจและการ ดำเนินงานของโรงเรียน และเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ โรงเรียนได้ประเมินตนเอง เห็นโอกาสในการปรับปรุง วิธีการดำเนินการ ขีดความสามารถ โดยมุ่งเน้น เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) จึงทำให้ผู้เรียน ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล สอดคล้องกับรังสรรค์ นกสกุล, บุญเรือง ศรีเหรียญ และจุไร โชคประสิทธิ์ (2555) ได้ทำการวิจัย การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กับการบริหารระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้อธิบายไว้ว่า เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเป็นระบบการบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่จะพัฒนาโรงเรียนให้มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ และสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) เช่นเดียวกับแนวคิดสุพรรณิ สมบุญธรรม (ออนไลน์, 2555) ที่สรุปว่าการนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมาใช้ในการทำ Self Assessment ทำให้สามารถเสริมจุดเด่นและค้นพบโอกาสในการปรับปรุง และพัฒนาชัย กุลศิริสวัสดิ์ (2551) ได้สรุปว่า เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเป็นข้อสอบ เพื่อประเมินตนเอง และพบโอกาสในการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ มินนาร์ (Minnar, 1998) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบพื้นฐานการศึกษาสำหรับการรับรองคุณภาพต่อมหาวิทยาลัยในแอฟริกาใต้ พบว่า การรับรองคุณภาพในมหาวิทยาลัยกลายเป็นสิ่งที่แพร่หลายไปทั่วโลก รวมทั้งแอฟริกาใต้ด้วย

4. การบริหารตามแนวทางรางวัลคุณภาพแห่งชาติส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อ มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านผลลัพธ์ ด้านการนำองค์กร และด้านการจัดการกระบวนการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ โดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบจากแนวคิดและค่านิยมหลัก 11 ประการ และเป็นกรอบเกณฑ์เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศของระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) สอดคล้องกับรังสรรค์ นกสกุล, บุญเรือง ศรีเหรียญ และจุไร โชคประสิทธิ์ (2555) ได้ทำการวิจัย การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า การบริหารระบบคุณภาพและการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลมีผลทางตรงต่อการบริหารงานโรงเรียนมาตรฐานสากล เช่นเดียวกับงานวิจัยมานะ สีนธวงษานนท์ (2550) พบว่ากระบวนการบริหารคุณภาพส่งผลต่อคุณภาพในทางบวก เช่นเดียวกับออสบอร์น (Osborne, 1998) ได้ทำการวิจัย พบว่า การคิดเชิงระบบเป็นองค์ประกอบที่กำหนดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเดทท์มานน์ (Dettmann, 2004) ได้ทำการวิจัยพบว่า มุมมองในเชิงบวกที่มีต่อการนำเครื่องมือเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติไปใช้ คือ เป็น

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ศูนย์กลางของความเป็นเลิศ เป็นความภาคภูมิใจของสมาชิกที่ร่วมดำเนินการ และเป็นเส้นทางไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (2556) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ สร้างกรอบแห่งการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นเลิศ ส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานให้โรงเรียนและการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ คือ โรงเรียนควรเร่งดำเนินการเพิ่มระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการในด้านที่สำคัญของเกณฑ์รางวัล เพราะจำเป็นต้องการดำเนินงานของโรงเรียนซึ่งจะส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนี้

1. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นเสมือนเส้นทางหลักที่เชื่อมโยงการขับเคลื่อนของโรงเรียนจากแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ทำให้โรงเรียนมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงผลการดำเนินการและความสามารถในการแข่งขัน และเป็นด้านที่เป็นพื้นฐานของระบบการจัดการผลการดำเนินการโดยภาพรวมของโรงเรียน

2. ด้านผลลัพธ์ เพราะเป็นตัววัดที่สะท้อนถึงการดำเนินการของกระบวนการต่างๆ ภายในองค์กร เป็นจุดมุ่งหมายของเกณฑ์รางวัลคุณภาพ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการรายงานผลลัพธ์ที่สำคัญทั้งหมดในทุกด้านของการดำเนินงาน

3. ด้านการนำองค์กร เป็นความสำคัญลำดับแรกของเกณฑ์รางวัลเกณฑ์รางวัลแห่งคุณภาพ เพราะผู้นำเป็นคนที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินการและการบริหารจัดการตามเกณฑ์รางวัลนั้นประสบความสำเร็จ ผู้นำจึงต้องแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการนำโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

4. ด้านการจัดการกระบวนการ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบงานและนวัตกรรมของกระบวนการ ทั้งกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนที่แสดงถึงเป็นการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ของผู้เรียน และเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียน

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

ดิเรก วรณเศียร, ประสิทธิ์ เขียวศรี, นพจุจ คักดีศิริ. (2553). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ปรารธนา หยกสตาร์ และคณะ. (2554). ความพึงพอใจการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

ของโรงเรียนตะกั่วป่า "เสนานุกูล" ปีการศึกษา 2554. (รายงานผลการวิจัย). สืบค้นเมื่อ (1

พฤศจิกายน 2555). จาก <http://202.143.156.98/index.php>

พัฒนชัย กุลศิริสวัสดิ์. (2551). การเตรียมองค์กรเพื่อรับการตรวจประเมินตามแนวทาง TQA.

กรุงเทพมหานคร : พงษ์วรินทร์การพิมพ์.

รังสรรค์ นกสกุล, บุญเรือง ศรีเหรียญ และจุไร โชคประสิทธิ์. (2555). “การพัฒนารูปแบบ

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารงานโรงเรียนมาตรฐานสากล,”

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 6, 1

(มกราคม-เมษายน) : 61-76.

โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม. (2553). การศึกษาความพึงพอใจสภาพการดำเนินงานในโครงการ

มาตรฐานสากลของโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ปีการศึกษา 2553. (รายงานผลการวิจัย). สืบค้นวันที่ (20 ธันวาคม 2555) จาก

<http://pkc.ac.th>.

วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. (2555). การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. วิทยานิพนธ์

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2555). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2555-2556.

กรุงเทพมหานคร : พงษ์วรินทร์การพิมพ์.

สุพรรณิ สมบุญธรรม. (2555). “เส้นทางสู่ความสำเร็จด้วย TQA”. สืบค้นวันที่ (21 พฤศจิกายน 2555)

จาก <http://www.qa.psu.ac.th/develop-service50.html>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สืบค้นวันที่ (1 มีนาคม 2555) จาก

<http://www.ssps4.go.th/ssps4/>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). กลยุทธ์ปี พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร :

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

_____. (2553). คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

_____. (2553). คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

_____. (2553). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

_____. (2553). คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน.

กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

_____. (2553). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพมหานคร :

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

_____. (2554). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล. คณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

_____. (2555). มัธยมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

_____. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง.

กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2555). โครงการโรงเรียนในฝันสู่มาตรฐานสากล ภายใต้
โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพทั้งองค์กร.

(เอกสารประกอบการบรรยาย). สืบค้นวันที่ (11 มกราคม 2556) จาก

<http://www.labschools.net>.

Cronbach, L. J. 1984. *Essentials of Psychological Testing Fourth Edition*. New York: Harper
& Row.

Dettmann, Paul E. *Administrators, Faculty, and Staff/Support Staff Perceptions of
MBNQA*

Education Criteria Implementation at the University of Wisconsin. Retrieved

(December 10, 2012), Available from <http://scholar.lib.vt.edu/theses>.

Krejcie, Robert. V. and Daryle W. Morgan. 1970. "Determining sample size for research
activities" **Education and Psychological Measurement**. 30(3).

Minner, Philippus Christiaan. 1998. *A Knowledge-based System for Quality Assurance
Support in an University (South Africa)*. Doctoral Dissertation University of Pretoria
(South Africa)

Osborne, Doree R. 1998. *The Learning Organization and Leadership for the College
System*. Retrieved (December 10, 2012). Available from <http://www.lib.umi.com>.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of Art Activity Sets for Grade 4 Students:

An Application of Torrance's Theory of Creativity

เบญจมาศ สุภาพอน¹, สุทธิพร บุญส่ง²

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop an art activity set for Grade 4 students based on Torrance's theory of Creativity 2) compare students' achievement between before and after using the art activities set, and 3) explore students' satisfaction towards the use of the designed art activities set.

The samples were 18 students studying in Grade 4 at Banladkae School. The research instruments were the series of art activities based on Torrance's theory of Creativity, a students' achievement test, a creativity test in the form of pictures based on Torrance's theory, and a students' satisfaction survey.

The result of research was found that the effectiveness of the art activity set was higher than the standard set. The post-test scores were significantly higher than the post-test scores at .05 significance. The students' satisfaction towards the art activities was at the 'high' level.

Keywords: Theory of Creative Art Activities, Torrance

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : sutboon@hotmail.com.

² ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, e-mail : sutboon@hotmail.com.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านลาดแค ในภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมศิลปะตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยรูปภาพแบบ A ของทอแรนซ์ และ 4) แบบวัดความพึงพอใจของผู้เรียนวิเคราะห์ความพึงพอใจโดย หาค่าพารามิเตอร์ ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้ t-test (Paired Samples t-test) ผลการศึกษาพบว่า 1) การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ค่าประสิทธิภาพ 86.62/89.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของ ทอแรนซ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม, ความคิดสร้างสรรค์

บทนำ

เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถพิเศษของมนุษย์ในการจินตนาการและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ทั้งในด้านผลผลิตรวมถึงกระบวนการแก้ปัญหาที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์และจรรโลงสังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าและเป็นประโยชน์ต่อชาวโลกอย่างมหาศาล ในวงการการศึกษาถือว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์ (ชาลวรงค์ พรุ่งโรจน์, 2543) ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็กและพัฒนาการติดต่อกันจนถึงขั้นระดับสูงโดยไม่ถูกบั่นทอนให้ลดน้อยลง เพราะเราเชื่อมั่นว่าทุกคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถจะส่งเสริมกันได้อย่างอิสระ (วรารณ รักวิจัย, 2535) ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกอนาคตและเกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ ทศนคติและคุณค่าทางสังคมเป็นความคิดที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การสำรวจคิดค้นในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ซึ่งทำให้เกิดผลผลิตใหม่ๆ หรือเป็นความคิดที่จะนำไปสู่ขบวนการวิธีแก้ปัญหาใหม่ๆ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลทุกคนแต่ยังไม่มีสิ่งใดที่จะไปดึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพประชากรที่ต้องการให้มีการเสริมสร้างและพัฒนาการ ซึ่งถ้าหากได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กในวัยระยะแรก ๆ แล้วจะทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ หากได้มีการพัฒนาเป็นอย่างดีคุณภาพของเด็กจะดีในอนาคต สังคมใดๆ ก็ตาม ล้วนต้องการคนที่มีจินตนาการสร้างสรรค์ คนที่มี

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจินตนาการของตนเองออกมาทั้งในรูปแบบคำพูดและสัญลักษณ์ทางศิลปะ

การส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิชาศิลปะ เป็นการพัฒนาเด็กทั้งทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยให้เด็กมีโอกาสได้คิดสร้างสรรค์ และแสดงความรู้สึกนึกคิด ออกมาเป็นภาพกิจกรรมศิลปะมีบทบาทเด่นชัดในการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของ เด็ก (เลิศ อำนันทนะ, 2523) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อาร์ พันธ์มณี (2547) ที่เสนอว่ากิจกรรม สร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจความสามารถและสอดคล้องกับหลัก พัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไม่เป็นเพียงส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ ระหว่างกล้ามเนื้อมือและตาและผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ที่อาจจะมีเท่านั้น แต่ยังเป็นการ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนำไปสู่การเรียนรู้เขียนอ่านอย่างสร้างสรรค์ต่อไป การใช้กิจกรรมทาง ศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์อย่างเสรี ตามความคิดและจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับเลิศ อำนันทนะที่กล่าวว่าวิชา ศิลปะมีบทบาทที่เด่นชัดในการเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก (เลิศ อำนันทนะ, 2523) ซึ่ง เฮแมน (Hayman, 1960) ก็กล่าวว่าการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิด สร้างสรรค์นั้น คงไม่มีวิชาใดให้อิสระได้ดีกว่าการเรียนรู้วิชาศิลปศึกษา

จากความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ (วิชาทัศนศิลป์) ดังกล่าวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ต้องการให้เน้นทักษะ ทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในผลงานทัศนศิลป์ของผู้เรียนคุณค่าและ ประโยชน์ของวิชาศิลปะ (วิชาทัศนศิลป์) ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนด้วยโดยการ จัดกิจกรรมศิลปะที่ดีควรจัดให้นักเรียนเป็นอิสระทางความคิดและการแสดงออกในผลงานศิลปะของ ตนเอง เน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนก็จะคิดเป็น ทำเป็น และรู้จักการแก้ปัญหา ดัดแปลง และใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล ผลงานศิลปะของนักเรียนที่สร้างขึ้นมาจึงสามารถบอกถึง รูปแบบเฉพาะตัวของผู้เรียน และยังแสดงให้เห็นความคิด จินตนาการของผู้เรียน และจากการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาทัศนศิลป์ที่ผ่านมาสังเกตว่าผู้เรียนยังขาดการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ผลงาน เพราะ ผู้เรียนยังติดอยู่กับกรอบ ไม่กล้าคิดและมีความกดดันในการคัดลอกจากต้นแบบมากกว่าที่จะคิด สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่สอนวิชาศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึง มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ของ นักเรียน เพื่อให้เห็นพัฒนาการระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ เพื่อนำผลของ การวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะโดยใช้ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศิลปะก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะโดยใช้ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์แบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านลาดแค ตำบลลาดแค อำเภอนครแดง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และแบบทดสอบ สำหรับผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้พิจารณาค่าสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ใช้เกณฑ์กำหนด ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อเห็นด้วยว่าข้อความนั้น มีความสอดคล้องตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้น มีความสอดคล้องตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

คะแนน -1 เมื่อไม่เห็นด้วยว่าข้อความนั้น มีความสอดคล้องตามจุดประสงค์ที่ต้องการ

2. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. แบบวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR₂₀ ของ Kuder-Richardson (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2553) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

สรุปผลการดำเนินการวิจัยซึ่งกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

2. นำคะแนนที่ได้คำนวณหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ค่าเฉลี่ย	4.51–5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51–4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51–3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51–2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00–1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความสอดคล้องโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยการสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยมีคะแนนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.26) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีความน่าสนใจ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.32) รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.43) และความสะดวกในการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 20 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ 86.62/89.17 ซึ่งได้ประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งได้ประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวันรัตน์ สุริยพงษ์ (2550) ได้วิจัยเรื่องการรายงานวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้สื่อเอกสารประกอบการเรียนเล่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน E_1/E_2 เท่ากับ 85.68/96.22 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ประสิทธิ์ พันธุ์เกษตร. (2550) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการวาดภาพด้วยสีน้ำ รายวิชาศิลปะทัศนศิลป์รหัสวิชา ศ 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.62/82.44 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้พรนิภา ชาเกษม (2550) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 87.47/86.64$ สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 วิเชียร วุฒินาครธรรม (2550) ได้วิจัยเรื่องรายงานการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 85.25 / 84.00$ วิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนสาระทัศนศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 82.55/80.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ พันธุ์เกษตร (2550) ได้วิจัยเรื่องการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการวาดภาพด้วยสีน้ำ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

รายวิชาศิลปะทัศนศิลป์รหัสวิชา ศ 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1พบว่า หลังจากใช้เอกสารประกอบการเรียนหรือบทเรียนโปรแกรมในการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ วิเชียร วุฒินาธรรม (2550) ได้วิจัยเรื่องรายงานการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนมีความสนุกเพลิดเพลิน และไม่เบื่อที่จะเรียนรู้ รองลงมาคือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ และมีรูปภาพประกอบ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร วุฒินาธรรม (2550) ได้วิจัยเรื่องรายงานการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 1 ทัศนศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสาระที่ 1 ทัศนศิลป์ อยู่ในระดับมากและ อมร อาภาศิริผล (2550) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบ การเรียนสาระทัศนศิลป์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ในการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกของนักเรียนที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่ และชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

2. ในการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รวมถึงเทคนิคในการจัดลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้ศึกษาสามารถพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษา ดังนี้

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

1. ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่นำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ได้ค่าประสิทธิภาพ 86.62/89.17 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์มีความน่าสนใจ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ และความสะดวกในการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการจัดทำชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้กับนักเรียนชั้นอื่น ๆ บ้าง เพื่อหาข้อสรุปผลการศึกษาที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างนักเรียนที่เรียนโดยชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อดูความแตกต่าง

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2553). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประสิทธิ์ พันธุ์เกษตร. (2550). *การพัฒนาและประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนการวาดภาพด้วยสีน้ำ รายวิชาศิลปะทัศนศิลป์ รหัสวิชา ศ 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

ชวนรัตน์ สุริยพงษ์. (2550). *การรายงานวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้สื่อเอกสารประกอบการเรียนเล่มสาระการเรียนรู้ศิลปะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. มุกดาหาร : โรงเรียนห้วยใหญ่วิทยา

ชาลณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2543). *การวิจัยทางศิลปะ*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

พรนิภา ชาเก็ม. (2550). *การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน สาระทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*.

ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2556 และ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

Vol.1, No. 1, Jan.-Jun., 2013., and Vol.1, No. 2, Jul.-Dec., 2013. ISSN 2350-9732

วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi

เลิศ อานันท์ชนะ. (2523). ศิลปะในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ศึกษิตสยาม.

วรารณณ์ รักวิจัย (2535). กิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารประกอบการสอน ว 531.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

วิเชียร วุฒินาธรรม. (2550). รายงานการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สาระที่ 1ทัศนศิลป์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ผลงานทางวิชาการ.

กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

อารี พันธมณี. (2545) ฝึกให้คิดเป็นคิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : ไยไหม เอ็ดดูเคท.